

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ & ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ «ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ»

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

**«ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ
ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΟΝ ΑΣΤΙΚΟ ΧΩΡΟ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ »**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ανδριάνα Ηλιοπούλου

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2022

HAROKOPIO UNIVERSITY

SCHOOL OF ENVIRONMENT, GEOGRAPHY AND APPLIED
ECONOMICS

DEPARTMENT OF ECONOMICS & SUSTAINABLE
DEVELOPMENT

POSTGRADUATE STUDIES PROGRAM “SUSTAINABLE DEVELOPMENT”
COURSE: LOCAL DEVELOPMENT

**“INTEGRATED SPATIAL STRATEGIES FOR SOCIAL COHESION AND RESILIENCE
IN URBAN SPACE. THE CASE OF WESTERN ATHENS”**

POSTGRADUATE THESIS

Andriana Iliopoulou

Athens, September 2022

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

**ΣΧΟΛΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ & ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ «ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ»

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή

ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ (Επιβλέπουσα)

Καθηγήτρια, Τμήμα Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης, Χαροκόπειο

Πανεπιστήμιο

ΚΑΡΑΜΕΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ

ΕΔΙΠ, Τμήμα Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης, Χαροκόπειο

Πανεπιστήμιο

ΠΑΣΤΡΑΠΑ ΕΛΕΝΗ

ΕΔΙΠ, Τμήμα Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης, Χαροκόπειο

Πανεπιστήμιο

Η Ηλιοπούλου Ανδριάντα

δηλώνω υπεύθυνα ότι:

- 1) Είμαι ο κάτοχος των πνευματικών δικαιωμάτων της πρωτότυπης αυτής εργασίας και από όσο γνωρίζω η εργασία μου δε συκοφαντεί πρόσωπα, ούτε προσβάλλει τα πνευματικά δικαιώματα τρίτων.
- 2) Αποδέχομαι ότι η ΒΚΠ μπορεί, χωρίς να αλλάξει το περιεχόμενο της εργασίας μου, να τη διαθέσει σε ηλεκτρονική μορφή μέσα από τη ψηφιακή Βιβλιοθήκη της, να την αντιγράψει σε οποιοδήποτε μέσο ή/και σε οποιοδήποτε μορφότυπο καθώς και να κρατά περισσότερα από ένα αντίγραφα για λόγους συντήρησης και ασφάλειας.
- 3) Όπου υφίστανται δικαιώματα άλλων δημιουργών έχουν διασφαλιστεί όλες οι αναγκαίες άδειες χρήσης ενώ το αντίστοιχο υλικό είναι ευδιάκριτο στην υποβληθείσα εργασία.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την ολοκλήρωση της μεταπτυχιακής μου εργασίας, θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες σε όσους συνέβαλλαν στην εκτέλεσή της.

Ευχαριστώ θερμά την επιβλέπουσα καθηγήτριά μου, κα Ελένη Θεοδωροπούλου, για την καθοδήγηση, την κατανόηση, το ενδιαφέρον αλλά και την επιμονή της ως προς την ολοκλήρωση και παράδοση της εργασίας μου.

Επίσης ευχαριστώ την κα Παστραπά Ελένη και την κα Παναγιώτα Καραμέτου για την φιλική και άμεση ανταπόκριση σε οποιαδήποτε απορία ως προς την συγγραφή της εργασίας μου.

Επιπλέον θα ήθελα να ευχαριστήσω τους συναδέλφους μου στην εταιρεία που απασχολούμαι αυτή τη στιγμή για την υποστήριξή τους ως προς την έρευνά μου.

Τέλος, θα ήθελα να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου στην οικογένειά μου, στη μητέρα μου, στο σύζυγό μου και στην κόρη μου, για την απεριόριστη στήριξη και κατανόηση καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

.....	1
.....	1
ABSTRACT	2
KEY WORDS.....	2
.....	3
.....	3
.....	3
.....	4
.....	5
1.	7
2. « »	11
3.	16
4. « »	20
5. 2021-2027 (RRF)	23
6.	26
6.1. μ	26
6.2. μ - μ	28
6.3. μ	30
6.4. μ	31
6.5. μ	33
6.6. μ	34
6.7. μ	36
6.8. μ	37
6.9. μ	39
7.	41
8.	42
8.1.	43
8.2.	44
9.	48

9.1.	μμ	2014-2020	48
9.2.	μμ	2021-2027	50
10.			
		51
11.		2014-2020	
		53
11.1.		54
11.1.1.	Έργα σε «Κεντρικό» Επίπεδο.....		59
11.1.2.	Αποκεντρωμένα Έργα.....		61
12.		64
12.1.		64
12.2.	μ μ	64
12.3.	μ	65
13.	-	71
		73
	Ι	77

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι να διερευνηθεί αλλά και να γίνει κατανοητή η τρέχουσα κατάσταση αναφορικά με τη «ζήτηση» αλλά και την εφαρμογή μέτρων / Δράσεων κοινωνικής πολιτικής και πρόνοιας που έχουν ως στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και ανθεκτικότητας στον αστικό χώρο με πεδίο έρευνας (και εφαρμογής) την Δυτική Αθήνα.

Στο πλαίσιο αυτό, παρουσιάζονται οι Δήμοι της Δυτικής Αθήνας που συμμετέχουν στη ΒΑΑ ΟΧΕ της Δυτικής Αθήνας, εξετάζοντας τις ανάγκες διασφάλισης της κοινωνικής συνοχής και τον αντίστοιχο σχεδιασμό Δράσεων / Παρεμβάσεων.

Η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των Δράσεων λαμβάνει υπόψη της τη μεθοδολογία της “τοπικότητας” της διάγνωσης των αναγκών των ευπαθών ομάδων, της “εγγύτητας” και “αμεσότητας” των παρεμβάσεων, στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου σχεδιασμού που διακρίνει τη ΒΑΑ/ΟΧΕ, αλλά και τη διάκριση των παρεμβάσεων σε “οριζόντιες” και “στοχευμένες” ανά Δήμο, διαμορφώνοντας ένα “δίχτυ” ασφάλειας και διαφυλάσσοντας την κοινωνική συνοχή.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

κοινωνική συνοχή, ανθεκτικότητα, Δήμοι Δυτικής Αθήνας, ΑΣΔΑ, ΟΧΕ.

ABSTRACT

The aim of this paper is to investigate and understand the current situation regarding the “demand” and the implementation of social policy and welfare measures/ actions that aim to strengthen social cohesion and resilience in the urban area with a research scope (and application) Western Athens.

In this context, the Municipalities of Western Athens that participate in the SUD ISS of Western Athens are presented , examining the needs to ensure social cohesion and the corresponding planning of Actions / Interventions.

The evaluation of the effectiveness of the Actions takes into account the methodology of the “locality” of the diagnosis of the needs of vulnerable groups, the “proximity” and “immediacy” of the interventions, in the context of an integrated planning that distinguishes the SUD ISS, but also the distinguishing between “horizontal” and “targeted” interventions per Municipality, forming a safety “net” and safeguarding social cohesion.

KEY WORDS

Social cohesion, resilience, Municipalities of Western Athens, ASDA, ISS.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Διαστρωμάτωση μακροχρόνιας ανεργίας στη Δυτική Αθήνα.....	43
Πίνακας 2: Ο αριθμός των ωφελούμενων ΤΕΒΑ ανά Εταίρο Παραλαβής στην Π.Ε. Δυτικής Αθήνας.....	44
Πίνακας 3: Αριθμός μελών των ωφελούμενων οικογενειών ΤΕΒΑ ανά Εταίρο Παραλαβής Διανομών Ειδών και Αγαθών στην Π.Ε. Δυτικής Αθήνας	45
Πίνακας 4: Η ηλικιακή κατανομή των ωφελούμενων ΤΕΒΑ ανά Εταίρο στην Π.Ε. Δυτικής Αθήνας.....	46
Πίνακας 5: Ποσοστιαία κατανομή ανά ηλικιακή ομάδα των δικαιούχων ΤΕΒΑ στην Π.Ε. Δυτικού Τομέα Αθήνας και στο δήμο Κορυδαλλού	46
Πίνακας 6: Ανάλυση σε έργα και περιγραφή αυτών	54

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Εξελικτική πορεία της "ανθεκτικότητας"	11
Εικόνα 2: Προσαρμοστικός κύκλος του Holling	12
Εικόνα 3: Διαδικασία της Ανθεκτικότητας.....	15
Εικόνα 4: Διαστάσεις αστικής ανθεκτικότητας.....	21

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΧΑΡΤΩΝ

Χάρτης 1: Δήμος Αγίας Βαρβάρας	26
Χάρτης 2: Δήμος Αγίων Αναργύρων- Καματερού.....	28
Χάρτης 3: Δήμος Αιγάλεω	30
Χάρτης 4: Δήμος Ιλίου	31
Χάρτης 5: Δήμος Κορυδαλλού	33
Χάρτης 6: Δήμος Περιστερίου.....	34
Χάρτης 7: Δήμος Πετρούπολης.....	36
Χάρτης 8: Δήμος Χαϊδαρίου	37
Χάρτης 9: Δήμος Φυλής	39

ΣΥΝΤΟΜΕΥΣΕΙΣ

ΑΠΕ: Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

ΑΣΔΑ: Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Δυτικής Αθήνας

ΒΑΑ: Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη

ΕΙΕΑΔ: Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού

ΕΣΠΑ: Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης

ΕΦΔ: Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης

ΚΑΛΟ: Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία

ΚΑΠΗ: Κέντρο Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων

ΚΔΑΠ: Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών

ΚΕΑ: Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης

ΚΕΠ: Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών

ΚΗΦΗ: Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων

ΜΚΟ: Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις

Ο.Η.Ε.: Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών

ΟΟΣΑ: Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης

ΟΧΕ: Ολοκληρωμένη χωρική επένδυση

ΣΟΑΠ: Σχέδιο Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων

ΤΕΒΑ: Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Άπορους

ΤΠΕ: Τεχνολογία Πληροφοριών και Επικοινωνίας

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Διανύοντας το 2022 και έχοντας στο ενεργητικό μας, μία οικονομική και μία υγειονομική κρίση, η ανάγκη για ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της ανθεκτικότητας των πόλεων, ώστε να αντιμετωπιστούν μελλοντικοί κίνδυνοι, κρίνεται απαραίτητη.

Οι οικονομικές δυσκολίες, οι κοινωνικές ανισότητες, η περιθωριοποίηση των ευάλωτων ομάδων, οι χαμηλές ποιοτικά συνθήκες διαβίωσης καθώς και η έλλειψη χώρων αναψυχής και πρασίνου στους Δήμους της Δυτικής Αθήνας είναι θέματα που απασχόλησαν στο παρελθόν και συνεχίζουν να απασχολούν τους φορείς ώστε να μπορέσουν να δημιουργήσουν στρατηγικές αντιμετώπισης και εξάλειψης των προαναφερθέντων προβλημάτων.

Ο Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Δυτικής Αθήνας (ΑΣΔΑ) είναι ένας από τους φορείς που έχει καταφέρει να συμμετάσχει σε μελέτες, ευρωπαϊκά προγράμματα και δράσεις κοινωνικού χαρακτήρα, στοχεύοντας στην ανάπτυξη των περιοχών της Δυτικής Αθήνας. Μελετώντας την περιοχή προσπαθούμε να γίνουν αντιληπτά τα προβλήματα του κάθε Δήμου της Δυτικής Αθήνας και να ερευνηθεί το πως ο ΑΣΔΑ έχει καταφέρει να εμπλακεί σε προγράμματα ενίσχυσης και θωράκισης της κοινωνικής συνοχής και ανθεκτικότητας.

Απαντώνται ερωτήματα όπως:

-)] Ποιες ευάλωτες ομάδες αποτελούν πλειοψηφία στον κάθε Δήμο.
-)] Αν υπάρχουν προβλήματα κοινωνικής συνοχής και ανθεκτικότητας.
-)] Αν έχουν σχεδιαστεί κάποια προγράμματα σχετικά με την ενίσχυση των παραπάνω και ποια είναι αυτά.
-)] Αν υπάρχει σχεδιασμός για μελλοντικά προγράμματα ενδυνάμωσης.
-)] Αν τα προγράμματα αυτά έχουν θετικό πρόσημο αποδοχής από τους ωφελούμενους.

Η μεθοδολογία που ακολουθείται είναι μικτή περιλαμβάνοντας βιβλία, άρθρα αλλά και το διαδίκτυο καθώς και ιστοσελίδες Οργανισμών και Δήμων.

Επίσης χρησιμοποιούνται συνεντεύξεις σε εμπλεκόμενους με έργα σχετικά με τον κοινωνικό τομέα, όπως υπεύθυνοι Κοινωνικών υπηρεσιών των Δήμων αλλά και στελέχη του Αναπτυξιακού Συνδέσμου Δυτικής Αθήνας, για τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τις δράσεις, τη μέχρι τώρα πορεία τους αλλά και την αποδοχή ή όχι από τους ωφελούμενους.

Στα πρώτα κεφάλαια της εργασίας αναλύονται οι όροι της κοινωνικής συνοχής και της ανθεκτικότητας καθώς και η επιρροή τους στην ελληνική κοινωνία, ειδικά μετά την

οικονομική κρίση στην οποία βρέθηκε η Ελλάδα το 2009. Ακολουθεί η πολιτική συνοχής που θα ακολουθηθεί από την Ε.Ε για την Προγραμματική περίοδο 2021-2027 καθώς και οι σχετικές δράσεις για ανάκαμψη και ανθεκτικότητα.

Στο 6^ο και 7^ο κεφάλαιο γίνεται μία παρουσίαση των Δήμων της Δυτικής Αθήνας έναν προς έναν και αναλύονται τα κοινά και μη χαρακτηριστικά, αλλά και η κοινωνικοοικονομική τους κατάσταση.

Στο 9^ο, 10^ο και 11^ο κεφάλαιο γίνεται εισαγωγή του όρου της ΟΧΕ χρησιμοποιώντας την ως εργαλείο για τις προγραμματικές περιόδους 2014-2020 και 2021-2027. Αναφερόμαστε στον Αναπτυξιακό Σύνδεσμο Δυτικής Αθήνας σαν δίκτυο των Δήμων της Δυτικής Αθήνας και στην προσπάθειά του να βοηθήσει σε θέματα κοινωνικής πολιτικής συνοχής και ανθεκτικότητας.

Τέλος παρουσιάζονται τα σχετικά έργα τα οποία σχεδιάστηκαν και υλοποιούνται τόσο σε κεντρικό / οριζόντιο επίπεδο (υλοποιούνται από τον ΑΣΔΑ), όσο και σε «αποκεντρομένο» επίπεδο (υλοποιούνται από τους Δήμους) και παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των συνεντεύξεων που πραγματοποιήθηκαν με εμπλεκόμενους σε θέματα κοινωνικής πολιτικής, ολοκληρώνοντας με συμπεράσματα και προτάσεις.

1. Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ

Ο όρος της κοινωνικής συνοχής μέχρι και σήμερα δεν έχει αποσαφηνιστεί και χρησιμοποιείται τις περισσότερες φορές συγκεχυμένα, προϋποθέτοντας ένα σύνθετο πλαίσιο αναφοράς καλύπτοντας διαφορετικά κοινωνικά φαινόμενα.

Σύμφωνα με τους Carron και Brawley ως έννοια της κοινωνικής συνοχής μπορεί να θεωρηθούν «οι δυναμικές διαδικασίες που εκφράζονται στη στάση των μελών μιας κοινωνικής ομάδας, να παραμένουν ενωμένα μεταξύ τους με σκοπό να επιτύχουν κοινούς στόχους ή και να ικανοποιήσουν συναισθηματικές ανάγκες τους» (Carron & Brawley, 2000). Οι ερμηνείες ωστόσο ποικίλλουν σχετίζοντας την κοινωνική συνοχή με τις κοινωνικές σχέσεις καθώς και την ανθεκτικότητά τους στην κοινωνία και πως σκιαγραφούνται τόσο σε τοπικό όσο και σε ομαδικό και ατομικό επίπεδο.

Μολονότι η κοινωνική συνοχή αποτελείται από παράγοντες που προσφέρουν ο καθένας ξεχωριστά, ταυτόχρονα συγκροτούν από κοινού τη συλλογικότητα μιας κοινωνίας διασφαλίζοντας ένα κεκτημένο επίπεδο διαβίωσης (Kearns & Forrest, 2000).

Από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα, οι κοινωνικοί επιστήμονες πραγματοποιούν μελέτες στην προσπάθειά τους να καταγράψουν τα χαρακτηριστικά που συνθέτουν την κοινωνική συνοχή. Σκοπός τους ήταν να εξετάσουν τους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσαν να εξαλειφθούν οι πιθανές κοινωνικές διακρίσεις δίνοντας στους πολίτες το αίσθημα της κοινωνικής άνθησης (Jenson, 1998). Με βάση τον Pahl, οι δεσμοί των αγροτικών κοινωνιών που κρατούσαν τις παραδόσεις άρχισαν να χάνονται όταν ξεκίνησε η ανεξέλεγκτη αστικοποίηση, δημιουργώντας νέες κοινωνικές ανάγκες (Pahl, 1991).

Οι ακαδημαϊκοί βέβαια έχουν την τάση να διαχωρίζουν τις σχέσεις αυτές σε διαφορετικές διαστάσεις και συγκεκριμένα σε τρεις (Berman & Phillips, 2004). Η πρώτη είναι ουσιαστικά οι αξίες και πολιτικοί κανόνες οι οποίοι αναφέρονται στους πολιτικούς θεσμούς, η δεύτερη αφορά την έλλειψη ταξικών συγκρούσεων και υψηλά επίπεδα εμπιστοσύνης και η τρίτη περιλαμβάνει την εμμονή των ανθρώπων σε ένα μέρος συσχετίζοντάς το με μια προηγούμενη εμπειρία ή ιδέα.

Υπάρχουν βέβαια και αρκετοί οι οποίοι υποστήριζαν πως για να μπορέσει η κοινωνική συνοχή να ερευνηθεί εις βάθος θα πρέπει να αναλυθούν τόσο τα μακροοικονομικά όσο και τα μικρο-επίπεδα των κοινωνικών σχέσεων. Κάτι τέτοιο όμως θα μπορούσε να κλονίσει την ορθότητα της έννοιας της κοινωνικής συνοχής αφού σύμφωνα με την παραπάνω διάσταση, η ανάλυση επικεντρωνόταν σε μακροοικονομικό επίπεδο (Μαστροκούκου, 2022).

Από τη δεκαετία του 1980 και μετά, λόγω του νεοφιλελευθερισμού, οι κοινά αποδεκτές δομές όπως η πυρηνική οικογένεια, η σταθερή εργασία, η διεκδίκηση των εργασιακών δικαιωμάτων κ.α., υποχωρούν και αντικαθίσταται από νέες μορφές απασχόλησης, αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας αλλά και σε νέες τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών για τις οποίες το κοινωνικό σύνολο δεν είναι έτοιμο να τις αποδεχτεί.

Προκύπτει πως μέσα από την εξέλιξη των προαναφερθέντων, η δικτύωση και η επικοινωνία των ατόμων μεταξύ τους γίνονται πιο εύκολες λειτουργώντας αντιστρόφως ανάλογα ως προς τις διαπροσωπικές σχέσεις που φαίνεται να δυσκολεύουν. Οι σχέσεις που προϋπήρχαν περνάνε σε άλλο επίπεδο και δεν επηρεάζονται τόσο έντονα από τη χωρική διάσταση, αλλά ούτε και από την διαζώσης παρουσία και τον κοινωνικό έλεγχο των παλαιότερων κοινωνιών. Εκ των πραγμάτων η κοινωνική συνοχή μεταβάλλεται (Παναγιωτοπούλου, 2013).

Σήμερα, σύμφωνα με το πως καθορίστηκε η κοινωνική συνοχή στο παρελθόν, οι νέες συνθήκες διαβίωσης στις οποίες καλούνται τα άτομα να ζήσουν, χαρακτηρίζονται από κινδύνους όπως να χάσουν τη δουλειά τους, να μη μπορέσουν να ανταπεξέλθουν οικονομικά σε μια έκτακτη ανάγκη, να μη μπορέσουν να αποταμιεύσουν χρήματα κ.α (Castells, 1997).

Ωστόσο θέλοντας να γίνει απόλυτα κατανοητό το πως συνδέονται η κοινωνική συνοχή με τις συνθήκες διαβίωσης θα πρέπει να αναφερθεί πως ακολουθούνται δύο κατευθύνσεις: η σύγκριση του επιπέδου διαβίωσης σε σχέση με το παρελθόν και η κατασκευή εμπειρικών δεικτών ώστε να καλύπτονται όσο περισσότεροι από τους βασικούς άξονες της κοινής διαβίωσης (Bollen & Hoyle, 1990).

Στις περισσότερες έρευνες οι παράγοντες αυτοί ομαδοποιούνται σε πέντε κατηγορίες:

- Υλικό υπόβαθρο: απασχόληση - ανεργία, φτώχεια, εισόδημα, κατοικία, εκπαίδευση
- Κοινωνικός έλεγχος: ανεκτικότητα σε διαφορές, ασφάλεια, καλές σχέσεις με κοινωνικό περιβάλλον
- Δίκτυα, ανταλλαγές, κοινωνικό κεφάλαιο: εμπιστοσύνη στους θεσμούς και στους ανθρώπους, πολυπολιτισμικότητα, ενεργές κοινωνικές σχέσεις με πολλά άτομα
- Κοινωνική αλληλεγγύη: κοινωνική ενσωμάτωση, δραστήρια κοινωνία πολιτών, κοινότητα εμπειριών, συνύπαρξη με άτομα διαφορετικής εθνικής και κοινωνικής προέλευσης.
- Κοινωνική ισότητα: δυνατότητα πρόσβασης σε ίσες ευκαιρίες, δικαιοσύνη για όλους.

Ο Coleman (Coleman, 1988) υποστήριξε πως οι σχέσεις που συνάπτουν μεταξύ τους οι άνθρωποι, μπορούν να τους αποφέρουν οφέλη και για αυτό το λόγο έχουν χρηστική αξία.

Η έννοια της κοινωνικής συνοχής επίσης συνδέεται με έννοιες των κοινωνικών επιστημών και ειδικά της κοινωνιολογίας όπως είναι η κοινωνική αλληλεγγύη, ο κοινωνικός δεσμός, η κοινότητα και η κοινωνία.

Ουσιαστικά η κοινωνική συνοχή δημιουργεί ένα ηθικό περιβάλλον μέσα στο οποίο οι άνθρωποι καλούνται να ζήσουν ειρηνικά με την προϋπόθεση βέβαια να λειτουργούν απόλυτα όλοι οι θεσμοί που επηρεάζονται, όπως η αγορά εργασίας, η υγεία, η κοινωνική ασφάλιση και η πολιτική.

Οι κοινωνικοί δεσμοί, όπως προαναφέραμε συνδέονται με την κοινωνική συνοχή διότι ισχυροποιώντας τους και αυξάνοντάς τους με την ενίσχυση της ηθικής, προσπαθώντας δηλαδή να υποστηριχθούν οι δεσμοί που δημιουργούν το αίσθημα της αλληλεγγύης, ενισχύεται και η κοινωνική συνοχή (Παπαδοπούλου, 2017).

Τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα γίνονται προσπάθειες κοινωνικής ενδυνάμωσης αφού το ελληνικό σύστημα κοινωνικής προστασίας χρήζει βελτίωσης. Σημαντικές στιγμές που αξίζει να αναφερθούν είναι το ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων, το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα αλλά και το επίδομα στέγασης τα οποία θεσμοθετήθηκαν το 2013, το 2017 και το 2019 αντίστοιχα. Επίσης παρ' όλο που οι άνεργοι έχουν μία σχετική βοήθεια από το κράτος με το βοήθημα ανεργίας καθώς και με την επέκτασή του σε μακροχρόνια άνεργους, φαίνεται πως δεν είναι αρκετή, αφού σύμφωνα με έρευνες η πλειονότητα των ανέργων δεν έχει την απαραίτητη οικονομική κρατική υποστήριξη.

Σημαντικό ρόλο όσο αφορά την κοινωνική προστασία είναι η υγεία και οι συντάξεις. Δύο κλάδοι που επλήγησαν αφόρητα μετά την οικονομική κρίση στη χώρα μας. Το σύστημα υγείας υποβαθμίστηκε αισθητά, με μείωση των αποδοχών των εργαζομένων και παρά το ότι συνέχισαν να εργάζονται ευσυνείδητα, τα πρακτικά προβλήματα όπως οι καθυστερήσεις σε πληρωμές των προμηθευτών που εφοδίαζαν τα νοσοκομεία, τα ακριβά φάρμακα και η ελλιπής λειτουργία των νοσοκομείων έβγαλαν στην επιφάνεια τα κενά προστασίας στην υγεία με αποτέλεσμα να εκτιναχθεί από 7,7% το 2010 σε 20,1%, το ποσοστό των κατώτερα οικονομικά Ελλήνων που δεν έλαβαν την αναγκαία περίθαλψη. Ωστόσο στην υγειονομική κρίση που ξέσπασε στον πλανήτη λόγω της πανδημίας, η έγκαιρη κινητοποίηση των κυβερνητικών μηχανισμών, κράτησε το σύστημα υγείας χωρίς όμως να σημαίνει αυτό πως

δεν εξακολουθεί, με βάση την έκθεση της διαΝΕΟσις να παραμένει υποτυπώδης η δημόσια παροχή.

Όσο αφορά τις συντάξεις, οι περικοπές που υπέστησαν δυστυχώς ήταν απόρροια των επιλογών της περιόδου 1992-2010, με αποτέλεσμα οι όποιες αλλαγές ακολούθησαν να δημιουργούν αρνητικές επιδράσεις.

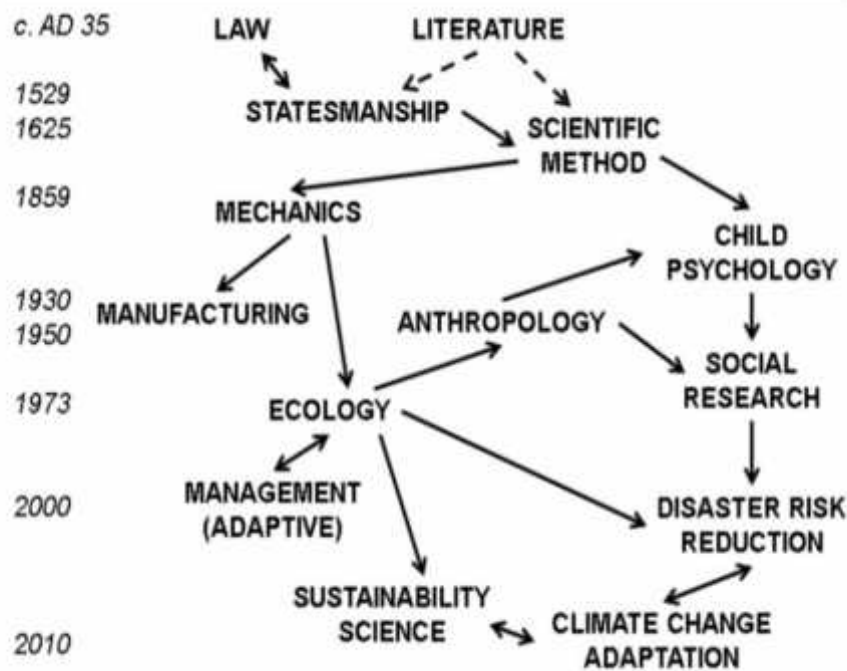
Φτάνοντας στο σήμερα και μετά από μία παγκόσμια υγειονομική κρίση, οι κοινωνικοί δεσμοί κλονίζονται λόγω της ρήξης της εμπιστοσύνης προς τους θεσμούς.

Ωστόσο η πανδημία διεύρυνε τους ορίζοντες της πολιτείας με εισαγωγή διαδικασιών και ορισμών που μέχρι τότε φάνταζαν δύσκολοι, όπως η πρόσβαση μέσω ψηφιακών πλατφορμών σε υπηρεσίες όπως η εκπαίδευση, η υγειονομική περίθαλψη αλλά και σε κομμάτια που αφορούν την αγορά εργασίας, γεγονός το οποίο μείωσε τους όποιους αποκλεισμούς ενισχύοντας έτσι την κοινωνική συνοχή (Ματσαγγάνης Μάνος, διαΝΕΟσις, 2021).

2. Η «ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ»

Σύμφωνα με την ελληνική βιβλιογραφία δεν δίνεται ακριβής μετάφραση του όρου “Resilience” ώστε να μπορέσουμε να κατανοήσουμε απόλυτα τον όρο. Ετυμολογικά, η ανθεκτικότητα προέρχεται από τη Λατινική ρίζα «resi-lire», που σημαίνει να πηγαίνουμε πίσω. Ωστόσο η πρώτη φορά που χρησιμοποιήθηκε η λέξη ανθεκτικότητα ήταν από μηχανικούς στην προσπάθειά τους να περιγράψουν το πως ένα υλικό μπορεί να επιστρέψει στην αρχική του κατάσταση, έχοντας ενδιάμεσα υποστεί κάποιο σοκ. Αργότερα ο канаδός θεωρητικός οικονομολόγος Crawford Stanley Holling αναφέρθηκε στον όρο «ανθεκτικότητα» θέλοντας να κατανοήσει την ικανότητα που έχουν τα οικοσυστήματα είτε να απορροφούν είτε να προσαρμόζονται στις αλλαγές που υφίστανται διατηρώντας παράλληλα την υπάρχουσα κατάστασή τους (Holling, 1973).

Εικόνα 1: Εξελικτική πορεία της "ανθεκτικότητας"

Πηγή: Alexander D.E.(2013), σελ. 2714

Ο τύπος της εξελικτικής ανθεκτικότητας αποτελεί μία νέα προσέγγιση του όρου, σύμφωνα με την οποία, τα συστήματα μπορούν να αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου με ή χωρίς διαταραχές (Davoudi, 2012).

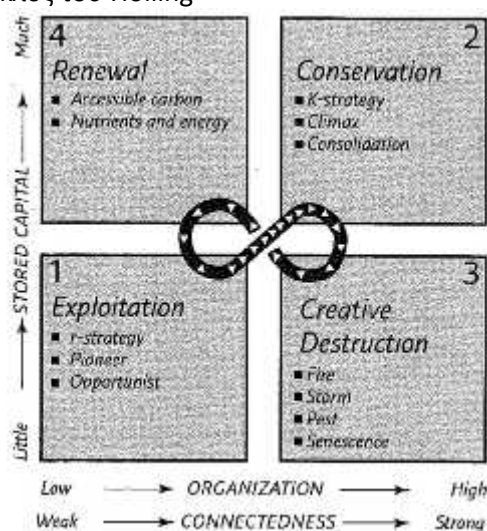
Επίσης ο όρος χρησιμοποιήθηκε και στις κοινωνικές επιστήμες ώστε να εξεταστούν τα κοινωνικο – οικονομικά συστήματα απέναντι σε περιβαλλοντικές κρίσεις και κινδύνους, όπως αλλαγές στην παγκόσμια αγορά ή τους κανονισμούς.

Σύμφωνα με τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), η ανθεκτικότητα μπορεί να είναι η απάντηση σε παράγοντες που απειλούν τη σταθερότητα όπως οικονομικοί, πολιτικοί, κοινωνικοί, περιβαλλοντικοί και παράγοντες ασφάλειας.

Για να μπορέσουμε λοιπόν να κατανοήσουμε πλήρως την έννοια της «ανθεκτικότητας» θα πρέπει να αναφέρουμε τον ορισμό της «διαταραχής» λόγω του ότι συνδέονται απόλυτα. Έτσι ως διαταραχή ορίζεται: «οποιοδήποτε σχετικά διακριτό γεγονός στο χρόνο που διαταράσσει το οικοσύστημα, την κοινότητα, ή τη δομή του πληθυσμού και μεταβάλλει τους φυσικούς πόρους, τη διαθεσιμότητα του υποστρώματος ή το φυσικό περιβάλλον». Οι οικολόγοι επικεντρώνονται στις φυσικές διαταραχές, για παράδειγμα τυφώνες ενώ από κοινωνικής άποψης η «διαταραχή» μπορεί να περιλαμβάνει αλλαγή στους κανονισμούς ή στην παγκόσμια αγορά (Σκιντζής, 2016).

Υπάρχουν λοιπόν αρκετοί ορισμοί που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν και να υιοθετηθούν σύμφωνα με τα παραπάνω, καταλήγοντας πως σε ένα οικοσύστημα ως ανθεκτικότητα ορίζεται η ικανότητα που έχει το οικοσύστημα να απορροφά διαταραχές χωρίς να καταρρέει. Με βάση την εφαρμογή της περιλαμβάνει τρία χαρακτηριστικά. Το πόσο μπορεί να αλλάξει το σύστημα εξακολουθώντας να διατηρεί τις ίδιες σταθερές, τον βαθμό που το σύστημα αυτοοργανώνεται ξανά και την ικανότητα να χτίσει και να αυξήσει την ικανότητα για μάθηση και προσαρμογή. Βασιζόμενοι λοιπόν σε ένα κύκλο προσαρμογής που προέκυψε από τη μελέτη της δυναμικής των οικοσυστημάτων, μπορούν να διακριθούν τα τέσσερα στάδια που απεικονίζονται στην παρακάτω εικόνα: (Holling, 1973)

Εικόνα 2: Προσαρμοστικός κύκλος του Holling

Πηγή: Μαρίνα- Ασπασία Παπαμιχαήλ, «Χτίζοντας Ανθεκτικές Πόλεις εν μέσω Πανδημίας: η Περίπτωση του Δήμου Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης», 2021

Παρατηρώντας τον, μπορεί να γίνει κατανοητή η διαδοχική αλληλουχία των σταδίων από την ανάπτυξη στην διατήρηση και από την απελευθέρωση στην τελική ανανέωση. Το συγκεκριμένο μοντέλο μπορεί να μας ωθήσει στην κατανόηση πολύπλοκων συστημάτων, όπως είναι η κοινωνία (Παπαμιχαήλ, 2021).

Ωστόσο, σύμφωνα με την έκθεση του Εθνικού Ινστιτούτου Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού (ΕΙΕΑΔ), η ανθεκτικότητα στις κοινωνικές επιστήμες εμφανίζεται είτε ως χαρακτηριστικό, όπως δεξιότητες και τρόπο δραστηριοποίησης σε οικογενειακά ή κοινωνικά χαρακτηριστικά είτε ως διαδικασία, δίνοντας έμφαση στα φαινόμενα που την κινητοποιούν, είτε ως αποτέλεσμα μιας μακρόχρονης διαδικασίας (ΕΙΕΑΔ, 2018).

Επίσης είναι σημαντικό να αναφερθεί πως υπάρχει μεγάλη συνάφεια στις έννοιες Ανθεκτικότητα και Βιωσιμότητα διότι και οι δύο αφορούν το μέλλον το οποίο είναι αβέβαιο και δίνουν τη δυνατότητα σε ένα σύστημα να διατηρήσει τη λειτουργικότητά του μετά από μια μεγάλη διαταραχή. Η Ανθεκτικότητα λοιπόν ενός συστήματος θεωρείται καίρια πτυχή της βιωσιμότητάς του και η βιωσιμότητα δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί αν δεν υπάρξει αλλαγή στο σύστημα. Η ικανότητα ενός συστήματος να αντέχει στην αλλαγή και να αναδιοργανώνεται σε ένα σύνολο νέων διαδικασιών μέσω των οποίων επιτυγχάνεται η βιωσιμότητα ονομάζεται Ανθεκτικότητα (Οικονόμου, 2013).

Πιο πρόσφατα, η πανδημία του covid-19 ανέδειξε την ανθεκτικότητα σε αναπτυξιακό επίπεδο. Για την αντιμετώπιση της πρόκλησης και την προώθηση της πράσινης και ψηφιακής μετάβασης της Ευρώπης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε ένα φιλόδοξο σχέδιο ανάκαμψης, με στόχο την οικοδόμηση μιας πιο βιώσιμης, πιο ανθεκτικής και πιο δίκαιης Ευρώπης για την επόμενη γενιά. Η ανθεκτικότητα συνδέθηκε με τη διασφάλιση της αποτελεσματικής πρόσβασης των πολιτών σε βασικές υγειονομικές, κοινωνικές ή εκπαιδευτικές υπηρεσίες σε περιόδους κρίσης, την παροχή ίσων ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας και τις επαγγελματικές μεταβάσεις. Επιπλέον, η πανδημία COVID-19 ανέδειξε επίσης την ανάγκη ψηφιακής ετοιμότητας για συνέχιση της εκπαιδευτικής και επιχειρηματικής δραστηριότητας, καθώς και την ανάγκη βελτίωσης της ετοιμότητας και αντίδρασης στον τομέα της κυβερνοασφάλειας (COM, 2020).

Στην ελληνική βιβλιογραφία σύμφωνα με την μέχρι τώρα έρευνα, δεν έχουμε καταλήξει σε έναν συγκεκριμένο όρο της έννοιας «ανθεκτικότητας», αφού εισχωρούν πολλές επιστήμες και υπάρχουν επιρροές από διάφορες κατευθύνσεις.

Εξετάζοντας την ανθεκτικότητα, υψίστης σημασίας είναι να αναφερθούμε και στην κοινοτική ανθεκτικότητα, καθώς συνδέεται με την έννοια της ευημερίας και της αποτελεσματικότητας. Η κοινοτική ανθεκτικότητα περιλαμβάνει την κοινωνική, οικονομική και θεσμική ανθεκτικότητα καθώς και την ανάπτυξη των κοινωνικών δεσμών και κοινωνικού κεφαλαίου. Μέσω αυτής μπορεί να ενισχυθεί και η κοινωνική ανθεκτικότητα, βοηθώντας στη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων καθώς και στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Επίσης η κοινοτική ανθεκτικότητα βοηθάει μία κοινότητα να εξελιχθεί και να αντιμετωπίσει το όποιο δύσκολο γεγονός, προσφέροντάς της τη δυνατότητα να αποφύγει αρνητικά χαρακτηριστικά όπως η εγκληματικότητα και ο κοινωνικός αποκλεισμός. Για να αναπτυχθεί η κοινοτική ανθεκτικότητα θα πρέπει να υπάρχει διασύνδεση των ενεργών ομάδων μιας κοινότητας με τα άτομα καθώς και πρόσβαση σε πόρους διαφόρων μορφών αλλά και η διεκδίκηση νέων. Παρ' όλο που η ανθεκτικότητα απασχολεί όλο και περισσότερο το κοινωνικό σύνολο, πολλοί είναι αυτοί που υποστηρίζουν πως η χρήση της έννοιας της ανθεκτικότητας λόγω του ότι δεν έχει σαφές θεωρητικό υπόβαθρο, μπορεί να ερμηνευτεί με διαφορετικούς τρόπους και μάλιστα πως πρόκειται για μία συντηρητική έννοια και όχι με μία έννοια που αφορά την αλλαγή των πραγμάτων (ΕΙΕΑΔ, 2018).

Εικόνα 3: Διαδικασία της Ανθεκτικότητας

Πηγή:<https://www.eiead.gr/publications/docs/%CE%95%CE%A4%CE%97%CE%A3%CE%99%CE%91%20%CE%95%CE%9A%CE%98%CE%95%CE%A3%CE%97%20%CE%95%CE%99%CE%95%CE%91%CE%94-2018.pdf>

Σύμφωνα με την έκθεση του ΕΙΕΑΔ για τις Κοινωνικές Ανισότητες, Κοινωνικά δικαιώματα και Κοινωνική Πολιτική, το ενδεχόμενο μιας επιβαρυντικής κατάστασης μπορεί να αντιμετωπιστεί θεωρώντας την ανθεκτικότητα ως διαδικασία και έχοντας τα παραπάνω βήματα. Ξεκινώντας δηλαδή από το επιβαρυντικό γεγονός το οποίο μπορεί να υφίσταται τη δεδομένη στιγμή η κοινωνία, ακολουθούν οι αλλαγές, είτε με θετικό είτε με αρνητικό πρόσημο, οι οποίες συνήθως συνδέονται και με την αξιολόγηση της εκάστοτε κατάστασης, σειρά έχει η ιεράρχηση των αναγκών αλλά και η λήψη των αποφάσεων που χρειάζονται και τέλος η αξιολόγηση για την εξαγωγή των αποτελεσμάτων.

3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Οι διαρθρωτικές αδυναμίες που εντοπίζονται και ενισχύονται κατά τις τελευταίες δεκαετίες στην Ελλάδα, τόσο σε επίπεδο οικονομίας όσο και σε επίπεδο Κράτους και Διοίκησης, οδηγούν σε μια πρωτοφανή οικονομική κρίση, με έτος έναρξης το 2008. Οι επιπτώσεις αυτής της πρωτόγνωρης οικονομικής κρίσης διαπέρασαν οριζόντια την επιχειρηματική δραστηριότητα, τα νοικοκυριά και τους πολίτες της χώρας επηρεάζοντας, σε πρωτοφανώς δυσμενή κλίμακα, τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό και εκτοξεύοντας την ανεργία, το βιοτικό επίπεδο των πολιτών όλων σχεδόν των κοινωνικών στρωμάτων και εν τέλει την ψυχική υγεία των ανθρώπων. Έτσι, διαμορφώθηκαν συνθήκες φτώχειας, που σε πολλές περιπτώσεις πλησίαζε στα όρια της ακραίας φτώχειας, ανισοτήτων, περαιτέρω ενίσχυσης του αποκλεισμού κοινωνικά ευπαθών ομάδων, αβεβαιότητας για το μέλλον, έλλειψης εμπιστοσύνης στους θεσμούς και αυτά με τη σειρά τους επέδρασαν αρνητικά στην κοινωνική ευημερία και την κοινωνική συνοχή (ΚΑΒΟΥΝΙΔΗ, 2014).

Σύμφωνα με τη Ρόη Παναγιωτοπούλου (Καθηγήτρια, Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ, ΕΚΠΑ) «ο όρος κοινωνική συνοχή επαναχρησιμοποιείται από διεθνείς οργανισμούς με σκοπό να καταγράψει, τις αντιδράσεις και αντοχές των κοινωνιών σε προγράμματα λιτότητας». Επίσης, «ως κοινωνική συνοχή νοούνται «οι δυναμικές διαδικασίες που εκφράζονται στη στάση των μελών μίας κοινωνικής ομάδας να παραμένουν ενωμένα μεταξύ τους με σκοπό να επιτύχουν κοινούς στόχους ή/και να ικανοποιήσουν συναισθηματικές ανάγκες τους» (Carron & Brawley, 2000).

Η συρρίκνωση του κράτους πρόνοιας, των κοινωνικών υποδομών και των κάθε είδους κοινωνικών παροχών, η αποδυνάμωση των μεσαίων στρωμάτων, η αύξηση των κοινωνικών ανισοτήτων και αποκλεισμών, καθώς επίσης ο συνεχής και εντονότερος κατακερματισμός των κοινωνικών ομάδων μέσω της αλλοίωσης των κερτημένων ηθικών αξιών αποτελούν σε μεγάλο βαθμό τους παράγοντες που δυσχεραίνουν την κοινωνική συνοχή σε περιόδους οικονομικών κρίσεων. Στην περίπτωση που ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η κοινωνική συνοχή μπορεί να αξιοποιηθεί ως δείκτης μέτρησης της συνεκτικότητας μιας κοινωνίας καθώς και των αντοχών των κατοίκων στις χώρες όπου επιβάλλονται πολιτικές λιτότητας, αυτό μπορεί να καταστήσει σαφείς τις επιπτώσεις των δυσβάσταχτων μέτρων λιτότητας στην συνοχή της ελληνικής κοινωνίας. Συνεπώς, η οικονομική κρίση οδήγησε στην αποδυνάμωση της

κοινωνικής αλληλεγγύης και φρέναρε την ανάπτυξη και τη δράση των κοινωνικών δικτύων περιορίζοντας την ενεργή συμμετοχή των ατόμων στα κοινά.

Ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) έχει καταγράψει την κοινωνική συνοχή μέσω ενός εμπειρικού μοντέλου της κοινωνικής συνοχής, το οποίο βασίστηκε στα εξής κοινωνικά πεδία:

-)] την κοινωνική κινητικότητα: δηλ. τις διαφορές στο μορφωτικό επίπεδο γονέων/παιδιών, την αντίληψη για τη δυνατότητα ανέλιξης, κ.ά.
-)] το κοινωνικό κεφάλαιο: δηλ. την εμπιστοσύνη, τη συμμετοχή των πολιτών.
-)] τον κοινωνικό αποκλεισμό: δηλ. το επίπεδο διαβίωσης, τις αποκλείσεις από το μέσο επίπεδο διαβίωσης, την ικανοποίηση από επίπεδο διαβίωσης.

Στην Ελλάδα αυτό το εμπειρικό μοντέλο χρησιμοποιήθηκε, κατά το διάστημα 2011-2012 εν μέσω κρίσης, με τη διαφορά ότι στο πεδίο του κοινωνικού αποκλεισμού συμπεριελάμβανε και ερωτήματα σχετικά με τις ψυχολογικές επιπτώσεις της κρίσης. Τα αποτελέσματα της έρευνας του εμπειρικού μοντέλου στην Ελλάδα συνοψίζονται ως ακολούθως:

-)] Το ένα τρίτο των ερωτώμενων τοποθέτησαν τον εαυτό τους κάτω από το μέσο όρο διαβίωσης της χώρας,
-)] Οι ερωτώμενοι δε φάνηκε να ελπίζουν σε καλύτερευση των συνθηκών διαβίωσης,
-)] Σχετικά με το δείκτη ευμάρειας, το ένα τρίτο δήλωσε ότι ανταποκρίνεται στις τρέχουσες οικονομικές υποχρεώσεις (λογαριασμοί, δάνεια, φόροι, κ.λπ.) με πολύ μεγάλη δυσκολία,
-)] Στο ψυχολογικό επίπεδο καταγράφηκαν συμπτώματα απάθειας, και επιθυμία φυγής (μετανάστευση στο εξωτερικό ή αλλαγή τόπου διαμονής στο εσωτερικό).
-)] Σε σύγκριση με τη φυσική κατάσταση η ψυχολογική κατάσταση των ατόμων επιβαρύνθηκε σημαντικά λόγω της κρίσης,
-)] Η ανασφάλεια αποτέλεσε το μεγαλύτερο πρόβλημα και επιβάρυνε την ψυχολογική διάθεση περισσότερο και από τα μέτρα λιτότητας,
-)] Οι συνθήκες αυτές έπληξαν περισσότερο τους νέους και διεύρυναν το χάσμα των γενεών (Παναγιωτοπούλου, 2013).

Τα ως άνω ευρήματα της εφαρμογής του εμπειρικού μοντέλου στην Ελλάδα καταδεικνύουν ότι η κοινωνική συνοχή και η κοινωνική εξέλιξη διαταράχτηκε βίαια λόγω της οικονομικής κρίσης και των επιπτώσεων της και ότι όσα θεωρούσαν κοινωνικά δεδομένα και κεκτημένα, κατά τη Μεταπολίτευση, πλέον δεν υφίστανται. Η αναγκαστική και ριζική αναθεώρηση του

παραδοσιακού παραγωγικού μοντέλου, ο μετασχηματισμός της κοινωνικής πραγματικότητας, οι έντονες ανακατατάξεις στους πολιτικούς σχηματισμούς και οι στρεβλώσεις στους ιδεολογικούς προσανατολισμούς ταρακούνησαν θεμελιώδεις και παγιωμένες νοοτροπίες και πολιτισμικές συνήθειες, που αυτό με τη σειρά του επέδρασε στη συνοχή και στην ισορροπία της ελληνικής κοινωνίας. Είναι εμφανές ότι η οικονομική κρίση και η αναγκαστική δημοσιονομική προσαρμογή μέσω των μέτρων λιτότητας συμπύεσαν έντονα τα μεσαία κοινωνικά και οικονομικά στρώματα, αυτά που παραδοσιακά διαδραμάτιζαν το ρόλο του «κοινωνικού θερμοστάτη» και διατηρούσαν κοινωνικές ισορροπίες παραδοσιακά, δημιουργώντας νεόπτωχες κοινωνικές ομάδες και ωθώντας άλλες στην περιθωριοποίηση. Αυτές οι οικονομικές και εντέλει κοινωνικές ανακατατάξεις οδήγησαν στις κοινωνικές διαιρέσεις με αποτέλεσμα η μια κοινωνική ή επαγγελματική ή ηλικιακή ομάδα να καταφέρεται εναντίων κάποιας άλλης. Αυτή η τοξική περιρρέουσα ατμόσφαιρα δεν θα μπορούσε να διατηρήσει ανέπαφη την κοινωνική συνοχή και την κοινωνία συμπαγή.

Κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα οι ατομοκεντρικές επιλογές για τη διαμόρφωση του βιοτικού επιπέδου εξακολουθούν να υπερισχύουν των συλλογικών διεκδικήσεων, το κράτος εξακολουθεί ενδόμυχα να αντιπροσωπεύει τον κεντρικό μηχανισμό εξουσίας και διαπλοκής, το δημόσιο αποτελεί ακόμα ελπίδα για επαγγελματική αποκατάσταση εξαιτίας της εργασιακής ασφάλειας που προσφέρει, τα παλαιά καταναλωτικά πρότυπα εγκαταλείπονται και κάθε αλλαγή ή μεταρρυθμιστική προσπάθεια αντιμετωπίζεται συχνά από τους πολίτες με καχυποψία και αρνητισμό. Υπάρχει έντονο και διάχυτο το αίσθημα έλλειψης εμπιστοσύνης προς τους πάντες και τα πάντα που δυσχεραίνει τη συγκρότηση νέων συλλογικοτήτων, επίσης διάχυτο είναι το αίσθημα ανασφάλειας, απογοήτευσης, έλλειψης προοπτικής, απαισιοδοξίας που απομονώνει και αδρανοποιεί τους πολίτες. Συνολικότερα, η οικονομική και δημοσιονομική κρίση έδωσε τη σκυτάλη στον κοινωνικό κατακερματισμό, την κρίση θεσμών και αξιών.

Παρόλα αυτά, μέσα σε όλη αυτή την οικονομική κατάρρευση εισοδημάτων και δεικτών ευημερίας, την κοινωνική αναταραχή και ανισορροπία και την καχυποψία έναντι των θεσμών και των εκφραστών τους, η όποια ελπίδα συγκράτησης της ελληνικής κοινωνίας από την πλήρη κατάρρευση συνδέθηκε με το θεσμό της οικογένειας και τις στρατηγικές υποστήριξης των μελών της, πρακτικές που αποδείχθηκαν για μία ακόμα φορά οι θεμέλιοι λίθοι της κοινωνικής συνοχής. Αυτό έδωσε τη δυνατότητα και το χρόνο στην κοινωνία, ή σε μερίδα

αυτής, να αναδείξει τη δυναμική της κοινωνικής αλληλεγγύης, η οποία ναι μεν σταδιακά ισχυροποιήθηκε, ωστόσο εξακολούθησε να είναι ανεπαρκής για να καλύψει έστω και υποτυπωδώς τα μεγάλα ελλείμματα του κοινωνικού κράτους (Παναγιωτοπούλου, 2013).

4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ «ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ» ΣΤΟΝ ΑΣΤΙΚΟ ΧΩΡΟ

Στις πόλεις ζουν και εργάζονται πάνω από το μισό του παγκόσμιου πληθυσμού και αυτό αλλάζει διαρκώς με τον κόσμο όλο και να αυξάνεται με αποτέλεσμα να υπάρχουν σοβαρές επιπτώσεις στο νέο αστικό μέλλον. Συμπυκνώνεται ο κίνδυνος στις πόλεις και γίνονται πιο ευάλωτες σε εντάσεις. Ουσιαστικό στοιχείο για τον σχεδιασμό της αστικής ανάπτυξης είναι η ανθεκτικότητα των κτιρίων. Χαρακτηριστικό της «Ανθεκτικής Πόλης» είναι να μπορεί να απορροφήσει κινδύνους και να επανέλθει από οποιοδήποτε τράνταγμα, διατηρώντας τις βασικές λειτουργίες, δομές και την ταυτότητά της καθώς και την προσαρμοστικότητά της. Για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο χρειάζονται στρατηγικές βασισμένες πάνω σε ολοκληρωμένες προσεγγίσεις για τη μείωση των κινδύνων από τις καταστροφές, αυξάνοντας παράλληλα την προσαρμοστική ικανότητα των συστημάτων σύμφωνα με τους στόχους της αειφόρου ανάπτυξης (Mitroliou & Muller, 2015).

Λόγω της κλιματικής αλλαγής και των συνεπειών που την διέπουν, η αστική ανθεκτικότητα έχει γίνει πολύ σημαντική και οι τοπικές κυβερνήσεις καλούνται να προετοιμαστούν για τυχόν δυσανάλογες επιπτώσεις.

Στις δεκαετίες που θα ακολουθήσουν, οι πόλεις θα πρέπει να αναπτύξουν στρατηγικές ώστε να μπορούν να αντιμετωπίσουν τους κραδασμούς και τις καταπονήσεις των συστημάτων της αστικής υποδομής τα οποία συνδέονται με την κλιματική αλλαγή. Κρίνεται αναγκαίο να βρουν τρόπους για να γίνουν ενεργειακά πιο αυτόαρκεις, μειώνοντας σημαντικά τη χρήση πετρελαίου και άλλων ορυκτών καυσίμων για να μπορούν να αντιμετωπίσουν την νέα οικονομική πραγματικότητα. Επίσης θα πρέπει να υιοθετήσουν και στρατηγικές πολεοδομικού σχεδιασμού οικοδόμησης.

Μια πόλη λοιπόν για να χαρακτηριστεί ως ανθεκτική λόγω των διαφορετικών διαστάσεων που περικλείει η έννοια της αστικής ανθεκτικότητας, μπορεί με βάση τους Collier, να απεικονιστεί με ορισμένες διαστάσεις, οι οποίες ουσιαστικά μας δίνουν τη δυνατότητα να αντιληφθούμε πως η ανθεκτικότητα μπορεί να κτιστεί και να διασφαλιστεί σταδιακά, επιλύοντας ανά κλάδο τα προβλήματα που παρουσιάζονται (Παπαμιχαήλ, 2021).

Εικόνα 4: Διαστάσεις αστικής ανθεκτικότητας

Πηγή: https://www.academia.edu/29274568/Collier_et_al_2013

Εκτός λοιπόν από εξαιρετικά σημαντική έννοια στην ακαδημαϊκή βιβλιογραφία, η ανθεκτικότητα έχει εισαχθεί δυναμικά στις κατευθύνσεις παγκόσμιων και κοινοτικών φορέων, όπως ο Ο.Η.Ε. και αποτελεί έναν από τους κεντρικούς στόχους πολιτικής στην αναπτυξιακή ατζέντα μετά το 2015 (Παπαθανασίου, 2018). Σχεδόν σε κάθε παγκόσμιο πρόβλημα ως προς την αντιμετώπισή του εμπλέκεται η ανθεκτικότητα για αυτό και στη Νέα Αστική Ατζέντα που υιοθετήθηκε το 2016, τονίζεται ο τρόπος με τον οποίο τα άτομα, οι κοινότητες και οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν τις κρίσεις αλλά και αξιοποιούν τις ευκαιρίες και μετασχηματίζονται ενώ γίνεται απόλυτα κατανοητό πως η αστική περιοχή θα πρέπει να προσαρμόζεται διαρκώς σε νέες προκλήσεις (New Urban Agenda, 2016). Όσο αφορά λοιπόν τις πόλεις, 3 είναι οι πυλώνες που οριοθετούν το πλαίσιο για την κατανόηση της αστικής ανθεκτικότητας και αυτοί είναι ο πολεοδομικός σχεδιασμός, η αστική νομοθεσία και η δημοτική χρηματοδότηση. Όλοι συνδέονται μεταξύ τους, εφ' όσον χωρίς σωστό πολεοδομικό σχεδιασμό συσσωρεύονται οι φτωχοί, χωρίς σωστή διακυβέρνηση υπάρχει αβεβαιότητα και χωρίς τη χρηματοδότηση που απαιτείται δεν μπορούν να υλοποιηθούν τα σχέδια (Παπαθανασίου, 2018).

Πρώτη απόπειρα του ΟΗΕ για να προωθήσει την αστική ανθεκτικότητα, υπήρξε η καμπάνια με τίτλο: «Κάνοντας τις Πόλεις Ανθεκτικές». Η καμπάνια αυτή ξεκίνησε το 2010 με στόχο να υλοποιήσει τα σχέδιά της μέχρι το 2020 στην προσπάθειά της να μειωθεί ο κίνδυνος από καταστροφές. Η συνεργασία ήταν με τους δημάρχους και αρχηγούς των τοπικών

κυβερνήσεων από πόλεις χωρίς να υπάρχει οριοθέτηση στα χαρακτηριστικά των πόλεων. Σε αυτή την προσπάθεια συμμετείχαν επίσης η Παγκόσμια Τράπεζα, η Ασιατική Τράπεζα Ανάπτυξης, οι Ηνωμένες Πόλεις και Τοπικές Κυβερνήσεις καθώς και ΜΚΟ (UNISDR, 2012).

Εξίσου σημαντική είναι και η συμβολή του ιδρύματος “Rockefeller”, το οποίο για περισσότερα από 100 χρόνια στοχεύει παγκοσμίως στην ενίσχυση της ποιότητας της ζωής των ανθρώπων. Το 2013 δημιούργησε το πρόγραμμα των 100 ανθεκτικών πόλεων, ευρέως γνωστό ως “100RC”, σε συνεργασία με την υπηρεσία αρχιτεκτονικού σχεδιασμού “Arup”, ώστε να μπορέσουν ακόμα και οι πιο απομακρυσμένες περιοχές να θωρακιστούν απέναντι στις προκλήσεις του 21^{ου} αιώνα. Η πολιτική του συγκεκριμένου προγράμματος ήταν να μπορούν οι στρατηγικές να εφαρμοστούν οριζόντια από οποιονδήποτε, κατανοώντας τα στοιχεία που απαρτίζουν την περιοχή και αναγνωρίζοντας τους κινδύνους που υπάρχουν ή πρόκειται να υπάρξουν στο μέλλον, θέλοντας να ωφεληθούν οι πιο ευάλωτες ομάδες (Παπαμιχαήλ, 2021). Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε το 2019 και έχοντας δημιουργήσει γραφεία ανθεκτικότητας και δίκτυα μεταξύ πόλεων, η θέση του ιδρύματος εδραιώθηκε ως πρωτοπόρο. (Πρέπη, 2020) Δεδομένου ότι ο πληθυσμός της Γης συνεχώς αυξάνεται, με το μεγαλύτερο ποσοστό να συμπυκνώνεται στις αστικές περιοχές, οι άνθρωποι που ζουν στις παραγκουπόλεις επίσης να αυξάνονται, να υπάρχει μεγάλη κατανάλωση ενέργειας και εκπομπών άνθρακα καθώς και λόγω της αστικοποίησης να ασκείται πίεση στις παροχές γλυκού νερού, στα λύματα, στο περιβάλλον και στη δημόσια υγεία, έχουν δοθεί συγκεκριμένες κατευθύνσεις ώστε να μπορέσουν να πραγματοποιηθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί.

Μέχρι το 2030 λοιπόν θα πρέπει να είναι οικονομικά προσιτή η στέγαση, να υπάρχει προσβασιμότητα και βιωσιμότητα στα συστήματα μεταφορών για όλους, με ιδιαίτερη προσοχή σε ευάλωτους πληθυσμούς, γυναίκες, παιδιά, άτομα με αναπηρία και ηλικιωμένους, να ενισχυθεί η αειφόρος αστικοποίηση, να προστατευτεί και να διασφαλιστεί η πολιτιστική και φυσική κληρονομιά, να μειωθούν οι δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις, να υπάρχει προσβασιμότητα για όλους σε δημόσιους και πράσινους χώρους, να υποστηριχτούν με κάθε τρόπο οι σχέσεις μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών καθώς και να υποστηριχτούν οι αναπτυσσόμενες χώρες μέσω χρηματοδοτήσεων ως προς την οικοδόμηση (United Nations, 2022).

5. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ ΤΗΣ ΕΕ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2021-2027 ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (RRF)

Στην προσπάθειά της να προωθήσει και να υποστηρίξει τη «συνολική αρμονική ανάπτυξη» των κρατών μελών και περιφερειών της, η Ευρωπαϊκή Ένωση ακολουθεί τη στρατηγική της πολιτικής συνοχής, με στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής μειώνοντας τις ανισότητες στο επίπεδο ανάπτυξης μεταξύ των περιφερειών και στηρίζοντας τη δημιουργία θέσεων εργασίας, τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών της και την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων.

Κατά την Προγραμματική Περίοδο 2021- 2027, έχουν τεθεί πέντε κύριοι στόχοι πολιτικής συνοχής για την επίτευξη των σκοπών της ΕΕ και είναι οι παρακάτω:

-)] μια **Εξυπνότερη Ευρώπη**, μέσω της καινοτομίας, της ψηφιοποίησης, του οικονομικού μετασχηματισμού και της στήριξης των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων
-)] μια **Πιο Πράσινη Ευρώπη** χωρίς εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, που εφαρμόζει τη συμφωνία του Παρισιού και επενδύει στην ενεργειακή μετάβαση, στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής
-)] μια **Πιο Συνδεδεμένη Ευρώπη**, με στρατηγικά δίκτυα μεταφορών και ψηφιακά δίκτυα
-)] μια **Πιο Κοινωνική Ευρώπη**, που υλοποιεί τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και στηρίζει την ποιοτική απασχόληση, την εκπαίδευση, τις δεξιότητες, την κοινωνική ένταξη και την ίση πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη
-)] μια **Ευρώπη Πιο Κοντά στους Πολίτες**, με τη στήριξη των αναπτυξιακών στρατηγικών που καταρτίζονται σε τοπικό επίπεδο και της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης σε όλη την ΕΕ. (www.espa.gr, 2022).

Ωστόσο εστιάζοντας σε εθνικό επίπεδο οι στόχοι διαμορφώνονται ως εξής:

ΣΠ1 «Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού

Στόχος στον οποίο επικεντρώνεται η ελληνική οικονομία είναι να αυξηθεί η παραγωγικότητα και μέσω της τεχνολογίας και της καινοτομίας να μπορέσουν οι διεθνώς εμπορεύσιμες υπηρεσίες αλλά και αγαθά να προστεθούν στο εγχώριο προϊόν, με τρόπο που θα συμβαδίζει με τους στόχους που έχουν τεθεί στη χώρα μας σε κοινωνικό και περιβαλλοντικό επίπεδο.

ΣΠ2 «Μια πιο πράσινη χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτική Ευρώπη μέσω της προώθησης της καθαρής και δίκαιης ενεργειακής μετάβασης, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων»

Από τους σημαντικότερους στόχους που έχουν τεθεί είναι ό,τι πραγματεύεται ο τομέας της ενέργειας. Αυτό σημαίνει πως θα πρέπει να βρεθούν τρόποι οι ΑΠΕ να μπορούν να προσφέρουν αυτονομία σε θέρμανση και ψύξη αλλά και αποθήκευση της ενέργειας που θα παράγουν, να υπάρξει αναβάθμιση των δικτύων που μεταφέρουν αλλά και που διανέμουν, εξέλιξη των μορφών αλιείας για τη χαμηλότερη παραγωγή εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα καθώς και δημιουργία έξυπνων συστημάτων για τον έλεγχο της ενέργειας.

ΣΠ3 «Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων ΤΠΕ»

Η χώρα καλείται να ακολουθήσει την ψηφιακή εξέλιξη που απαιτεί η εποχή που διανύουμε μέσα από την ενίσχυση της συνδεσιμότητας με ευρυζωνική πρόσβαση υψηλών ταχυτήτων καθώς και συστημάτων μεταφορών στοχεύοντας πάντα στη βιωσιμότητα και την περιβαλλοντική ευαισθησία.

ΣΠ4 «Μια πιο κοινωνική Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων»

Κεντρική επιδίωξη των παρεμβάσεων στον ΣΠ4 είναι μια πιο κοινωνική Ελλάδα μέσω της επένδυσης στο ανθρώπινο δυναμικό και της διασφάλισης ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες και αγαθά.

ΣΠ5 «Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της, μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών»

Θα υπάρξουν κριτήρια για την ενίσχυση των περιοχών, στις οποίες με βάση το εργαλείο των ΟΧΕ (Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων), θα υλοποιηθούν ολοκληρωμένες χωρικές στρατηγικές.

Για να μπορέσουν τα παραπάνω να υλοποιηθούν, έχει δημιουργηθεί ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας κυρίως για να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις του κορονοϊού, τόσο σε οικονομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο, αλλά και να μπορέσουν οι ευρωπαϊκές οικονομίες να γίνουν περισσότερο βιώσιμες.

Το σημαντικότερο κομμάτι του είναι το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας το οποίο παρουσιάζεται σαν ιστορική ευκαιρία για την Ελλάδα, αφού σύμφωνα με τα ποσά τα οποία πρόκειται να κινητοποιήσει, με σωστή αξιοποίηση μπορούν να βοηθήσουν τη χώρα να εξελιχθεί τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, δημιουργώντας εκατοντάδες χιλιάδες νέες ποιοτικές θέσεις εργασίας οι οποίες θα παραμένουν σε ισχύ και μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος.

Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Ελλάδα 2.0 εγκρίθηκε στις 13 Ιουλίου 2021 από το Συμβούλιο Οικονομικών Δημοσιονομικών Θεμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και περιλαμβάνει 106 επενδύσεις και 68 μεταρρυθμίσεις, διαμοιρασμένες σε 4 πυλώνες και συγκεντρώνει 31,16 δισ. ευρώ εκ των οποίων ευρωπαϊκοί πόροι 30,5 δισ. ευρώ για να κινητοποιήσει 60 δισ. ευρώ συνολικές επενδύσεις στη χώρα στα επόμενα πέντε χρόνια (www.greece20.gov.gr, 2022).

Οι 4 πυλώνες που προαναφέρθηκαν είναι:

- Πράσινη Μετάβαση
- Ψηφιακός Μετασχηματισμός
- Απασχόληση, Δεξιότητες, Κοινωνική Συνοχή
- Ιδιωτικές Επενδύσεις και Μετασχηματισμός της Οικονομίας

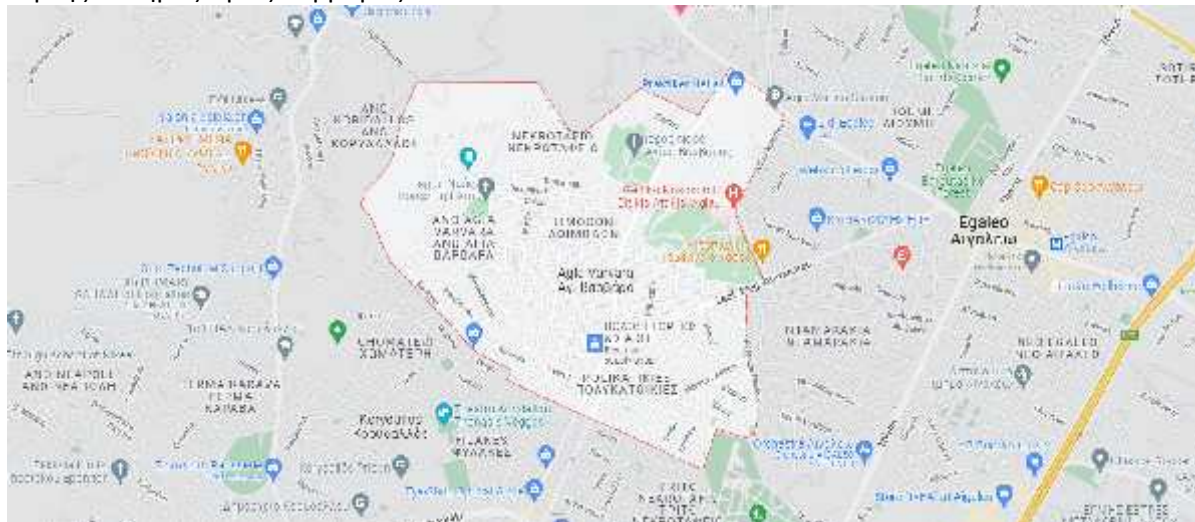
6. Η ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Η Δυτική Αθήνα βρίσκεται αυτή τη στιγμή αλλά και κατά το παρελθόν σε συνθήκες συνεχούς κρίσης. Η έναρξη των χαρακτηριστικών αυτών της κρίσης έχει τις απαρχές της στο χαρακτήρα της ανάπτυξης της Αθήνας από το μεσοπόλεμο και μετά. Τότε άρχισε να φαίνεται μία διαίρεση στο χώρο στο συγκρότημα της Αθήνας. Συγκεκριμένα παρατηρείται ένας διαχωρισμός μεταξύ του δυτικού και του ανατολικού τμήματος στο λεκανοπέδιο. Στο Δυτικό τμήμα εγκαταστάθηκαν ομάδες πληθυσμού με μειονεκτική θέση ως προς την κοινωνική διαστρωμάτωση και τα εισοδήματα. Η διαίρεση αυτή παγιώθηκε και συνεχίζεται μέχρι τις μέρες μας .

Οπότε στη Δυτική Αθήνα δεν μιλάμε για νέα κρίση, όμως προστέθηκαν νέα στοιχεία και νέες παράμετροι ώστε έγινε πιο ανθεκτική ως προς την αντιμετώπισή καθότι δεν είχε αντιμετωπιστεί στρατηγικά τα προηγούμενα χρόνια. Η αρχική διαίρεση του πολεοδομικού συγκροτήματος σε δυτικό και ανατολικό τμήμα με επιβάρυνση και χαρακτηριστικά υποβάθμισης στο δυτικό τμήμα συνεχίζει να είναι ενεργή και η Δυτική Αθήνα θεωρείται ένα από τα πιο υποβαθμισμένα τμήματα του πολεοδομικού συγκροτήματος.

6.1. Δήμος Αγίας Βαρβάρας

Χάρτης 1: Δήμος Αγίας Βαρβάρας

Πηγή: <https://www.google.com/maps/place/Agia+Varvara/@37.9909745,23.6483641,15z/data=!4m5!3m4!1s0x14a1bb5ce8941595:0x25335770512c9eb6!8m2!3d37.9904219!4d23.6583002>

Η Αγία Βαρβάρα βρίσκεται στη δυτική πλευρά του λεκανοπεδίου Αττικής και ανήκει στο Δυτικό Τομέα Αθηνών της Περιφέρειας Αττικής. Περιστοιχίζεται από τους Δήμους Κορυδαλλού, Αιγάλεω και Χαϊδαρίου. Έχει συνολική έκταση 2.233 στρέμματα στους πρόποδες του Όρους Αιγάλεω, από τα οποία 1.900 είναι εντός σχεδίου ενώ 333 στρέμματα

συνιστούν την περιαστική ζώνη του όρους. Απέχει 6,7 χλμ από το κέντρο της Αθήνας και 6,5 χλμ από το λιμάνι του Πειραιά.

Η πόλη πήρε το όνομά της από τον ιστορικό ναό της Αγίας Βαρβάρας, ο οποίος χτίστηκε το 1904, είναι ρυθμού τρίκλητης βασιλικής και αποτελεί διατηρητέο μνημείο. Μέσα στο ναό βρέθηκε η εικόνα της Αγίας Βαρβάρας, ωστόσο σήμερα φυλάσσεται τμήμα εκ του ιερού λειψάνου της Αγίας Μεγαλομάρτυρος Βαρβάρας και το ιερό του Ναού κοσμούν αγιογραφίες του Φώτη Κόντογλου, ενός από τους μεγαλύτερους αγιογράφους των νεότερων χρόνων. Επίσης δίπλα στον ιερό ναό βρίσκεται και το Θεολογικό – Φοιτητικό Οικοτροφείο της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Ο οικισμός της Αγίας Βαρβάρας ήταν προσαρτημένος στην κοινότητα του Αιγάλεω μέχρι το 1949 όπου αναγνωρίστηκε ως κοινότητα, ενώ ο Δήμος ιδρύθηκε το 1963. Όσον αφορά την οργάνωση της πόλης, κατά κύριο λόγο τα κτίρια είναι μονώροφα έως τετραώροφα με μέσο όρο κατασκευής την 30ετία. Οι πολυκατοικίες που βρίσκονται στην περιοχή είναι ελάχιστες, με εξαίρεση την κάτω Αγία Βαρβάρα στην οποία υπάρχουν 31 προσφυγικές πολυκατοικίες από τη δεκαετία του 1960. Η πόλη χωρίζεται ουσιαστικά σε 2 συνοικίες, την άνω και την κάτω Αγία Βαρβάρα.

Σήμερα ο Δήμος της Αγίας Βαρβάρας σύμφωνα με την απογραφή του 2021 έχει 26.759 μόνιμο πληθυσμό, από τους οποίους 12.682 είναι άντρες και 14.077 είναι γυναίκες (ΕΛΣΤΑΤ). Γνωρίζοντας ότι στην περιοχή διαμένουν αρκετοί τσιγγάνοι, δεν υπάρχει κάποια πρόσφατη απογραφική έρευνα που να αποτυπώνει τον αριθμό τους. Ωστόσο, σύμφωνα με την πιο πρόσφατη απογραφή του 2002 καταγράφηκαν 3.216 άτομα σε 786 νοικοκυριά. (Πανελλήνιος Μορφωτικός Σύλλογος Αθιγγάνων Αγίας Βαρβάρας). Εκτιμάται βέβαια πως στην περιοχή κατοικούν πάνω από 3.500 Ρομά οι οποίοι ζουν σε μόνιμες κατοικίες ενταγμένοι στην κοινωνική και οικονομική ζωή της πόλης (Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού Δήμος Αγίας Βαρβάρας, 2016-2019).

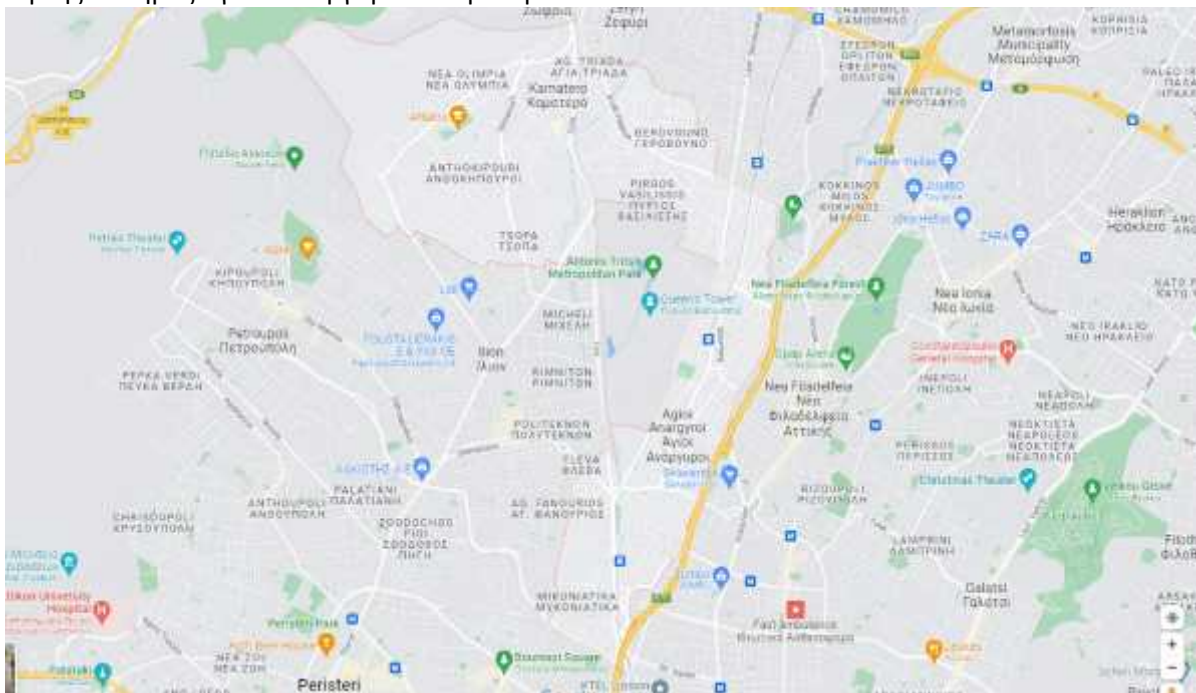
Η περιοχή αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα που οφείλονται κυρίως στα υψηλά ποσοστά φτώχειας, του χαμηλού μορφωτικού επιπέδου αλλά και της ανεργίας λόγω της οικονομικής κρίσης των τελευταίων ετών. Απόρροια της κρίσης είναι ο κοινωνικός αποκλεισμός αλλά και η περιθωριοποίηση κυρίως των ευάλωτων ομάδων όπως οι Ρομά, οι παλιννοστούντες, οι μετανάστες, οι ηλικιωμένοι, οι μονογονεϊκές οικογένειες και τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Ο Δήμος Αγίας Βαρβάρας θεωρείται από τους δήμους με το χαμηλότερο μέσο δηλωθέν εισόδημα από τους Δήμους της Δυτικής Αθήνας με αποτέλεσμα οι ανάγκες σε κοινωνικό

εξοπλισμό να αυξάνονται και να απαιτείται εκσυγχρονισμός των λειτουργιών/ υποδομών. Ένα άλλο πρόβλημα που παρατηρείται είναι οι πυλώνες υψηλής τάσης της ΔΕΗ που διαπερνούν ένα τμήμα της πόλης επηρεάζοντας αρνητικά τόσο το περιβάλλον όσο και την ποιότητα ζωής των κατοίκων. Τέλος υπάρχει δυσαναλογία διαθέσιμου αριθμητικά ανθρώπινου δυναμικού για τη φροντίδα του αστικού πρασίνου, καθώς και ανεπάρκεια σε μηχανολογικό εξοπλισμό (www.efd.asda.gr, 2022).

Στο Δήμο Αγίας Βαρβάρας καταγράφονται μέχρι και σήμερα 2 βρεφονηπιακοί και 2 παιδικοί σταθμοί, 9 νηπιαγωγεία, 7 δημοτικά σχολεία, 3 γυμνάσια και 2 λύκεια, 27 παιδικές χαρές, η Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Αγίας Βαρβάρας, το Κέντρο Κοινότητας με παράρτημα Ρομά, το ΚΕΠ Υγείας, 2 ΚΑΠΗ, 1 ΚΕΦΑ, Συμβουλευτικός Σταθμός για την Άνοια, Βοήθεια στο σπίτι, ΚΗΦΗ, Κοινωνικό Παντοπωλείο, Κοινωνικό Φροντιστήριο, Παροχή Συσιτίου καθώς και το Διαδημοτικό Κέντρο Πρόληψης της Εξάρτησης και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας (www.agiavarvara.gr, 2022).

6.2. Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού

Χάρτης 2: Δήμος Αγίων Αναργύρων- Καματερού

Πηγή:<https://www.google.com/maps/place/Agioi+Anargyroi-Kamatero/@38.0394387,23.6955897,14z/data=!4m5!3m4!1s0x14a1a3b287677657:0xffd31a0d2f46d56d!8m2!3d38.0551278!4d23.697829>

Ο Δήμος Αγίων Αναργύρων – Καματερού προέκυψε από τη συνένωση των δήμων Αγίων Αναργύρων και Καματερού το 2010 μέσω του Προγράμματος Καλλικράτης. Έχει έκταση 9,11km² και περιτοιχίζεται από τους Δήμους Αχαρνών και Φυλής (βόρεια), Δήμο Ν. Φιλαδέλφειας – Ν. Χαλκηδόνας (ανατολικά), Δήμο Αθηναίων και Δήμο Περιστερίου (νότια)

και Δήμο Ιλίου και Πετρούπολης (δυτικά). Απέχει 6Km από το κέντρο της Αθήνας και 18km από το λιμάνι του Πειραιά.

Κατά βάση θεωρείται οικιστική περιοχή αν και περιλαμβάνει στα όριά του και το 301ο Στρατιωτικό Έργοστάσιο Βάσης. Χαρακτηρίζεται σαν συγκοινωνιακός κόμβος αλλά ταυτόχρονα προσφέρει πανοραμική θέα προς το Λεκανοπέδιο και ευνοϊκότερο κλίμα λόγω της Ζώνης του Ποικίλου Όρους (www.agan.gov.gr, 2022).

Ο Δήμος αποτελείται και από άλλους χώρους πρασίνου, με σημαντικά είδη χλωρίδας και πανίδας, όπως είναι το Πάρκο Ειρήνης με έκταση 20 στρ. και το Πάρκο Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης «Αντώνης Τρίτσης» με έκταση 1.200 στρ.

Έχει 61.427 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2021 από τους οποίους οι 29.908 είναι άντρες και 31.519 είναι γυναίκες.

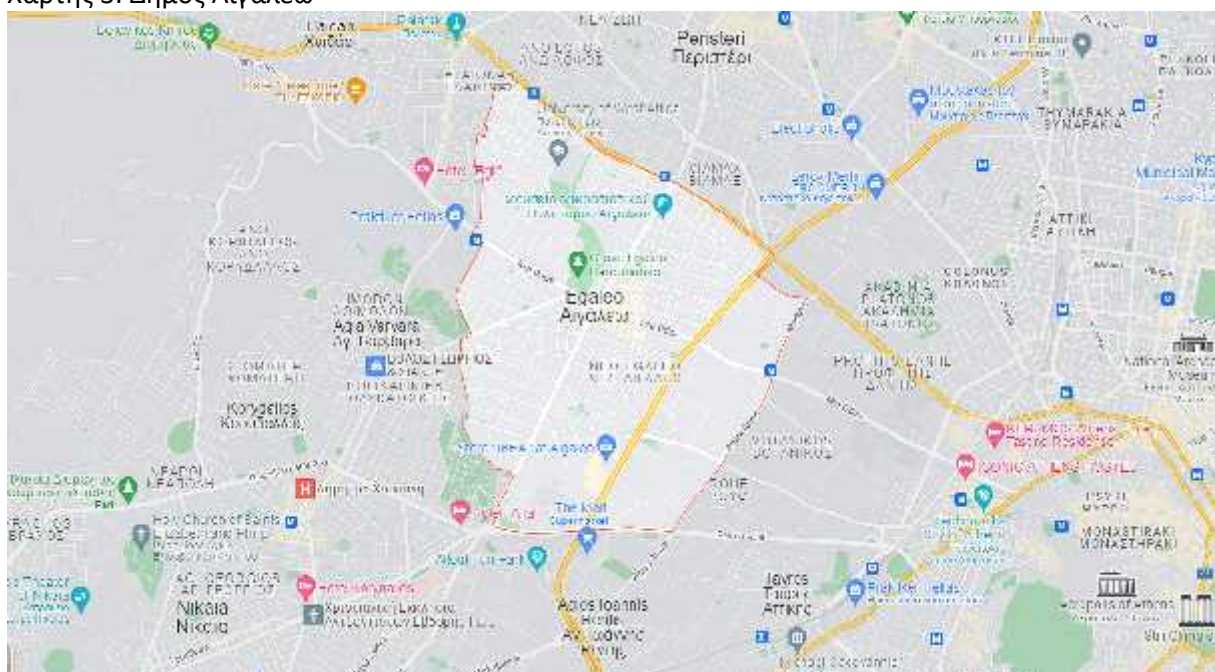
Σύμφωνα με τα στοιχεία του Δημοτολογίου την περίοδο 1981-2007 ο αριθμός των εγγεγραμμένων διπλασιάστηκε, καταγράφοντας μία αύξηση της τάξεως του 91,90%. Όσο αφορά τα στοιχεία του Μαΐου 2020, καταγράφονται 38.905 Οικογενειακές Μερίδες με συνολικό αριθμό δημοτών 53.942 (Δήμος Αγίων Αναργύρων- Καματερού, 2019-2023).

Στο Δήμο μέχρι και σήμερα καταγράφονται 2 νηπιακοί σταθμοί και 6 βρεφονηπιακοί σταθμοί, 24 νηπιαγωγεία και 19 δημοτικά σχολεία, 5 Κ.Δ.Α.Π., 9 γυμνάσια, 7 λύκεια, 4 ΕΠΑΛ, 1 ΣΕΚ, 1 Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας, το Δημόσιο ΙΕΚ Αγίων Αναργύρων, Κέντρο Δια Βίου Μάθησης (Κ.Δ.Β.Μ.) Αγίων Αναργύρων-Καματερού, το Δημοτικό Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΔΕΑΠ), το Κέντρο Υγείας Αγίων Αναργύρων, Σταθμός Προστασίας Μάνας – Παιδιού & Εφήβου, Κοινωνικό Ιατρείο - Δίκτυο Υπηρεσιών Υγείας για ανασφάλιστους πολίτες, ΚΕΠ Υγείας, Κοινωνικό Φαρμακείο, Εθελοντική αιμοδοσία, Συμβουλευτική & ψυχολογική υποστήριξη, Προγράμματα συμβουλευτικής στην κοινότητα, Γραφείο Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες, Υπηρεσίες Κατ' Οίκον Βοήθειας-Πρόγραμμα "Βοήθεια στο Σπίτι", Κέντρο Κοινότητας, Κοινωνικό Παντοπωλείο, Γραφείο Πολιτικών Ισότητας των φύλων και Κ.Α.Π.Η.

Ωστόσο η περιοχή αντιμετωπίζει αρκετά προβλήματα όπως κακή ποιότητα ζωής των πολιτών λόγω της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, αυθαίρετη δόμηση και έλλειψη οργανωμένων χώρων πρασίνου, ελλείψεις σε δομές και υποδομές υγείας και ευπαθών ομάδων, ανεκμετάλλετοι δημοτικοί χώροι, έλλειψη τοπικής συγκοινωνίας κ.α που δυσχεραίνουν την καθημερινότητα των κατοίκων του Δήμου (www.efd.asda.gr, 2022).

6.3. Δήμος Αιγάλεω

Χάρτης 3: Δήμος Αιγάλεω

Πηγή:<https://www.google.com/maps/place/Egaleo/@37.9924651,23.6640205,14z/data=!4m5!3m4!1s0x14a1bca4c59c41bd:0x3c5f442d386c0585!8m2!3d37.9924361!4d23.6781246>

Ο Δήμος Αιγάλεω βρίσκεται στη δυτική πλευρά του λεκανοπεδίου της Αττικής και συνορεύει με το Δήμο Αθηναίων (ανατολικά), με τους δήμους Περιστερίου και Χαϊδαρίου (βόρεια), με τους δήμους Νίκαιας- Αγ. Ιωάννη Ρέντη και Αγ. Βαρβάρας (δυτικά) και με το δήμο Μοσχάτου – Ρέντη (νότια).

Διασχίζεται από τον ποταμό Κηφισό και έχει αναπτυχθεί εκατέρωθεν της αρχαίας Ιεράς Οδού.

Κατοικήθηκε για πρώτη φορά το 1922-1928 κυρίως από πρόσφυγες της Μικράς Ασίας και το 1941 έγινε Δήμος. Η ονομασία του δόθηκε λόγω του ομώνυμου ιστορικού όρους, αν και υπήρχαν δύο προτάσεις πριν καταλήξουν στο «Αιγάλεω», «Πυριτιδοποιείον» και «Νέες Κυδωνίες» (www.aigaleo.gr, 2022).

Ο μόνιμος πληθυσμός του σύμφωνα με την απογραφή του 2021 ανέρχεται στους 64.828 εκ των οποίων οι 31.139 είναι άνδρες και οι 33.689 γυναίκες, οι οποίοι κατοικούν σε μια έκταση 6,450 τ.χλμ. Θεωρείται ιδιαίτερα πυκνοκατοικημένη περιοχή αφού υπερβαίνει το μέσο όρο και της Περιφερειακής Ενότητας του Δυτικού Τομέα Αθηνών αλλά και τον αντίστοιχο εθνικό μέσο όρο (10.800 άτομα ανά τ.χλμ) (Δήμος Αιγάλεω, 2015-2019).

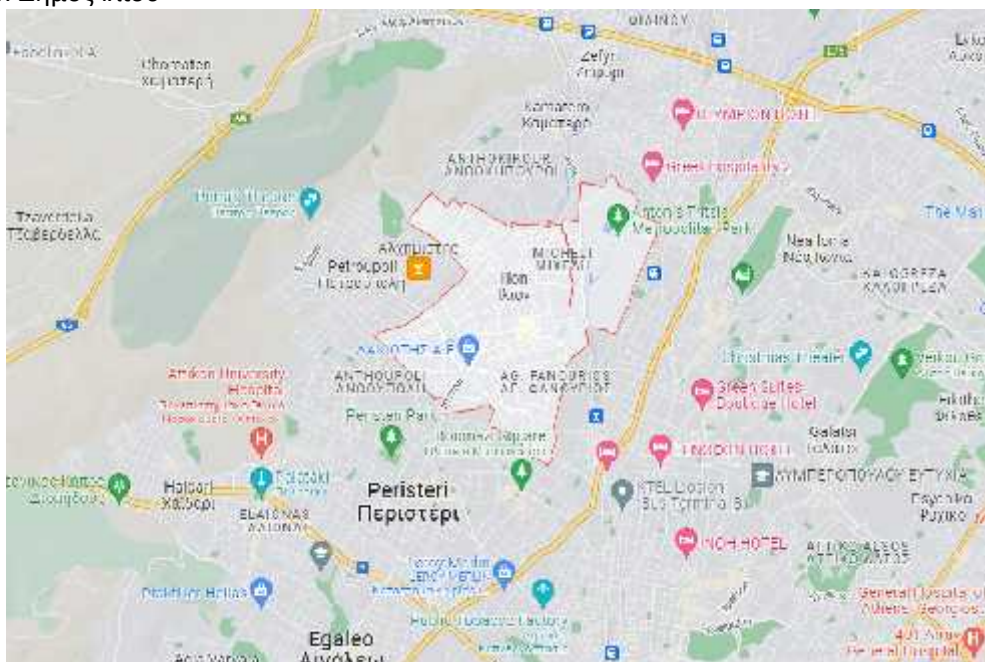
Στα διοικητικά του όρια περιλαμβάνει και ένα τμήμα του Ελαιώνα στον οποίο προβλεπόταν χωροθέτηση ειδικών χρήσεων για «κοινοφελείς εγκαταστάσεις» όπως η Επισκευαστική Βάση του Μετρό κ.α

Σύμφωνα με την τελευταία καταγραφή των κοινωνικών υποδομών και υπηρεσιών στο Δήμο λειτουργούν 23 Νηπιαγωγεία, 1 Ειδικό Νηπιαγωγείο, 20 Δημοτικά σχολεία εκ των οποίων τα 3 είναι ειδικά, 8 Γυμνάσια, 2 Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, 1 ΤΕΕ Ειδικής Αγωγής Α΄ Βαθμίδας, 6 Λύκεια, 3 ΕΠΑΛ, 1 ΕΚ, 1 ΙΕΚ, το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής και Πειραιά, Κέντρο Δια Βίου Μάθησης, Κοινωνική Φροντίδα και Υγεία, Δημοτικά Ιατρεία, Δημοτική Τράπεζα Αίματος, Κέντρο Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων «Βοήθεια στο Σπίτι», Συμβουλευτική και Ψυχολογική Στήριξη, Κοινωνικό Παντοπωλείο, Αλληλέγγυο Φροντιστήριο, Γραφείο Διαμεσολάβησης, Κοινωνικό Φαρμακείο, Κοινωνικό Συσσίτιο, Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Κέντρο πρόληψης της Εξάρτησης «ΑΡΗΞΙΣ»

Ωστόσο ο Δήμος είναι αντιμέτωπος με προβλήματα όπως μειωμένη απασχόληση στον κλάδο της μεταποίησης, έλλειψη αστικού πρασίνου με αποτέλεσμα οι κάτοικοι να μην επωφελούνται από χώρους αναψυχής μέσα στον αστικό ιστό, κακές συνθήκες κυκλοφορίας και στάθμευσης καθώς και αδυναμία πρόσβασης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες σε υποδομές (www.efd.asda.gr, 2022).

6.4. Δήμος Ιλίου

Χάρτης 4: Δήμος Ιλίου

Πηγή: <https://www.google.com/maps/place/Ilion/@38.0337513,23.6709971,13z/data=!3m1!4b1!4m5!3m4!1s0x14a1a3a80afcf365:0x400bd2ce2b979a0!8m2!3d38.0379077!4d23.705349>

Ο Δήμος Ιλίου ανήκει στην Περιφερειακή Ενότητα Δυτικού Τομέα Αθηνών με έκταση 9,453 τ.χλμ. κατατάσσοντάς τον στους μεγαλύτερους Δήμους της Περιφερειακής Ενότητας του Δυτικού Τομέα Αθηνών. Συνορεύει με τους Δήμους Περιστερίου (νότια), με το Δήμο Αγ. Αναργύρων – Καματερού (ανατολικά) και με το Δήμο Πετρούπολης (δυτικά) και απέχει 8 χλμ. από το κέντρο της Αθήνας. Ο πληθυσμός του σύμφωνα με την απογραφή του 2021 ανέρχεται σε 83.523 κατοίκους εκ των οποίων οι 40.267 είναι άνδρες και οι 43.256 είναι γυναίκες (ΕΛΣΤΑΤ)

Στον Δήμο συμπεριλαμβάνονταν και ο Δήμος Πετρούπολης μέχρι το 1946 όπου αποσπάστηκε από την τότε Κοινότητα Νέων Λιοσίων (Ίλιον). Το ίδιο συνέβη και με μεγάλα τμήματα και συνοικίες όπως ο Άγιος Ιερόθεος, η Ανθούπολη και ο Άγιος Γεώργιος τα οποία εντάχθηκαν στο Δήμο Περιστερίου. Την περίοδο 1951-1961 υπήρξε πληθυσμιακή έκρηξη στην περιοχή καταγράφοντας αύξηση 482%. Ταυτόχρονα κατασκευάστηκε το δίκτυο ύδρευσης, η σύνδεση με το δίκτυο της ΔΕΗ καθώς και αγορές που αφορούσαν τα απορρίμματα, όπως κάδους και απορριμματοφόρα. Ως το 1963 ο Δήμος ήταν Κοινότητα Νέων Λιοσίων, όμως με το Βασιλικό Διάταγμα 212 τον Απρίλιο του 1963 μετονομάστηκε σε «Δήμο Νέων Λιοσίων» σημειώνοντας μεγάλη ανάπτυξη με συνεχή και ραγδαία αύξηση του πληθυσμού, της αυθαίρετης δόμησης αλλά και τη δημιουργία σχολείων και χώρων πρασίνου. Το 1994 το δημοτικό συμβούλιο κύρωσε την Απόφαση 380/92 με την οποία ο «Δήμος Νέων Λιοσίων» μετονομάστηκε σε «Δήμο Ιλίου».

Στην περιοχή υπάρχουν δύο σημαντικοί πνεύμονες πρασίνου το Ποικίλο Όρος καθώς και το Πάρκο Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης «Αντώνης Τρίτσης» (Δήμος Ιλίου, 2022).

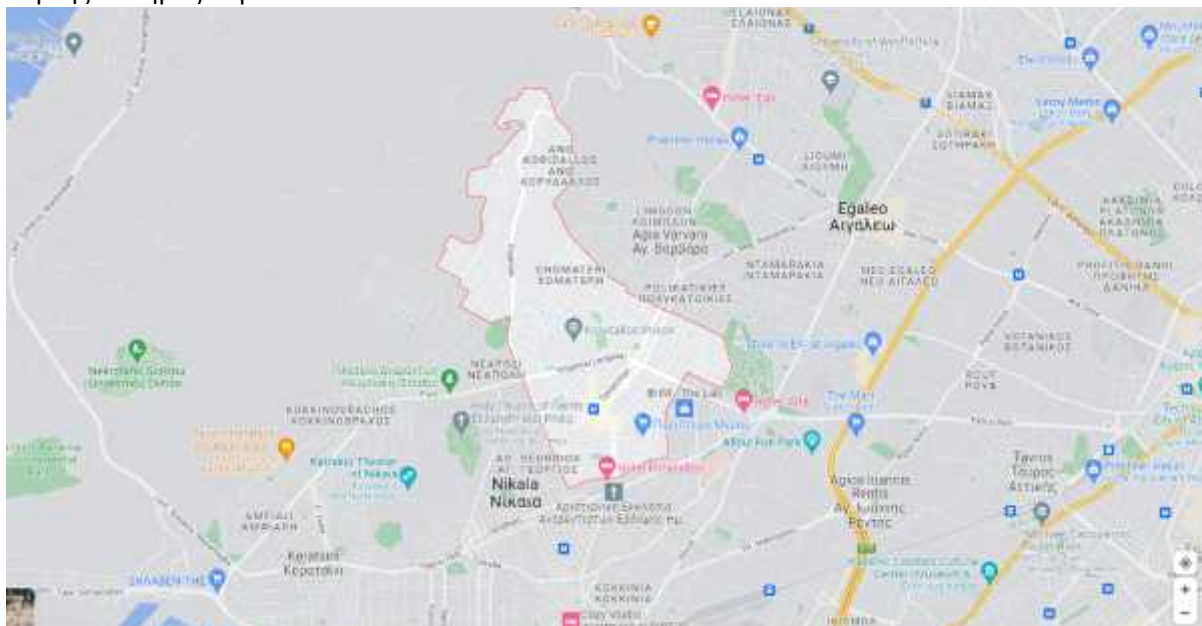
Σύμφωνα με την τελευταία καταγραφή των Κοινωνικών Υποδομών και Υπηρεσιών στο Δήμο λειτουργούν 12 βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί, 31 Νηπιαγωγεία εκ των οποίων το 1 είναι Ειδικό, 22 Δημοτικά εκ των οποίων το 1 είναι Ειδικό, 11 Γυμνάσια εκ των οποίων το 1 είναι Ειδικό, 1 Μουσικό Γυμνάσιο, 9 Γενικά Λύκεια εκ των οποίων 1 είναι Μουσικό και 1 είναι Ειδικό, 2 ΕΠΑΛ, 1 ΕΠΑΣ, 1 ΣΕΕ, Κέντρο Δια Βίου Μάθησης, Κοινωνικά Φροντιστήρια, Βοήθεια στο Σπίτι, Πρόγραμμα Επισιτιστικής Υποστήριξης Απόρων, 8 Κ.Α.Π.Η., 2 Δημοτικά Ιατρεία, Συμβουλευτικό Κέντρο ΚΕΘΕΑ Ιλίου, Κέντρο Πρόληψης «ΦΑΕΘΩΝ», Κέντρο Κοινωνικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης Παιδιών, Ψυχοπαιδαγωγικό Κέντρο, Κ.Η.Φ.Η. καθώς και Ψυχοκοινωνική υποστήριξη κατοίκων από την Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου.

Ωστόσο τα προβλήματα που παρά τις παραπάνω υποδομές μαστίζουν την περιοχή παρατηρούνται να αφορούν θέματα όπως ελλείψεις προσωπικού για πολιτιστικές δράσεις,

για την καθαριότητα, τη φύλαξη και τη στελέχωση των σχολικών μονάδων, για τη φύλαξη των αθλητικών εγκαταστάσεων, για λειτουργίες δράσεων δια βίου μάθησης καθώς και γενικότερα προβλήματα που εστιάζουν στην καθημερινή ποιότητα ζωής των κατοίκων του Δήμου, όπως η έλλειψη οργανωμένων χώρων στάθμευσης με αποτέλεσμα την παρακώληση της προσπέλασης των πεζοδρομίων αφού κατακλύζονται από σταθμευμένα οχήματα και όχι μόνο (www.efd.asda.gr, 2022).

6.5. Δήμος Κορυδαλλού

Χάρτης 5: Δήμος Κορυδαλλού

Πηγή: <https://www.google.com/maps/place/Korydallos/@37.986781,23.6319159,14z/data=!3m1!4b1!4m5!3m4!1s0x14a1bb6c6e9ae079:0x3428b0c49e5a6363!8m2!3d37.9845573!4d23.6478153>

Ο Δήμος Κορυδαλλού βρίσκεται σε κομβικό σημείο της βιομηχανικής ζώνης μεταξύ Αθήνας και Πειραιά και συνορεύει με τους Δήμους Νίκαιας (δυτικά και νότια), Αγίας Βαρβάρας (ανατολικά) και Χαϊδαρίου (βόρεια).

Η έκτασή του είναι 4,324 τ. χλμ και ο πληθυσμός του σύμφωνα με την απογραφή του 2021 ανέρχεται σε 61.247 εκ των οποίων οι 30.173 είναι άνδρες και οι 31.074 γυναίκες.

Ο Κορυδαλλός σαν οικισμός εμφανίστηκε από τα αρχαία χρόνια όντας ένας από τους 100 δήμους της Αθήνας που ίδρυσε ο Αθηναίος πολιτικός Κλεισθένης. Τον 19^ο αιώνα πέρασε στην ιδιοκτησία του Εμμανουήλ Κουτσικάρη ο οποίος είχε διατελέσει Δήμαρχος των Αθηνών το διάστημα 1862-65. Το σημερινό του όνομα κατοχυρώθηκε το 1923 και το 1934 αποσπάστηκε από το Δήμο Αθηναίων ως αυτόνομη κοινότητα Κορυδαλλού, ενώ το 1946 αναγνωρίστηκε ως Δήμος (www.korydallos.gr, 2022).

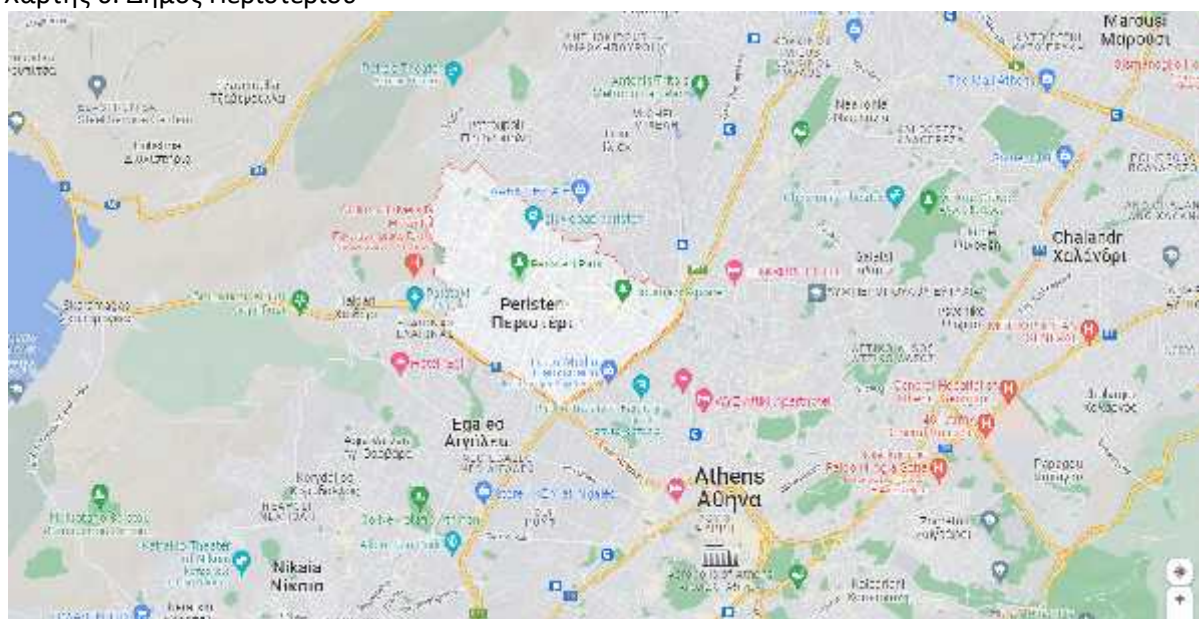
Ο Δήμος Κορυδαλλού χωρίζεται σε 3 συνοικίες και 11 γειτονιές και σχεδόν το σύνολο του φυσικού τοπίου έχει αντικατασταθεί από το αστικό δομημένο περιβάλλον εκτός από το κομμάτι που καλύπτει το Όρος Αιγάλεω.

Σύμφωνα με την καταγραφή των Κοινωνικών Υποδομών και Υπηρεσιών στο Δήμο λειτουργούν 45 Μονάδες Φροντίδας Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης καθώς και 45 Νηπιαγωγεία εκ των οποίων τα 20 είναι ιδιωτικά και τα 25 δημόσια, 18 Δημοτικά εκ των οποίων 1 είναι ιδιωτικό, 15 Γυμνάσια και Λύκεια, 1 ΙΕΚ, 1 Σ.Δ.Ε. Κορυδαλλού « ΣΧ. 2^{ΗΣ} ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ», 3 Κέντρα Δια βίου Μάθησης, Βοήθεια στο Σπίτι, Κοινωνικό Παντοπωλείο, Κοινωνικό Φαρμακείο, Κοινωνικό Φροντιστήριο, Κέντρο Κοινότητας, Εργαστήριο Δημιουργικής Απασχόλησης Ενηλίκων και Δημοτικό Κέντρο Επιμόρφωσης Κορυδαλλού.

Ο Δήμος είναι αντιμέτωπος με προβλήματα κυρίως χώρου και κατανομής όπως οι ελλιπείς χώροι άθλησης, οι ελεύθεροι χώροι, οι χώροι στάθμευσης, η άνιση κατανομή των κοινωνικών υποδομών και η υποβάθμιση κοινωνικά και οικονομικά της περιοχής του Σχιστού (www.efd.asda.gr, 2022).

6.6. Δήμος Περιστερίου

Χάρτης 6: Δήμος Περιστερίου

Πηγή:<https://www.google.com/maps/place/Peristeri/@38.0155251,23.657556,13z/data=!3m1!4b1!4m5!3m4!1s0x14a1a34708c4ac4d:0x8fdf8914bb2c1661!8m2!3d38.0109715!4d23.6887439>

Ο Δήμος Περιστερίου αποτελεί τον μεγαλύτερο πληθυσμιακά δήμο του Δυτικού Τομέα Αθηνών και έχει έκταση 10.050 τ.χλμ. Συνορεύει βόρεια με το Δήμο Ιλίου, ανατολικά με τον Δήμο Αθηναίων, νότια με το Δήμο Αιγάλεω και δυτικά και βορειοδυτικά με τους Δήμους Χαϊδαρίου και Πετρούπολης αντίστοιχα.

Το 1922 μετά τη Μικρασιατική καταστροφή εγκαταστάθηκαν σε αυτό πρόσφυγες της Μικράς Ασίας. Το 1934 αποσπάστηκε από το Δήμο Αθηναίων και αναγνωρίστηκε ως Δήμος. Ωστόσο ευρήματα που έχουν ανακαλυφθεί, μαρτυρούν πως στο Περιστέρι υπήρχε ανθρώπινη παρουσία πριν από 25 αιώνες (www.peristeri.gr, 2022).

Οι σημαντικότεροι χώροι πρασίνου που διαθέτει είναι το Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής, το Πάρκο Στρατοπέδου Καραϊσκάκη, το Άλσος Περιστερίου, το Βιοκλιματικό Πάρκο Χωράφας, η Πλατεία Δημοκρατίας πάνω στην οποία βγαίνει η στάση του Μετρό ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ και η 1^η Παιδική Χαρά – 9 Μούσες.

Ο πληθυσμός του με βάση την τελευταία απογραφή του 2021 ανέρχεται σε 132.123 εκ των οποίων οι 63.853 είναι άντρες και οι 68.270 είναι γυναίκες (ΕΛΣΤΑΤ).

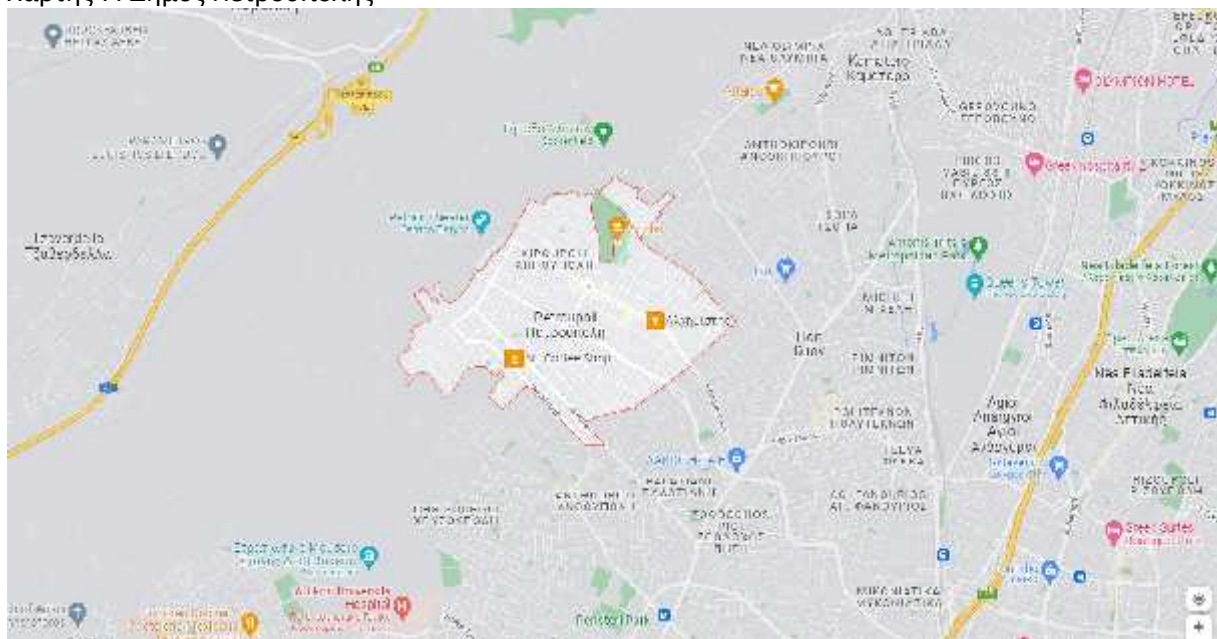
Σύμφωνα με την καταγραφή των μέχρι τώρα κοινωνικών υποδομών και υπηρεσιών στο Δήμο Περιστερίου λειτουργούν 53 Νηπιαγωγεία εκ των οποίων το 1 είναι Ειδικό, 41 Δημοτικά σχολεία εκ των οποίων το 1 είναι Ειδικό, 18 Γυμνάσια στα οποία περιλαμβάνονται και 1 Καλλιτεχνικό, 1 Εσπερινό και 1 Ειδικό Επαγγελματικό, 15 Λύκεια μέσα στα οποία και 2 Εσπερινά αλλά και 1 Ειδικό Επαγγελματικό, 3 ΕΠΑΛ, 2 ΕΚ, 1 Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας, 3 Κέντρα Υγείας, 2 ΤΟΜΥ, Κοινωνικό Ιατρείο και ΚΕΠ, Κέντρο Πρόληψης «Οδοιπορικό» σε συνεργασία με τον ΟΚΑΝΑ, 2 ΚΔΑΠ, 9 ΚΕ.ΦΙ, Βοήθεια στο Σπίτι, Κέντρο Κοινότητας, Κοινωνικό Παντοπωλείο, Κοινωνικό Φαρμακείο, Συμβουλευτικό Κέντρο Γυναικών και Παροχή Συσιτίου.

Η πόλη του Περιστερίου είναι πυκνοκατοικημένη με σημαντική την έλλειψη πρασίνου. Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ η αναλογία χώρων πρασίνου ανά κάτοικο είναι 3,05 m² τη στιγμή που Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας θεωρεί πως η ελάχιστη αναλογία πρασίνου ανά κάτοικο δεν πρέπει να είναι λιγότερη από 9m² /κάτοικο. Αντιμετωπίζει προβλήματα τόσο ηχορύπανσης όσο και ατμοσφαιρικής ρύπανσης λόγω των δρόμων μεγάλης κυκλοφορίας που υπάρχουν, των βιοτεχνιών καθώς και στις ήπιες βιομηχανικές δραστηριότητες (Επιχειρησιακό πρόγραμμα Δήμου Περιστερίου 2020-2023, Α' Φάση: Στρατηγικός Σχεδιασμός). Δεν θα μπορούσε επίσης να μην επηρεαστεί και από την κλιματική αλλαγή και για αυτό θέλοντας να ενισχύσει την ανθεκτικότητα της πόλης έχει συμμετάσχει και στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα «Climate Proofing Urban Municipalities / Ενίσχυση της ανθεκτικότητας των αστικών δήμων στην κλιματική αλλαγή» με στόχο να θωρακιστούν οι πόλεις αναπτύσσοντας τοπικές στρατηγικές προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή (www.urbanproof.eu, 2022).

Τέλος στα προβλήματα του Δήμου Περιστερίου περιλαμβάνονται η έλλειψη οδικού δικτύου με σωστά γεωμετρικά χαρακτηριστικά και η έλλειψη οργανωμένων χώρων στάθμευσης αλλά και Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (www.efd.asda.gr, 2022).

6.7. Δήμος Πετρούπολης

Χάρτης 7: Δήμος Πετρούπολης

Πηγή:<https://www.google.com/maps/place/Petroupoli/@38.040605,23.6640774,14z/data=!3m1!4b1!4m5!3m4!1s0x14a1a37766e4a9e3:0x8eb4710da13cc685!8m2!3d38.0393662!4d23.6814412>

Ο Δήμος Πετρούπολης βρίσκεται στη δυτική πλευρά του λεκανοπεδίου Αττικής και ανήκει στο Δυτικό Τομέα Αθηνών της Περιφέρειας Αττικής. Συνορεύει με το Δήμο Φυλής (βορειοδυτικά), με το Δήμο Αγίων Αναργύρων- Καματερό (ανατολικά), με τους Δήμους Περιστερίου και Χαϊδαρίου (νότια) και με το Δήμο Ασπροπύργου (δυτικά). Έχει έκταση 7 τ.χλμ και ο πληθυσμός του με βάση την απογραφή του 2021 ανέρχεται σε 60.166 εκ των οποίων οι 28.916 είναι άντρες και οι 31.250 είναι γυναίκες (ΕΛΣΤΑΤ).

Η Πετρούπολη αναγνωρίστηκε ως κοινότητα αποσπώμενη από τα «Νέα Λιόσια» το 1946, ενώ έγινε Δήμος το 1972. Το 1989 σε συνεργασία με τους Δήμους Αγίας Βαρβάρας, Αγίων Αναργύρων, Αιγάλεω, Ζεφυρίου, Ιλίου, Καματερού, Περιστερίου και Χαϊδαρίου, ίδρυσαν τον Αναπτυξιακό Σύνδεσμο Δυτικής Αθήνας (ΑΣΔΑ) (Δήμος Πετρούπολης, 2014-2019).

Η περιοχή οικοδομικά έχει αναπτυχθεί στα υψηλότερα σημεία της πόλης κυρίως λόγω της «θέας», της άμεσης γειτνίασης με το Ποικίλο καθώς και τα γεωμετρικά χαρακτηριστικά σε τμήματα του ρυμοτομικού της. Τέλος τα περισσότερα τμήματά της χαρακτηρίζονται ως περιοχές Αμιγούς κατοικίας και με βάση τα στοιχεία του Επιχειρησιακού Προγράμματος της

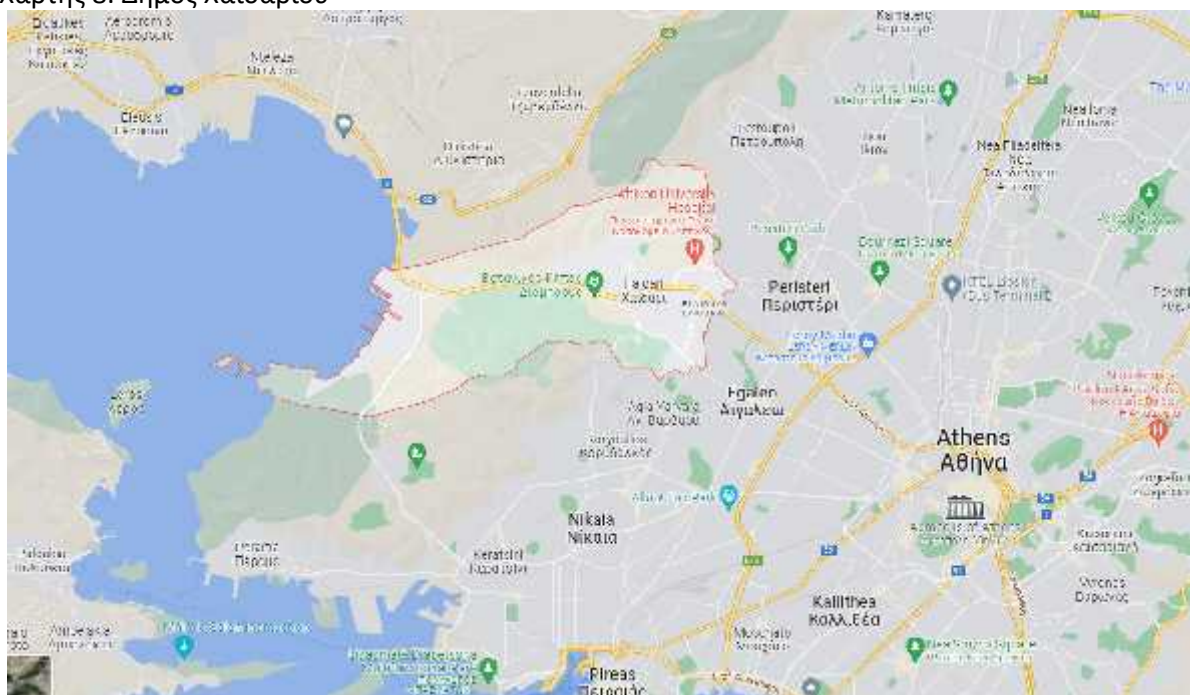
Πετρούπολης για το 2014-2019, η περιοχή έχει το υψηλότερο ποσοστό κτιρίων με αποκλειστική χρήση την κατοικία.

Σύμφωνα με την τελευταία καταγραφή για τις Κοινωνικές Υποδομές και Υπηρεσίες που υπάρχουν στο Δήμο Πετρούπολης λειτουργούν, 7 Δημοτικοί παιδικοί σταθμοί, 17 Νηπιαγωγεία, 11 Δημοτικά σχολεία, 6 Γυμνάσια, 6 Λύκεια εκ των οποίων το ένα είναι ΕΠΑΛ, Συμβουλευτικός σταθμός για δωρεάν ψυχολογική υποστήριξη, Αποθήκη τροφίμων για οικογένειες απόρων, Ιατρική και Φαρμακευτική κάλυψη προς τους ανασφάλιστους, Αιμοδοσία, Βοήθεια στο Σπίτι, Συμμετοχή στο Διαδημοτικό Κέντρο Πρόληψης της εξάρτησης «Φαέθων», 4 Κ.Α.Π.Η., Σίτιση απόρων, Δωρεάν σεμινάρια και σχολές γονέων, Δωρεάν συμμετοχή των παιδιών της πόλης σε Δημοτικές δράσεις αθλητισμού.

Ωστόσο ο Δήμος Πετρούπολης έχει ανάγκη από ουσιαστικές λύσεις που θα αναβαθμίσουν τη ποιότητα ζωής των κατοίκων του διότι τα προβλήματα που αντιμετωπίζει μέχρι στιγμής αφορούν την αστική κινητικότητα επικεντρώνοντας την προσοχή στην προσβασιμότητα των ΑΜΕΑ και την έλλειψη πεζοδρομίων, την έλλειψη εξοπλισμού στις παιδικές χαρές αλλά και την αδυναμία να διαχειριστεί τα αδέσποτα ζώα (www.efd.asda.gr, 2022).

6.8. Δήμος Χαϊδαρίου

Χάρτης 8: Δήμος Χαϊδαρίου

Πηγή: <https://www.google.com/maps/place/Haidari/@38.0056817,23.6144043,12.75z/data=!4m5!3m4!1s0x14a1bb2ddacb81e1:0x60aefbb1b344ff3b!8m2!3d38.0103054!4d23.626415>

9

Ο Δήμος Χαϊδαρίου βρίσκεται στην είσοδο της Αθήνας ενώνοντας το Θριάσιο Πεδίο με το Λεκανοπέδιο της Αττικής. Οριοθετείται νοτιοανατολικά της Ελευσίνας, νότια της Αττικής Οδού και δυτικά του Κηφισού ποταμού. Έχει τη μεγαλύτερη έκταση από τους Δήμους της Δυτικής Αθήνας (22.655 στρμ.) και συμπεριλαμβάνει μέσα σε αυτά σπουδαίες εκτάσεις που ανήκουν στα δύο μεγαλύτερα ιδρύματα ψυχικής υγείας, το Δημόσιο Ψυχιατρείο και το Δρομοκαϊτείο Ψυχιατρικό Ίδρυμα αλλά και το Αττικό Νοσοκομείο. Διαθέτει πολλά πολιτιστικά μνημεία όπως το Παλατάκι, το οποίο ήταν η κατοικία του βασιλιά Όθωνα, το πρώην Γερμανικό Στρατόπεδο Συγκέντρωσης, η Μονή Δαφνίου, τα αρχαία Ιερά της Αφροδίτης και του Απόλλωνος καθώς και το Σπήλαιο του Πανός. Οικιστικά διαχωρίζεται σε 5 συνοικίες και 25 γειτονιές (www.haidari.gr, 2022).

Ο πληθυσμός του σύμφωνα με την απογραφή του 2021 ανέρχεται σε 46.983 κατοίκους εκ των οποίων οι 22.866 είναι άντρες και οι 24.117 είναι γυναίκες (ΕΛΣΤΑΤ).

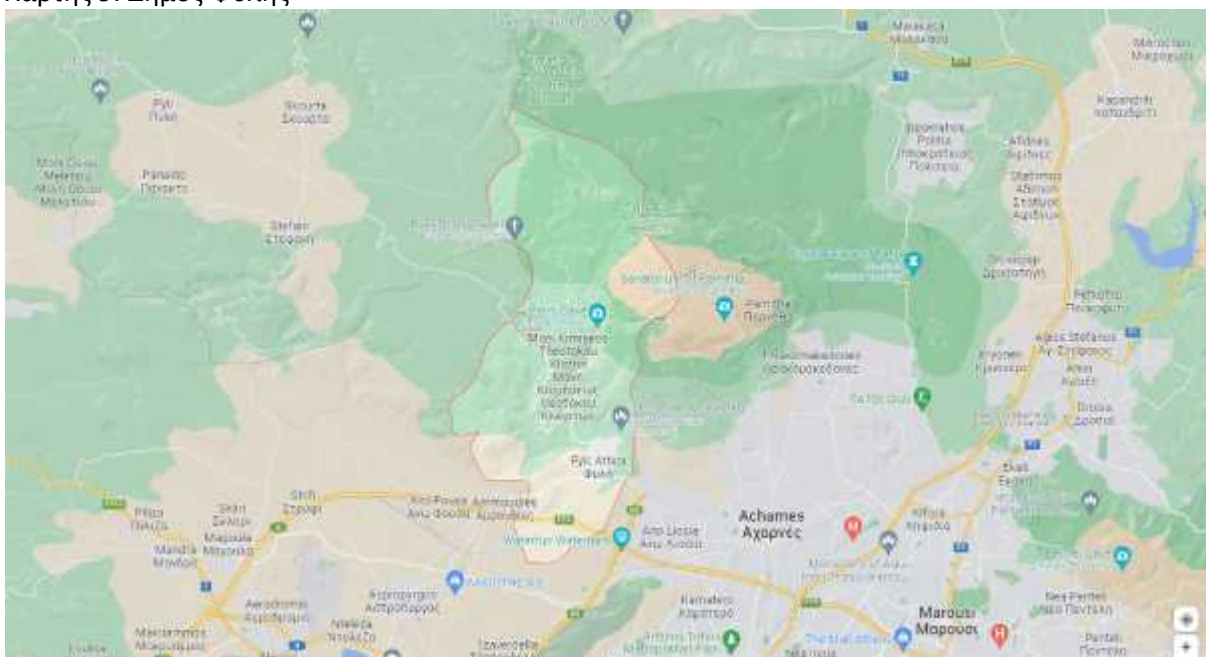
Στην περιοχή υπάρχουν αρκετοί χώροι πρασίνου οι οποίοι είναι πολύ σημαντικοί. Μέσα σε αυτούς ο Διομήδεις Βοτανικός Κήπος με έκταση 1.860 στρεμ. και το Άλσος του Δαφνίου με έκταση 300 στρεμ. Επίσης υπάρχει το Πάρκο Ιστορικής Μνήμης και το Πάρκο Νεολαίας.

Τέλος σύμφωνα με την τελευταία καταγραφή των Κοινωνικών Υποδομών και Υπηρεσιών στο Δήμο Χαϊδαρίου λειτουργούν 6 Παιδικοί Σταθμοί, 15 Νηπιαγωγεία, 14 Δημοτικά σχολεία, 7 Γυμνάσια, 4 Ενιαία Λύκεια, 1 ΤΕΛ, 1 Ι.Ε.Κ., 3 Κ.Α.Π.Η., Συμβουλευτικός Σταθμός «Κέντρο Ψυχοκοινωνικής Μέριμνας», Κ.Δ.Α.Π. και Δημόσιο Κέντρο Πληροφόρησης.

Ωστόσο τα προβλήματα φαίνεται και σε αυτόν τον Δήμο της Δυτικής Αθήνας να εστιάζονται γύρω από την ηχορύπανση, την αλόγιστη στάθμευση, την κυκλοφοριακή επιβάρυνση καθώς και την περιβαλλοντική επιβάρυνση από την Εθνική Οδό και το Θριάσιο Πεδίο (ΑΣΔΑ, 2021).

6.9. Δήμος Φυλής

Χάρτης 9: Δήμος Φυλής

Πηγή: <https://www.google.com/maps/place/Fyli/@38.1442849,23.5849911,12z/data=!3m1!4b1!4m5!3m4!1s0x14a1a73a00053961:0xccfafd498ad285ea!8m2!3d38.1589015!4d23.6561725>

Ο Δήμος Φυλής είναι δήμος που ανήκει στην Περιφέρεια Αττικής και έχει έκταση 105,128 τ.χλμ. Μέχρι το 1840 άνηκε στο Δήμο Αχαρνών, ενώ μετά συστάθηκε με έδρα τη Χασιά. Το 1990 αναγνωρίστηκε σαν Δήμος και μετά το σχέδιο Καλλικράτης το 2011, προέκυψε η σύστασή του από τη συνένωση των Δήμων Άνω Λιοσίων και Ζεφυρίου οι οποίοι και προϋπήρχαν (www.fyli.gr, 2022). Ο πληθυσμός σύμφωνα με την απογραφή του 2021 ανέρχεται σε 10.432 κατοίκους εκ των οποίων οι 5.357 είναι άντρες και οι 5.075 γυναίκες (ΕΛΣΤΑΤ).

Η περιοχή περιλαμβάνει τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλους, δάση, βοσκοτόπους, καταφύγια άγριας ζωής, περιοχές natura, πλατείες και παιδικές χαρές καθώς και χώρους αστικού πρασίνου.

Σύμφωνα με την τελευταία καταγραφή στο Δήμο Φυλής λειτουργούν 3 Βρεφονηπιακοί σταθμοί, 4 παιδικοί, 16 Νηπιαγωγεία εκ των οποίων το ένα Ειδικό, 14 Δημοτικά Σχολεία (1 Ειδικό), 15 Γυμνάσια και Λύκεια, 1 Μουσική Σχολή, Βοήθεια στο Σπίτι, Διευρυμένο Κέντρο Κοινότητας, Κοινωνικό Παντοπωλείο, Κοινωνικό Συσσίτιο, Κοινωνικό Φαρμακείο καθώς και διάφορες υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής στήριξης, συμβουλευτικής, ενημέρωσης και διασύνδεσης ωφελούμενων με τοπικούς φορείς.

Ωστόσο τα προβλήματα με τα οποία έρχεται αντιμέτωπος ο Δήμος είναι το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο των κατοίκων , οικονομική αδυναμία μεγάλου ποσοστού, αναξιόπιστο ποιοτικά οδικό δίκτυο, κρούσματα βίας κατά των γυναικών, άναρχη δόμηση, φθορές σε εκπαιδευτικά κτίρια, ελλιπής ηλεκτροφωτισμός κοινόχρηστων χώρων και υγιεινής στο δίκτυο ύδρευσης καθώς και προβλήματα στις Δομές Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας (ΑΣΔΑ, 2021).

7. ΚΟΙΝΑ ΚΑΙ ΜΗ ΚΟΙΝΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Εξ' αρχής η Δυτική Αθήνα ξεκίνησε υποβαθμισμένη συγκεντρώνοντας εισροές από χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα πληθυσμού, με αποτέλεσμα σε περιόδους οικονομικής άνθησης, να λαμβάνει μεν το αναπτυξιακό μέρος της αντιστοιχούσε αλλά να υφίσταται δε μεγαλύτερα πλήγματα από το υπόλοιπο Λεκανοπέδιο σε περιόδους κρίσης, επιστρέφοντας σε καταστάσεις στέρησης και φτώχειας. Στη Δυτική Αθήνα συγκεντρώνεται κυρίως κόσμος της εργατικής τάξης, λόγω των εργοστασίων που βρίσκονταν στην περιοχή.

Ως βασικά προβλήματα της ευρύτερης περιοχής θεωρούνται η φτώχεια και η ανεργία η οποία κυρίως έχει προκληθεί από τον μαρασμό της επιχειρηματικής δραστηριότητας, η υποβάθμιση του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής καθώς και το κυκλοφορικό. Αντιθέτως υπάρχουν και αρκετά χαρακτηριστικά με θετικό πρόσημο που χαρακτηρίζουν τις περιοχές τις Δυτικής Αθήνας και αυτά έχουν να κάνουν με το δυνατό συναίσθημα της αλληλεγγύης το οποίο διακατέχει τους κατοίκους της καθώς και τις ανθρώπινες σχέσεις που δημιουργούνται στις γειτονιές, την ύπαρξη χώρων αναψυχής αλλά και την ισχυρή παρουσία εκπαιδευτικών ιδρυμάτων όπως το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής. Ως στοιχεία του ιδιαίτερου χαρακτήρα της περιοχής αναφέρονται ο λαϊκός προσανατολισμός της, η εγγύτητα της με το κέντρο των Αθηνών και του Πειραιά και η διάσχιση της από τους δύο μεγάλους οδικούς άξονες. Άξιο προσοχής είναι το γεγονός ότι κάποιες φορές αναφέρθηκε ως μειονέκτημα η υπερβολική ανάπτυξη δραστηριοτήτων εστίασης και αναψυχής σε σχέση με άλλες παραγωγικές δραστηριότητες (www.efd.asda.gr, 2022).

8. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Εκτός από το διαχρονικό χαρακτήρα που παρουσιάζει η κρίση στη δυτική Αθήνα, ένα άλλο χαρακτηριστικό στοιχείο της είναι ο πολυδιάστατος χαρακτήρας της. Υπάρχει λοιπόν κρίση κοινωνική αλλά και σε οικονομικό πολεοδομικό και περιβαλλοντικό επίπεδο. Ορισμένες φορές αγγίζει τα όρια της ανθρωπιστικής κρίσης για ορισμένες ευάλωτες ομάδες πληθυσμού. Οι ομάδες αυτές συνεχώς γίνονται πιο ευάλωτες, τα προβλήματα πολλαπλασιάζονται, δημιουργώντας και άλλα αλυσιδωτά προβλήματα, με κίνδυνο την απώλεια της κοινωνικής συνοχής, αλλά και της χωρικής συνοχής. Το αποτέλεσμα είναι η μεγάλη δυσκολία για την αντιμετώπιση και την ανατροπή τους. Το ότι τα προβλήματα αυτά δεν αντιμετωπίστηκαν κατά το παρελθόν, επιτείνει την κατάσταση συναγερμού και την αναγκαιότητα παρέμβασης. Τα προβλήματα που παρουσιάζονται στη δυτική Αθήνα εκδηλώνονται και εστιάζονται στην περιοχή αλλά έχουν και μία συνολική διάσταση, γιατί αντανακλούν τα συνολικά μεγέθη, για το λεκανοπέδιο και την Αττική ολόκληρη (www.efd.asda.gr, 2022).

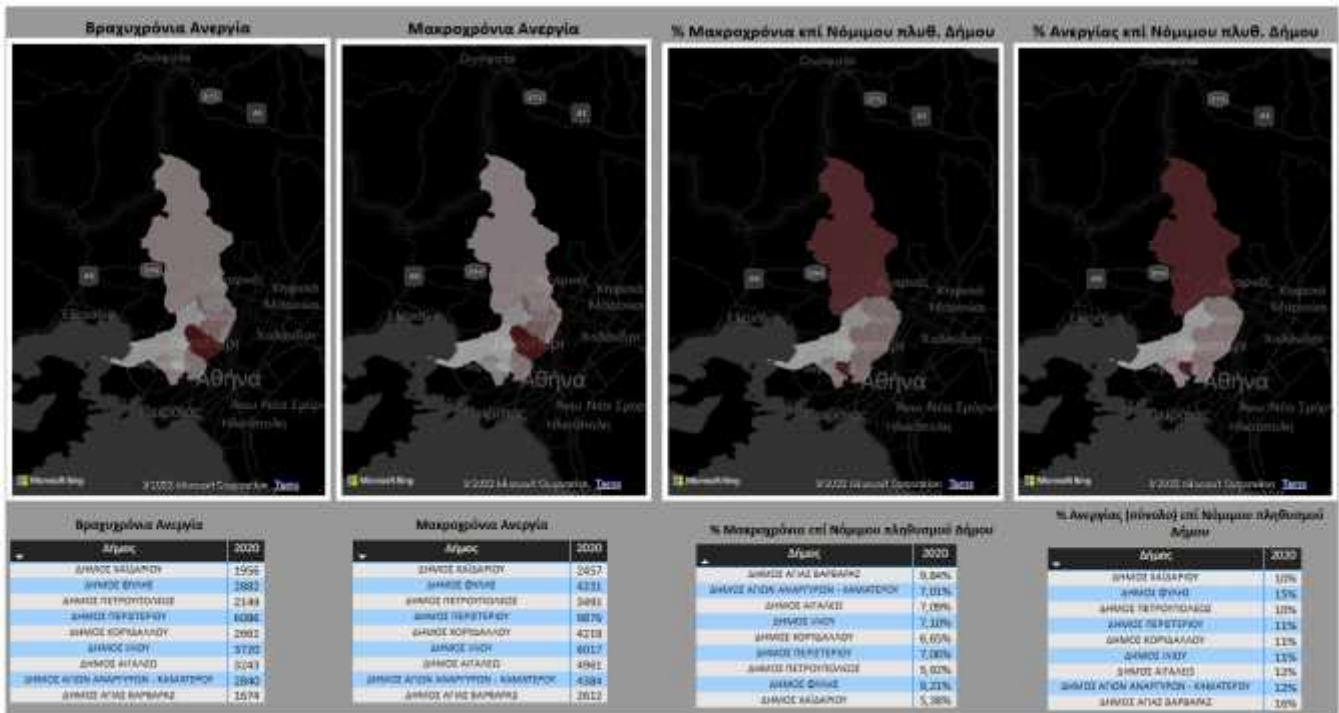
Ενδεικτικά, μεταξύ των προβλημάτων συμπεριλαμβάνονται τα εξής:

-)] Πληθυσμιακή εξασθένηση
-)] Χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης
-)] Έλλειψη των ενεργειών προώθησης της πολυτομεακής οικονομικής βάσης που υπάρχει
-)] Υψηλά επίπεδα ανεργίας
-)] Υψηλά ποσοστά φτώχειας
-)] Έντονα κοινωνικά προβλήματα που σχετίζονται με τις μειονότητες, το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, τις ευάλωτες ομάδες αλλά και την παραβατικότητα
-)] Προβλήματα στο στεγαστικό απόθεμα
-)] Σημαντικά πολεοδομικά προβλήματα λόγω της πυκνοκατοίκησης, της έλλειψης χώρων στάθμευσης αλλά κοινόχρηστων χώρων καθώς και συγκρούσης χρήσεων γης.
-)] Έντονα περιβαλλοντικά προβλήματα λόγω έλλειψης πρασίνου, υποβάθμιση και έλλειψη κοινόχρηστων χώρων πρασίνου και αναψυχής λόγω αδυναμίας συντήρησης, ηχορύπανση, κ.α (www.efd.asda.gr, 2022).

8.1. Ανεργία

Η Δυτική Αθήνα είναι μια περιοχή υποβαθμισμένη με αρκετά υψηλά ποσοστά ανεργίας που οφείλονται τόσο στο μαρασμό του δευτερογενή τομέα παραγωγής όσο και στις αδυναμίες ανάπτυξης του τριτογενούς τομέα.

Πίνακας 1: Διαστρωμάτωση μακροχρόνιας ανεργίας στη Δυτική Αθήνα.

Μακροχρόνια Ανεργία ανά Δήμο (2007 - 2020)									
Year	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΓΥΡΤΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΨΗΦΙ	ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΒΑΡΕΑΣΣΟΥ
2007	7101	2109	4994	7492	2671	4576	2754	5207	2285
2014	4245	4043	4738	6054	5720	2823	3542	5736	4291
2020	2574	2842	4961	6017	4218	3617	3720	4231	2657
2007	7101	2109	4994	7492	2671	4576	2754	5207	2285
2014	4245	2191	4654	7492	2845	3617	3720	4011	2708
2020	2574	2172	4666	7817	2681	3410	3720	4231	2657
2007	2574	4043	4738	6017	5683	2475	2944	4426	2486
2014	2613	4426	4073	6087	4218	2522	2915	4426	2486
2020	2574	4384	4061	6017	4218	2676	3431	4231	2457
Μακροχρόνια Ανεργία ανά Δήμο (2007 - 2020) Ποσοστιαία κατανομή									
Year	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΓΥΡΤΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΨΗΦΙ	ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΒΑΡΕΑΣΣΟΥ
2007	5,77%	10,74%	11,82%	17,31%	5,17%	11,90%	8,11%	9,17%	1,87%
2014	5,80%	10,20%	11,82%	14,22%	1,18%	14,00%	8,61%	11,48%	8,82%
2020	5,77%	10,74%	11,82%	14,27%	5,17%	11,34%	8,17%	9,72%	1,87%
2007	5,77%	10,74%	11,82%	14,27%	5,17%	11,90%	8,17%	9,94%	1,77%
2014	5,80%	10,74%	11,82%	14,22%	1,18%	14,00%	8,61%	10,15%	8,82%
2020	5,77%	10,74%	11,82%	14,22%	5,17%	11,34%	8,17%	10,15%	8,82%
2007	5,77%	10,74%	11,82%	14,27%	5,17%	11,90%	8,17%	9,94%	1,77%
2014	5,80%	10,20%	11,82%	14,22%	1,18%	14,00%	8,61%	10,15%	8,82%
2020	5,77%	10,74%	11,82%	14,27%	5,17%	11,34%	8,17%	9,94%	1,77%
Ποσοστά Μακροχρόνιας Ανεργίας επί Νόμιμου πληθυσμού Δήμου									
Year	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΓΥΡΤΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΨΗΦΙ	ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΒΑΡΕΑΣΣΟΥ	
2007	8,28%	6,27%	6,67%	7,02%	5,28%	6,67%	6,52%	7,02%	6,02%
2014	8,46%	6,70%	6,72%	7,14%	5,58%	6,88%	6,88%	8,25%	6,02%
2020	8,28%	6,27%	6,67%	7,02%	5,28%	6,67%	6,52%	7,02%	6,02%
2007	8,28%	6,27%	6,67%	7,02%	5,28%	6,67%	6,52%	7,02%	6,02%
2014	8,28%	6,27%	6,67%	7,02%	5,28%	6,67%	6,52%	7,02%	6,02%
2020	8,28%	6,27%	6,67%	7,02%	5,28%	6,67%	6,52%	7,02%	6,02%
2007	8,28%	6,27%	6,67%	7,02%	5,28%	6,67%	6,52%	7,02%	6,02%
2014	8,28%	6,27%	6,67%	7,02%	5,28%	6,67%	6,52%	7,02%	6,02%
2020	8,28%	6,27%	6,67%	7,02%	5,28%	6,67%	6,52%	7,02%	6,02%

Πηγή:<https://www.socialinnovationforum.gr/diastromatosi-makrochronias-anergias-sti-dytiki-athina/>

Αυτό που παρατηρείται από τα παραπάνω στοιχεία του 2020, είναι πως παρ' όλο που οι μακροχρόνια άνεργοι φαίνεται να συγκεντρώνονται στο Δήμο Περιστερίου με 9.876 άτομα, αν παρατηρήσουμε το ποσοστό των μακροχρόνια ανέργων επί του Νόμιμου πληθυσμού του Δήμου, η Αγία Βαρβάρα έχει 9,84% σε αντίθεση με το Δήμο Περιστερίου που έχει 7,06%.

8.2. Ακραία φτώχεια

Παρά το συνολικό πλούτο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα επίπεδα φτώχειας που καταγράφονται σε αυτήν εξακολουθούν να είναι υψηλά, για αυτό και η ανάπτυξη και η απασχόληση είναι θέματα της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», που απασχόλησαν την ΕΕ. Στόχος της στρατηγικής ήταν να μειώσει τη φτώχεια έως το 2020 και να βοηθήσει στην έξοδο από αυτήν τουλάχιστον 20 εκατομμύριων ανθρώπων.

Το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους προάγει την κοινωνική συνοχή, ενισχύει την κοινωνική ενσωμάτωση και συνεισφέρει στον στόχο της εξάλειψης της φτώχειας στην ΕΕ, συμπληρώνοντας παράλληλα τη δράση των διαρθρωτικών ταμείων.

Για την επίτευξη του στόχου ως προς την ανακούφιση των χειρότερων μορφών φτώχειας, το Ταμείο συμβάλλει με μη οικονομική βοήθεια προς τους άπορους με τη μορφή επισιτιστικής ή και βασικής υλικής συνδρομής, καθώς και δραστηριοτήτων κοινωνικής ενσωμάτωσης.

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζεται το κοινωνικό και οικονομικό ζήτημα των ατόμων που αιτούνται ενίσχυσης από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Άπορους (ΤΕΒΑ). Παρατηρείται πως ο Δήμος Περιστερίου και ο Δήμος Ιλίου συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά, γεγονός που καταδεικνύει ότι σε αυτές τις δύο περιοχές υπάρχουν αρκετοί άνθρωποι που χρειάζονται οικονομική βοήθεια.

Πίνακας 2: Ο αριθμός των ωφελούμενων ΤΕΒΑ ανά Εταίρο Παραλαβής στην Π.Ε. Δυτικής Αθήνας

Εταίρος Παραλαβής	Καταμέτρηση από Α/Α	Καταμέτρηση από Εταίρους Παραλαβής
Περιστερίου	1441	18,91%
Ιλίου	1366	17,93%
Αιγάλεω	1325	17,39%
Αγίας Βαρβάρας	1192	15,65%
Αγίων Αναργύρων-Καματερού	1006	13,20%
Πετρούπολης	757	9,94%
Χαϊδαρίου	441	5,79%

Εταίρος Παραλαβής	Καταμέτρηση από Α/Α	Καταμέτρηση από Εταίρους Παραλαβής
Ι.ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	78	1,02%
Ι.ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΙΛΙΟΥ, ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΑΧΑΡΝΩΝ	7	0,09%
ΑΣΔΑ	3	0,04%
Ι.ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΝΙΚΑΙΑΣ Δυτικού Τομέα	3	0,04%
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	7619	100,00%

Πηγή: ΤΕΒΑ – Σύμπραξη Π.Ε. Δυτικού Τομέα Αθηνών

Πίνακας 3: Αριθμός μελών των ωφελούμενων οικογενειών ΤΕΒΑ ανά Εταίρο Παραλαβής Διανομών Ειδών και Αγαθών στην Π.Ε. Δυτικής Αθήνας

ΕΤΑΙΡΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΩΝ							ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ
	1	2	3	4	5	6	7	
Αγίας Βαρβάρας	6,65%	3,71%	2,63%	1,69%	0,80%	0,09%	0,07%	15,65%
Αγίων Αναργύρων-Καματερού	6,14%	3,32%	2,01%	1,33%	0,30%	0,11%	0,00%	13,20%
Αιγάλεω	9,65%	3,83%	2,09%	1,43%	0,34%	0,05%	0,00%	17,39%
ΑΣΔΑ	0,03%	0,00%	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,04%
Ι.ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΙΛΙΟΥ, ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΑΧΑΡΝΩΝ	0,03%	0,01%	0,03%	0,03%	0,00%	0,00%	0,00%	0,09%
Ι.ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΝΙΚΑΙΑΣ Δυτ.Τομ.	0,01%	0,03%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,04%
Ι.ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	0,58%	0,18%	0,14%	0,11%	0,00%	0,01%	0,00%	1,02%
Ιλίου	8,96%	3,96%	2,64%	1,94%	0,34%	0,08%	0,00%	17,93%
Περιστερίου	10,25%	4,28%	2,53%	1,50%	0,32%	0,03%	0,01%	18,91%
Πετρούπολης	4,95%	2,70%	1,34%	0,77%	0,16%	0,01%	0,00%	9,94%
Χαϊδαρίου	3,03%	1,21%	0,85%	0,54%	0,13%	0,01%	0,01%	5,79%
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	50,28%	23,24%	14,27%	9,33%	2,39%	0,39%	0,09%	100,00%

Πηγή: ΤΕΒΑ – Σύμπραξη Π.Ε. Δυτικού Τομέα Αθηνών

Πίνακας 4: Η ηλικιακή κατανομή των ωφελούμενων ΤΕΒΑ ανά Εταίρο στην Π.Ε. Δυτικής Αθήνας

Εταίρος Παραλαβής / Διανομής της Υλικής Βοήθειας	0-17	18-30	31-50	51-65	66+	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ
Ιλίου	535	464	685	775	189	2648
Περιστερίου	517	439	683	796	172	2607
Αγίας Βαρβάρας	557	542	715	608	149	2571
Αιγάλεω	413	457	631	695	190	2386
Αγίων Αναργύρων-Καματερού	434	317	566	522	161	2000
Πετρούπολης	292	238	378	400	89	1397
Χαϊδαρίου	168	126	239	246	58	837
Ι.ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	32	22	31	48	10	143
Ι.ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΙΛΙΟΥ, ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΑΧΑΡΝΩΝ	6	3	6	2	1	18
ΑΣΔΑ		1	2	2		5
Ι.ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΝΙΚΑΙΑΣ Δυτ.Τομ.	1		3		1	5
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	2955	2609	3939	4094	1020	14617

Πηγή: ΤΕΒΑ – Σύμπραξη Π.Ε. Δυτικού Τομέα Αθηνών

Παρατηρείται πως στο Δήμο Ιλίου το μεγαλύτερο ποσοστό των ωφελούμενων αποτελείται από ένα ή δύο μέλη και βρίσκεται στις ηλικιακές κατηγορίες «31-50» και «51-65», ηλικίες που θεωρούνται οι πιο παραγωγικές. Επίσης το 20% περίπου των ωφελούμενων βρίσκεται στις ηλικίες 0-17 ετών παρουσιάζοντας φαινόμενα παιδικής και εφηβικής φτώχειας.

Πίνακας 5: Ποσοστιαία κατανομή ανά ηλικιακή ομάδα των δικαιούχων ΤΕΒΑ στην Π.Ε. Δυτικού Τομέα Αθήνας και στο δήμο Κορυδαλλού

ΗΛΙΚΙΑΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	% ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΣΤΟΝ Δ. ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	ΔΥΤΙΚΗ ΑΘΗΝΑ	% ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΣΤΗΝ ΔΥΤΙΚΗ ΑΘΗΝΑ
0-2	54	2,14%	358	2,54%
3-5	89	3,53%	573	4,06%
6-12	247	9,79%	562	3,98%
13-15	112	4,44%	1.718	12,18%
16-18	125	4,95%	1.864	13,22%
19-30	371	14,70%	422	2,99%
31-40	358	14,19%	2.547	18,06%
41-50	449	17,80%	2.733	19,38%

ΗΛΙΚΙΑΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	% ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΣΤΟΝ Δ. ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	ΔΥΤΙΚΗ ΑΘΗΝΑ	% ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΣΤΗΝ ΔΥΤΙΚΗ ΑΘΗΝΑ
51-60	429	17,00%	1.155	8,19%
61-70	250	9,91%	1.869	13,25%
71+	39	1,55%	303	2,15%
ΣΥΝΟΛΟ	2.523	100,00%	14.104	100,00%

Πηγή: Κοινωνική Σύμπραξη Π.Ε. Δυτικού Τομέα Αθήνας και Π.Ε. Πειραιά

Αναλύοντας τους παραπάνω πίνακες, παρατηρείται πως ο Δήμος Κορυδαλλού παρουσιάζει πληθώρα αρνητικών κοινωνικών φαινομένων, κοινωνικής ή και αστικής υποβάθμισης λόγω του ποσοστού των δικαιούχων του ΚΕΑ και του ΤΕΒΑ. Το 15,46% είναι ηλικίας 0-12, γεγονός που υποδηλώνει την ένδειξη παιδικής φτώχειας καθώς και αδυναμία εύρεσης εργασία, αφού το ποσοστό δικαιούχων του ΤΕΒΑ για τις ηλικίες 19-30 ετών είναι εξίσου υψηλό και μάλιστα πολλαπλάσιο από αυτό της Π.Ε Δυτικού Τομέα Αθήνας.

9.Η ΟΧΕ ΩΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΣΤΗΝ ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ.

9.1. Προγραμματική Περίοδος 2014-2020

Η Δυτική Αθήνα αποτελώντας μια χωρική ενότητα με προβλήματα αστικής υποβάθμισης, κοινωνικών ανισοτήτων και έντονης γήρανσης του πληθυσμού και σε συνδυασμό με την εγκατάλειψη των παραγωγικών μονάδων, την υποβάθμιση του παραδοσιακού ιστού και των φαινομένων ακραίας φτώχειας, προκάλεσε τη δημιουργία «θυλάκων» έξαρσης των παραπάνω προβλημάτων.

Χαρακτηριστικό επίσης είναι η ανυπαρξία κοινωνικών δομών και συλλογικών επαγγελματικών θεσμών αλλά και χαμηλή αναγνωρισιμότητα και δυναμική, για την εξέλιξη επενδυτικών πρωτοβουλιών, συνδυάζοντας την ανάγκη εκσυγχρονισμού του εξοπλισμού και του αστικού περιβάλλοντος, καθώς και προσέλκυσης ροών επισκεψιμότητας ώστε να τονωθεί η τοπική κοινωνία.

Ταυτόχρονα όμως, στη Δυτική Αθήνα παρατηρείται ύπαρξη μικρο-επιχειρήσεων και επαγγελματιών τεχνιτών με ειδίκευση και τεχνογνωσία στην υποστήριξη παραγωγικών δραστηριοτήτων, καθώς και στην ανάπτυξη επιχειρήσεων. Οι παραδοσιακές επιχειρήσεις της περιοχής με ειδίκευση στις μηχανολογικές διεργασίες και στους αυτοματισμούς έχουν επενδύσει σε εξοπλισμό και τεχνογνωσία και δραστηριοποιούνται κυρίως στην υποστήριξη της μεταποίησης, της ναυπηγικής κ.λπ.

Ως απόρροια των προαναφερθέντων η Δυτική Αθήνα ξεκίνησε μια προσπάθεια επιχειρηματικής αναζωογόνησης και αξιοποίησης των ανταγωνιστικών της πλεονεκτημάτων. Έτσι με απόφαση του Περιφερειάρχη Αττικής εγκρίθηκε η Στρατηγική της ΟΧΕ στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αττική» 2014-2020.

Η συγκεκριμένη ΒΑΑ/ΟΧΕ έχει αυξημένη βαρύτητα καθώς είναι η μοναδική που εφαρμόζεται σε υποβαθμισμένες περιοχές με χαμηλό επίπεδο ανταγωνιστικότητας, επιβάλλοντας στοχευμένες δράσεις για την επίτευξη ταχύτερων ρυθμών ανάπτυξης.

Η Διεύθυνση Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης του ΑΣΔΑ, με απόφαση που ακολούθησε, ορίστηκε ως ο Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης μιας επένδυσης συνολικά 58 και πλέον εκατομμυρίων ευρώ για έργα που αφορούν την αντιμετώπιση των διακρίσεων, την επιχειρηματικότητα, την απασχόληση κ.α.

Ειδικότερα, στόχος για τη Δυτική Αθήνα ήταν να αμβλυνθούν οι κοινωνικές ανισότητες και να προωθηθεί η κοινωνική ένταξη των ευπαθών ομάδων αναβαθμίζοντας τις κοινωνικές δομές, διευρύνοντας τις κοινωνικές υπηρεσίες και αξιοποιώντας την κοινωνική καινοτομία στοχεύοντας στη συνεχή ενδυνάμωση των ευπαθών ομάδων και την προώθησή τους σε θέσεις απασχόλησης αλλά και σε δραστηριότητες επιχειρηματικότητας (www.efd.asda.gr, 2022).

Στην προσπάθεια αυτή διάυλος πραγματοποίησης των στόχων ήταν ο ΑΣΔΑ με 3 βασικά προγράμματα που υπάγονται στην συγκεκριμένη προγραμματική περίοδο, αλλά υλοποιούνται ακόμα. Παρακάτω περιγράφονται συνοπτικά τα αντικείμενα των έργων τα οποία ίσχυσαν οριζόντια για τους Δήμους της Δυτικής Αθήνας.

- Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο «ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ»

Στόχος του συγκεκριμένου δικτύου είναι να προωθηθεί η αποτελεσματικότητα της κοινωνικής ένταξης των ευπαθών ομάδων της περιοχής, μέσω της διεύρυνσης των ικανοτήτων των επιστημονικών στελεχών των Κοινωνικών Δομών, καθώς και δοκιμαστών νέες μέθοδοι και υπηρεσίες κοινωνικής ένταξης. Η Δράση εμπεριέχει πιλοτικές μεθόδους σε κοινωνικές ανάγκες και κοινωνικές καινοτομίες για την εφαρμογή νέων ιδεών.

- «Ενέργειες Συμβουλευτικής Κατάρτισης και Πιστοποίησης Δεξιοτήτων»

Στόχος της συγκεκριμένης δράσης είναι να ενισχυθούν και να διευρυνθούν οι επαγγελματικές γνώσεις των ωφελούμενων για να μπορέσουν να είναι ανταγωνιστικοί στην αγορά εργασίας καθώς και πιστοποιήσουν ή να αναβαθμίσουν τις ήδη υπάρχουσες δεξιότητές τους. Συγκεκριμένα οι ωφελούμενοι δικαιούνται εξατομικευμένη επαγγελματική συμβουλευτική αλλά και παρακολούθηση μέχρι την εύρεση εργασίας, διαρκή επαγγελματική κατάρτιση αλλά και πιστοποίηση των αποκτηθέντων γνώσεων

- Ανάπτυξη του τομέα της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (ΚΑΛΟ)

Στόχος της παραπάνω πράξης, που απευθύνεται σε όλη τη χώρα, είναι να ενισχυθεί η κοινωνικοποίηση των ευπαθών ομάδων αλλά και να προωθηθούν στον τομέα της απασχόλησης. Να βοηθήσει στην εξάλειψη του αποκλεισμού των συγκεκριμένων ανθρώπων καθώς και να τους βοηθήσει να ενημερωθούν για ζητήματα, ευκαιρίες και προοπτικές της ΚΑΛΟ (ΟΧΕ ΒΑΑ/ Δυτικής Αθήνας, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Αττική 2014-2020", 2022).

9.2. Προγραμματική Περίοδος 2021-2027

Το ΕΣΠΑ 2021-2027 εγκρίθηκε στις 29 Ιουλίου 2021 με την Ελλάδα να υποβάλλει επίσημα το «Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021-2027 και να παίρνει πρώτη έγκριση για τη νέα Προγραμματική Περίοδο.

Στο νέο ΕΣΠΑ δίνεται προτεραιότητα στην ενίσχυση της παραγωγικότητας, των υποδομών, των ανθρώπινων δεξιοτήτων αλλά και στην ενδυνάμωση της κοινωνικής προστασίας, μέσα από δράσεις με πλήθος οφελών προς την κοινωνία, έπειτα από μία δύσκολη περίοδο που βίωσε η ανθρωπότητα λόγω της πανδημίας (www.espa.gr, 2022).

Η πανδημία του covid-19 προκάλεσε μια παγκόσμια υγειονομική κρίση με βαριές επιπτώσεις σε όλους τους τομείς, είτε αυτοί είναι οικονομικοί είτε είναι κοινωνικοί. Έχοντας σαν γνώμονα αυτό, οι αναπτυξιακές στρατηγικές σήμερα προσπαθούν να διασφαλίσουν την «ανθεκτικότητα» των κοινωνιών απέναντι σε κρίσεις, κλιματικές, υγειονομικές, οικονομικές, κ.α.

Σύμφωνα με το τεύχος του ΑΣΔΑ (Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Δυτικής Αθήνας) με θέμα: «Οργάνωση της διαδικασίας Διαβούλευσης της Αναπτυξιακής και Χωρικής Στρατηγικής της Δυτικής Αθήνας: «Ανθεκτική Δυτική Αθήνα 2030» και «ΒΑΑ/ΟΧΕ Δυτικής Αθήνας 2021-2027», στο πλαίσιο της προτεινόμενης χωρικής στρατηγικής της ΒΑΑ/ΟΧΕ Δυτικής Αθήνας Π.Π. 2021-2027 εντάσσονται παρεμβάσεις όπως:

- Διαδημοτικός μηχανισμός για την αντιμετώπιση κρίσεων των ορεινών όγκων Αιγάλεω – Ποικίλου όρους ώστε να αντιμετωπιστούν κίνδυνοι όπως η πυρκαγιά
- Καινοτόμες στρατηγικές όπως η πιλοτική ψηφιακή πρωτοβουλία έξυπνης διαβίωσης και κοινωνικής καινοτομίας
- Μηχανισμοί για την ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας της Δυτικής Αθήνας αλλά και πρωτοβουλίες που σχετίζονται με την προώθηση της απασχόλησης και τέλος
- Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής με τη δημιουργία Διαδημοτικών Κοινωνικών Δικτύων αλλά και πρωτοβουλίες αντιμετώπισης της Παιδικής φτώχειας.

10. Ο ΑΣΔΑ ΩΣ ΠΡΟΩΘΗΜΕΝΟ ΔΙΚΤΥΟ ΜΟΝΙΜΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Το 1988 εννέα Δήμοι της Δυτικής Αθήνας, θέλοντας να συνεργαστούν στη προσπάθειά τους να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα των περιοχών τους, έχοντας κοινή «γραμμή πλεύσης», αποφάσισαν να ιδρύσουν τον ΑΣΔΑ. Στόχος τους ήταν να προωθήσουν την οικολογική και βιώσιμη ανάπτυξή τους.

Οι Δήμοι αυτοί είναι Αγίας Βαρβάρας, Αγίων – Αναργύρων Καματερό, Αιγάλεω, Ιλίου, Περιστερίου, Πετρούπολης, Χαϊδαρίου και το τελευταίο διάστημα προστέθηκαν και οι Δήμοι Κορυδαλλού και Φυλής.

Οι σκοποί δημιουργίας του ΑΣΔΑ αφορούν την εκπόνηση μελετών για την ευρύτερη περιοχή και αξιοποίηση όλων των χρηματοδοτικών δυνατοτήτων, η προσπάθεια εκσυγχρονισμού των ΟΤΑ, η προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος, η δημιουργία χώρων αναψυχής, αθλητισμού και πολιτισμού στο όρος Αιγάλεω, η δημιουργία περιφερειακού Γενικού Νοσοκομείου, η ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας της Δυτικής Αθήνας καθώς και η συνεργασία δημοσίων και δημοτικών νομικών και φυσικών προσώπων.

Ο ΑΣΔΑ τα προηγούμενα χρόνια λειτούργησε ως δίκτυο μόνιμης συνεργασίας των Δήμων της Δυτικής Αθήνας σε θέματα Κοινωνικής Πολιτικής και Βιώσιμης Ανάπτυξης. Τα τελευταία χρόνια έχει συντονιστικό ρόλο στα σχέδια των Δήμων για διεκδίκησης αναπτυξιακών πόρων έχοντας καταρτίσει και υποβάλει προτάσεις με ολοκληρωμένο αναπτυξιακό χαρακτήρα υλοποιώντας την πράξη έναν Διαδημοτικό Στρατηγικό Σχεδιασμό. Έτσι έχουν παραχθεί μεταξύ άλλων σχεδίων, το Σχέδιο Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ Δυτικής Αθήνας) το 2016, η πρόταση και η υλοποίηση για τις Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ Δυτικής Αθήνας 2014-2020), και γίνεται η προετοιμασία της πρότασης για τη Νέα ΟΧΕ Δυτικής Αθήνας 2021-2027.

Το ΣΟΑΠ πρότεινε έναν ολοκληρωμένο αστικό σχεδιασμό στη χωρική ενότητα της Δυτικής Αθήνας, εντοπίζοντας τις περιοχές εμφάνιζαν προβληματικό χαρακτήρα. Το ολοκληρωμένο αυτό σχέδιο αποσκοπούσε στην αντιμετώπιση τέτοιων θεμάτων που έχουν ανακύψει στην περιοχή, καθώς και στη συνολική αποκατάσταση της Δυτικής Αθήνας ως ισότιμου μέλους της ευρύτερης περιοχής της πρωτεύουσας. Με αυτό τον τρόπο θα συμβάλλει στον

τερματισμό ενός μακροχρόνιου κοινωνικού διαχωρισμού για τη Δυτική Αθήνα καθώς και της δομικά δυσμενούς θέσης που κατέχει η περιοχή .

Παρότι ολοκληρώθηκε το έτος 2016 και για την ολοκλήρωση του έγινε εκτεταμένη διαβούλευση μεταξύ των δήμων του ΑΣΔΑ, ενισχύθηκαν μορφές συνεργασίας και παραμερίστηκαν τυχόν διαφορές και νοοτροπίες, δεν έχει λάβει μέχρι σήμερα την τελική του έγκριση από το υπουργείο Περιβάλλοντος.

Παρόλα αυτά είναι ένα ενεργό και χρήσιμο εργαλείο, το πρώτο δείγμα ενός στρατηγικού και διαδημοτικού σχεδιασμού και η επικαιροποίησή του είναι ένας από τους σημερινούς Αναπτυξιακούς στόχους της Δυτικής Αθήνας (www.asda.gr, 2022).

11. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΟΧΕ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ 2014-2020 ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Για να εφαρμοστούν ολοκληρωμένες προσεγγίσεις με στόχο τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη όπως απαιτείται στο ΕΣΠΑ 2014-2020, το εργαλείο που χρησιμοποιείται είναι το εργαλείο της «Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης» (ΟΧΕ) το οποίο συνδέεται με την Αστική Διακυβέρνηση αλλά και τη δημιουργία «Δικτύων» μεταξύ των Αστικών Αρχών.

Συγκεκριμένα χρησιμοποιώντας τη Στρατηγική της Β.Α.Α. στη Δυτική Αθήνα γίνεται προσπάθεια να εξαλειφθούν οι κοινωνικές ανισότητες αλλά και να αντιμετωπιστεί η αδυναμία των ευπαθών ομάδων ως προς την κοινωνική ένταξη, την απασχόληση, την επιχειρηματική δραστηριότητα καθώς και την αναβάθμιση κοινωνικών δομών και υπηρεσιών.

Σε αυτό το πλαίσιο, με την κοινωνική καινοτομία, η στρατηγική θα στοχεύσει στην εξάλειψη της φτώχειας αλλά και στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης με τους παρακάτω παράγοντες:

- Συγκέντρωση των Κοινωνικών Δομών που ήδη υπάρχουν σε ένα ενιαίο δίκτυο πρόσβασης των ωφελούμενων, που θα συμπεριλαμβάνει όλη τη Δυτική Αθήνα μαζί με τις υπηρεσίες και τις παροχές κοινωνικής ένταξης
- Διάνθηση των Κοινωνικών Δομών που ήδη υπάρχουν ώστε να μπορούν να καλυφθούν γεωγραφικά όλοι οι ωφελούμενοι
- Προτροπή των ευπαθών ομάδων προς την απασχόληση
- Προσαρμογή της προσέγγισης των ευπαθών ομάδων σύμφωνα με τις ανάγκες τους, τη στήριξη των ωφελούμενων που βρίσκονται σε εργασιακή ηλικία για το άνοιγμά τους στην αγορά εργασίας καθώς και μέθοδοι ενίσχυσης της αναζήτησης εργασίας όπως κατάρτιση και coaching.
- Δημιουργία διαδημοτικού μηχανισμού πρόληψης και αντιμετώπισης
- Δημιουργία μεθόδων παρακολούθησης ως προς τα «οικογενειακά» και «ατομικά» σχέδια κοινωνικής ένταξης
- Ενημέρωση και παρότρυνση των κοινωνικών φορέων για την ένταξή τους στο «ενιαίο κοινωνικό δίκτυο» της Δυτικής Αθήνας

- Μέσω του «ενιαίου κοινωνικού δικτύου» μεταλαμπάδευση γνώσεων από τους φορείς προς τα στελέχη των Κοινωνικών Δομών
- Ανάπτυξη αναγνωρίσιμου και καινοτόμου «οικοσυστήματος κοινωνικής οικονομίας» στη Δυτική Αθήνα (ΑΣΔΑ, 2021).

11.1. Ανάλυση σε έργα και περιγραφή αυτών.

Στον πίνακα που ακολουθεί αναλύονται τα έργα, οι ειδικοί στόχοι, οι ομάδες δράσεων καθώς και οι επενδυτικές προτεραιότητες. Στο τέλος του πίνακα γίνεται συνοπτική παρουσίαση των Δράσεων του φυσικού αντικειμένου.

Πίνακας 6: Ανάλυση σε έργα και περιγραφή αυτών

ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΟΜΑΔΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ
ΑΠ-1: Ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής και της Ισότιμης Πρόσβασης των Πολιτών σε ποιοτικές υπηρεσίες Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Κοινωνικής Ένταξης	1.1. Προαγωγή της Κοινωνικής Ένταξης και της Κοινωνικής Καινοτομίας μέσω Αναβάθμισης και Συμπλήρωσης των Κοινωνικών Υποδομών στη Δυτική Αθήνα	ΟΔ/Π-1: Αναβάθμιση - Συμπλήρωση των Κοινωνικών Υποδομών	9α - Επενδύσεις στις υποδομές υγείας και στις κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην εθνική, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, στη μείωση των ανισοτήτων και στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης με τη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες κοινωνικού, πολιτιστικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα
	1.2. Πρόσβαση του Τοπικού Πληθυσμού σε Σύγχρονες Δημόσιες Υποδομές Διά Βίου Μάθησης και εκπαίδευσης	ΟΔ/Π-2: Βελτίωση – Εκσυγχρονισμός - Συμπλήρωση του Εκπαιδευτικού Εξοπλισμού και των Υποδομών Διά Βίου Μάθησης και Εκπαίδευσης	10α - Επενδύσεις στην εκπαίδευση την κατάρτιση, και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση με την ανάπτυξη υποδομών κατάρτισης και εκπαίδευσης
	1.3. Προώθηση των Ευπαθών Ομάδων και των Νέων στην Απασχόληση και στην Επιχειρηματικότητα μέσω Ολοκληρωμένων και Καινοτόμων Παρεμβάσεων Ενεργητικής Ένταξης	ΟΔ/Π-3: Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο "ΣΥΜΠΡΑΤΤΩ": Διαδημοτικές Δράσεις, Δομές, Συμπράξεις και	9i -Ενεργός ένταξη, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, και της ενεργού συμμετοχής και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας

ΑΞΙΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΟΜΑΔΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ
		Εργαλεία για την Προώθηση των Ευπαθών Ομάδων και των Νέων στην Απασχόληση και στην Επιχειρηματικότητα	
	1.3. Προώθηση των Ευπαθών Ομάδων και των Νέων στην Απασχόληση και στην Επιχειρηματικότητα μέσω Ολοκληρωμένων και Καινοτόμων Παρεμβάσεων Ενεργητικής Ένταξης	ΟΔ/Π-4: Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο "ΦΡΟΝΤΙ-ΖΩ": Διαδημοτικές Δομές και Δράσεις για την Προώθηση των Ευπαθών Ομάδων στην Αγορά Εργασίας	9i - Ενεργός ένταξη, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, και της ενεργού συμμετοχής και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας
	1.4. Προώθηση της Κοινωνικοποίησης και της Ένταξης των Περιθωριοποιημένων Ομάδων στην Αγορά Εργασίας και στην Επιχειρηματικότητα	ΟΔ/Π-5: Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο "ΔΙΕΥΡΥΝΩ": Διαδημοτικές Δομές και Δράσεις Προώθησης της Κοινωνικοποίησης και της Ένταξης των Περιθωριοποιημένων Ομάδων (Ρομά, Άστεγοι, Παλιννοστούντες κ.λπ.)	9ii - Κοινωνικοοικονομική ένταξη περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά
	1.5. Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής και Ενίσχυση της Κοινωνικοποίησης Ευάλωτων Ομάδων του Τοπικού Πληθυσμού	ΟΔ/Π-6: Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο "ΦΡΟΝΤΙ-ΖΩ": Διαδημοτικές Ειδικές Δομές και Δράσεις για τη Διασφάλιση της Ποιότητας της	9iii - Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και προώθηση της ισότητας των ευκαιριών

ΑΞΙΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΟΜΑΔΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ
		Καθημερινής Διαβίωσης των Ειδικών και Ευάλωτων Ομάδων και την Αντιμετώπιση των Διακρίσεων	
	1.5. Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής και Ενίσχυση της Κοινωνικοποίησης Ευάλωτων Ομάδων του Τοπικού Πληθυσμού	ΟΔ/Π-7: Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο "ΕΝΤΑΣΣΩ": Διαδημοτικές Ειδικές Δομές και Δράσεις για την Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης των Ειδικών και Ευάλωτων Ομάδων	9iii - Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και προώθηση της ισότητας των ευκαιριών
	1.6. Προαγωγή της Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Ένταξης και της Ισότιμης Πρόσβασης σε Ολοκληρωμένες Δομές, Δίκτυα, Δράσεις και Υπηρεσίες κοινωνικοποίησης, δημόσιας υγείας, ψυχικής υγείας, δημιουργικής και υποστηριζόμενης απασχόλησης καθώς και την Προώθηση της Κοινωνικής Καινοτομίας	ΟΔ/Π-8: Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο "ΦΡΟΝΤΙ-ΖΩ": Διαδημοτικές Δομές και Δράσεις για την Αντιμετώπιση της Φτώχειας και την Παροχή Υπηρεσιών Ανοιχτής Ειδικής Φροντίδας (κατ' οίκον, διημέρευσης κ.λπ.)	9iv - Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων της υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος
	1.6. Προαγωγή της Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Ένταξης και της Ισότιμης Πρόσβασης σε Ολοκληρωμένες Δομές, Δίκτυα, Δράσεις και Υπηρεσίες κοινωνικοποίησης, δημόσιας υγείας, ψυχικής	ΟΔ/Π-9: Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο "ΥΓΕΙΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ": Διαδημοτικές Ειδικές Δομές, Δράσεις και Υπηρεσίες	9iv - Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων της υγειονομικής περίθαλψης και των

ΑΞΙΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΟΜΑΔΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ
	υγείας, δημιουργικής και υποστηριζόμενης απασχόλησης καθώς και την Προώθηση της Κοινωνικής Καινοτομίας	Προληπτικής Ιατρικής, Ψυχικής Υγιεινής και Δημόσιας Υγείας	κοινωνικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος
	1.6. Προαγωγή της Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Ένταξης και της Ισότιμης Πρόσβασης σε Ολοκληρωμένες Δομές, Δίκτυα, Δράσεις και Υπηρεσίες κοινωνικοποίησης, δημόσιας υγείας, ψυχικής υγείας, δημιουργικής και υποστηριζόμενης απασχόλησης καθώς και την Προώθηση της Κοινωνικής Καινοτομίας	ΟΔ/Π-10: Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο "ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ": Ανάπτυξη και εφαρμογή εργαλείων Κοινωνικής Καινοτομίας και βελτίωση των ικανοτήτων των Στελεχών των Κοινωνικών Δομών και των Κοινωνικών Φορέων στη Δυτική Αθήνα	9iv - Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων της υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος

Πηγή:http://efd.asda.gr/PDF-Files/parousiasi-programmatos/20170906_BAA_OXE_ASDA_ENTYP_YPOBOL_FINAL_v_47_new_E.pdf

- ΟΔ/Π-1: Αναβάθμιση – Συμπλήρωση των Κοινωνικών Υποδομών

Για την υλοποίηση της παρέμβασης πραγματοποιούνται Δράσεις όπως κατασκευή και αναβάθμιση βρεφικών και Παιδικών σταθμών, το Διαδημοτικό Δίκτυο «ΥΓΕΙΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ», αναβάθμιση χώρων ΚΔΑΠ και ΚΑΠΗ, Δημιουργία χώρων άθλησης και αναψυχής για τα άτομα με Ειδικές Ανάγκες, υποδομές για τη «Θερμοκοιτίδα Κοινωνικής Οικονομίας» και για το Κέντρο Στήριξης Νεανικής Επιχειρηματικότητας καθώς και κατασκευή Δικτύου Παιδικών Χαρών.

- ΟΔ/Π-2: Βελτίωση – Εκσυγχρονισμός – Συμπλήρωση του Εκπαιδευτικού Εξοπλισμού και των Υποδομών Δια Βίου Μάθησης και Εκπαίδευσης

Για την υλοποίηση της παρέμβασης αυτής πραγματοποιούνται Δράσεις όπως εκσυγχρονισμός του εξοπλισμού των Σχολικών μονάδων και των κτιρίων, λειτουργία Κέντρων Δια Βίου Μάθησης δίνοντας προτεραιότητα στην προσβασιμότητα των παραπάνω σε άτομα με αναπηρία.

- ΟΔ/Π-3: Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο «ΣΥΜΠΡΑΤΤΩ»: Διαδημοτικές Δράσεις, Δομές, Συμπράξεις και εργαλεία για την προώθηση των ευπαθών ομάδων και των νέων στην απασχόληση και στην επιχειρηματικότητα

Για την υλοποίηση της παραπάνω παρέμβασης πραγματοποιούνται οριζόντιες Δράσεις που αφορούν τις ευπαθείς ομάδες με γραφεία απασχόλησης, συστήματα εξατομίκευσης, με επικέντρωση στις γυναίκες και στους νέους καθώς και παρατηρητήριο κινητικότητας και διάγνωσης αναγκών της αγοράς εργασίας.

- ΟΔ/ Π-4: Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο «ΦΡΟΝΤΙ-ΖΩ»: Διαδημοτικές Δομές και Δράσεις για την προώθηση των ευπαθών ομάδων στην αγορά εργασίας

Για την υλοποίηση της παραπάνω παρέμβασης πραγματοποιούνται Δράσεις όπως επέκταση ωραρίου και τις απογευματινές ώρες των Βρεφονηπιακών σταθμών στην προσπάθειά τους να εξυπηρετηθούν οι εργαζόμενοι γονείς που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες καθώς και δράσεις κατάρτισης των ανέργων για την απόκτηση δεξιοτήτων.

- ΟΔ/Π-5: Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο «ΔΙΕΥΡΥΝΩ»: Διαδημοτικές δομές και δράσεις προώθησης της κοινωνικοποίησης και της ένταξης των περιθωριοποιημένων ομάδων (Ρομά, άστεγοι, παλιννοστούντες, κτλ)

Προβλέπονται δράσεις εστίασης στην κοινωνικοποίησης και της ένταξης των προαναφερθέντων ομάδων.

- ΟΔ/Π-6: Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο «ΦΡΟΝΤΙ-ΖΩ»: Διαδημοτικές ειδικές δομές και δράσεις για τη διασφάλιση της ποιότητας της καθημερινής διαβίωσης των ειδικών και ευάλωτων ομάδων και την αντιμετώπιση των διακρίσεων

Προβλέπονται δράσεις στήριξης της οικογένειας, Λειτουργία διαδημοτικού Βρεφονηπιακού Σταθμού για νήπια με νοητικές και κινητικές στερήσεις, ΚΔΑΠ για ΑΜΕΑ, Κέντρο ημέρας για άτομα με Alzheimer καθώς και μονάδα φροντίδας ηλικιωμένων και φροντίδας ΑΜΕΑ.

- ΟΔ/Π-7: Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο «ΕΝΤΑΣΣΩ»: Διαδημοτικές Ειδικές Δομές και δράσεις για την προώθηση της κοινωνική ένταξης των ειδικών και ευάλωτων ομάδων.

Προβλέπονται ενδεικτικά δράσεις όπως πρόγραμμα πρόληψης παραβατικότητας ανηλίκων, δράσεις για την ισότητα των φύλων, προώθηση της ανεξάρτητης διαβίωσης των ατόμων με ειδικές ανάγκες καθώς και την ενίσχυσή τους για να συμμετέχουν στην κοινωνική και πολιτική ζωή, αναβάθμιση των υπηρεσιών προς την Τρίτη ηλικία κ.α

- ΟΔ/Π-8: Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο «ΦΡΟΝΤΙ-ΖΩ»: Διαδημοτικές ειδικές δομές και δράσεις για την αντιμετώπιση της φτώχειας και την παροχή υπηρεσιών ανοιχτής ειδικής φροντίδας (κατ' οίκον, διημέρευσης κ.τλ)

Προβλέπονται ενδεικτικά δράσεις όπως υπηρεσίες φροντίδας στο σπίτι και κατ' οίκον φροντίδα για κλινηρη άτομα, οργάνωση « Διαδημοτικού Συμβουλίου ατόμων με αναπηρία», παροχή κοινωνικών υπηρεσιών δημόσιας υγείας κ.α.

- ΟΔ/Π-9: Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο «ΥΓΕΙΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ»: Διαδημοτικές ειδικές δομές, δράσεις και υπηρεσίες προληπτικής Ιατρικής, Ψυχικής υγιεινής και Δημόσιας Υγείας.

Προβλέπονται ενδεικτικά δράσεις όπως στήριξη και φροντίδα ατόμων με Alzheimer, κέντρα παιδικής προληπτικής Ιατρικής, δίκτυο άμεσης παρέμβασης για χρήστες ουσιών κ.α

- ΟΔ/Π-: Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο «ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ»: Ανάπτυξη και εφαρμογή εργαλείων κοινωνικής καινοτομίας και βελτίωση των ικανοτήτων των στελεχών των κοινωνικών δομών και των κοινωνικών φορέων στη Δυτική Αθήνα

Για την υλοποίηση της παραπάνω παρέμβασης πραγματοποιούνται Δράσεις όπως συγκρότηση διαδημοτικής ομάδας διαχείρισης κοινωνικών κρίσεων, εφαρμογή διαδημοτικού παρατηρητηρίου κοινωνικής καινοτομίας, ανάπτυξη εργαλείων κοινωνικής καινοτομίας κ.α. (www.asda.gr, 2022).

11.1.1. Έργα σε «Κεντρικό» Επίπεδο

Όπως προαναφέραμε οι Δράσεις που αφορούν την κοινωνική συνοχή και ανθεκτικότητα περιλαμβάνονται στο ΑΠ- 1 με τίτλο: Ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής και της Ισότιμης Πρόσβασης των πολιτών σε ποιοτικές υπηρεσίες Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Κοινωνικής Ένταξης.

Τα έργα τα οποία εφαρμόζονται οριζόντια και υλοποιούνται από τον ΑΣΔΑ παρουσιάζονται παρακάτω:

Επ. προτ. 9α - Επενδύσεις στις υποδομές υγείας και στις κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην εθνική, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, στη μείωση των ανισοτήτων και στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης με τη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες κοινωνικού, πολιτιστικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα

Αναβάθμιση Συμπλήρωση Κοινωνικών Υποδομών στη Δυτική Αθήνα
ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΑΘΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΑΜΕΑ

Πηγή: ΟΠΣ

Επ. προτ. 9i -Ενεργός ένταξη, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, και της ενεργού συμμετοχής και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας

Βελτίωση Δεξιοτήτων Ανέργων που ανήκουν σε Ευπαθείς Ομάδες μέσω Κατάρτισης που οδηγεί σε Πιστοποίηση και Συνοδευτικές Δράσεις Προώθησης στην Απασχόληση και στην Επιχειρηματικότητα

Πιλοτικές Δράσεις Έρευνών της Κινητικότητας της Δυναμικής και της Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς της Τοπικής Εργασίας στη Δυτική Αθήνα

Πηγή: ΟΠΣ

Επ. προτ. 9ii - Κοινωνικοοικονομική ένταξη περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά

Πιλοτικές Δράσεις Προώθησης Στήριξης και Παρακολούθησης της Κοινωνικοποίησης και της Ένταξης των Περιθωριοποιημένων Ομάδων Ρομά Άστεγοι Παλιννοστούντες κλπ στη Δυτική Αθήνα Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο ΔΙΕΥΡΥΝΩ

Πηγή: ΟΠΣ

Επ. προτ. 9iii - Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και προώθηση της ισότητας των ευκαιριών

Αναβάθμιση και επέκταση των υπηρεσιών προς την Γ Ηλικία

Πηγή: ΟΠΣ

Επ. προτ. 9iv - Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων της υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος

Προώθηση της κοινωνικής συνοχής μέσα από τη στήριξη της Κοινωνικής Ένταξης παιδιών εφήβων νέων

Βελτίωση της ποιότητας κ της αποτελεσματικότητας της Κοινωνικής Ένταξης με την ανάπτυξη προηγμένων μορφών ολοκληρωμένης παροχής κοινωνικών υπηρεσιών κ τη βελτίωση των ικανοτήτων των επιστημονικών στελεχών των Κοινωνικών Δομών της Δυτικής Αθήνας

Πηγή: ΟΠΣ,

11.1.2. Αποκεντρωμένα Έργα

Σε επίπεδο Δήμων ακολουθεί αναφορά των έργων:

Επ. προτ. 9α - Επενδύσεις στις υποδομές υγείας και στις κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην εθνική, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, στη μείωση των ανισοτήτων και στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης με τη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες κοινωνικού, πολιτιστικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ
Αναβάθμιση κοινωνικών υποδομών του Δήμου Αιγιάλεω
ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ Γ' ΚΑΠΗ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ ΣΙΝΑΣΣΟΥ
Ανέγερση Βρεφικού Σταθμού στο ΟΤ 221 του Δήμου Πετρούπολης
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΣΤΟ ΟΤ800 ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΣΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΓΑΝΑΡΓΥΡΩΝ ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ
ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΟΜΗΣ ΤΟΥ ΚΗΦΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΙΛΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ

Επ. προτ. 9ι -Ενεργός ένταξη, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, και της ενεργού συμμετοχής και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ
Δράσεις και εργαλεία για την προώθηση των ευπαθών ομάδων και των νέων στην απασχόληση στο Δήμο Αιγιάλεω
Διαδημοτικές Δράσεις και Εργαλεία για την Προώθηση των Ευπαθών Ομάδων και των Νέων στην Απασχόληση Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο ΣΥΜΠΡΑΤΤΩ στο Δήμο Ιλίου
Δράσεις και Εργαλεία για την Προώθηση των Ευπαθών Ομάδων και των Νέων στην Απασχόληση και στην Επιχειρηματικότητα Δήμου Αγίων Αναργύρων Καματερού Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο ΣΥΜΠΡΑΤΤΩ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ

Επ. προτ. 9ii - Κοινωνικοοικονομική ένταξη περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι

Ρομά

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ
Πιλοτικές δράσεις προώθησης στήριξης και παρακολούθησης της κοινωνικοποίησης και της ένταξης των περιθωριοποιημένων ομάδων στο Δήμο Αιγάλεω
Πιλοτικές Δράσεις Προώθησης Στήριξης και Παρακολούθησης της Κοινωνικοποίησης και της Ένταξης των Περιθωριοποιημένων Ομάδων στο Δήμο Αγίων Αναργύρων Καματερού Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο ΔΙΕΥΡΥΝΩ

Επ. προτ. 9iii - Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και προώθηση της ισότητας των

ευκαιριών

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ
Ολοκληρωμένες Υπηρεσίες και Δράσεις Πρόληψης και Αντιμετώπισης των Διακρίσεων Βελτίωσης της Ποιότητας Ζωής και Κοινωνικής Ένταξης των Ειδικών και Ευάλωτων Ομάδων στο Δήμο Ιλίου Διαδημοτικά Κοινωνικά Δίκτυα ΦΡΟΝΤΙΖΩ και ΕΝΤΑΣΣΩ
Ολοκληρωμένες υπηρεσίες και δράσεις πρόληψης και αντιμετώπισης των διακρίσεων βελτίωσης της ποιότητας ζωής και κοινωνικής ένταξης των ειδικών και ευάλωτων ομάδων στο Δήμο Αιγάλεω
Ολοκληρωμένες Υπηρεσίες και Δράσεις Πρόληψης και Αντιμετώπισης των Διακρίσεων Βελτίωσης της Ποιότητας Ζωής και Κοινωνικής Ένταξης των Ειδικών και Ευάλωτων Ομάδων του Δήμου Χαϊδαρίου
Ολοκληρωμένες Υπηρεσίες και Δράσεις Πρόληψης και Αντιμετώπισης των Διακρίσεων Βελτίωσης της Ποιότητας Ζωής και Κοινωνικής Ένταξης των Ειδικών και Ευάλωτων Ομάδων του Δήμου Πετρούπολης
Ολοκληρωμένες Υπηρεσίες και Δράσεις Πρόληψης και Αντιμετώπισης των Διακρίσεων Βελτίωσης της Ποιότητας Ζωής και Κοινωνικής Ένταξης των Ειδικών και Ευάλωτων Ομάδων του Δήμου Περιστερίου Διαδημοτικά Κοινωνικά Δίκτυα ΦΡΟΝΤΙΖΩ και ΕΝΤΑΣΣΩ

Επ. προτ. 9iv - Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων της υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ
Δράσεις για την αντιμετώπιση της φτώχειας και την παροχή υπηρεσιών ανοιχτής ειδικής φροντίδας στο Δήμο Αιγάλεω
Δράσεις για την αντιμετώπιση της Φτώχειας και την Παροχή Υπηρεσιών Ανοιχτής Ειδικής Φροντίδας στο Δήμο Χαϊδαρίου στο πλαίσιο της ΒΑΑΟΧΕ της Δυτικής Αθήνας
Δράσεις για την Αντιμετώπιση της Φτώχειας και την Παροχή Υπηρεσιών Ανοιχτής Ειδικής Φροντίδας στο Δήμο Αγίων Αναργύρων Καματερού Διαδημοτικά Κοινωνικά Δίκτυα ΦΡΟΝΤΙΖΩ και ΥΓΕΙΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ
Δράσεις για την Αντιμετώπιση της Φτώχειας και την Παροχή Υπηρεσιών Ανοιχτής Ειδικής Φροντίδας Διαδ/κά Κοιν. Δίκτυα ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΥΓΕΙΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ στον Δήμο Πετρούπολης δράσεις 1 Πρόγραμμα Αγωγής Ψυχικής Ανθεκτικότητας 2 Πρόγραμμα Πρώιμης Παρέμβασης
Δράσεις για την Αντιμετώπιση της Φτώχειας και την Παροχή Υπηρεσιών Ανοιχτής Ειδικής Φροντίδας στον Δήμο Περιστερίου Διαδημοτικά Κοινωνικά Δίκτυα ΦΡΟΝΤΙΖΩ και ΥΓΕΙΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

Πηγή: ΑΣΔΑ, «Αξιολόγηση των επιπτώσεων αναθεώρησης ΕΠ ΑΤΤΙΚΗ 201-2020 στις δράσεις της ΒΑΑ/ΟΧΕ Δυτικής Αθήνας που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ» Παραδοτέο Ι, 2021

12. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

12.1. Μεθοδολογία έρευνας

Βασική προϋπόθεση για την επιλογή του τρόπου της έρευνας ήταν ο προσδιορισμός του πληθυσμού αναφοράς στον οποίο θα γινόταν η έρευνα. Ο πληθυσμός αυτός ήταν εμπλεκόμενοι με τις κοινωνικές υπηρεσίες και δομές των Δήμων της Δυτικής Αθήνας, υπεύθυνοι προγραμμάτων και στελέχη του φορέα διαχείρισης. Η μέθοδος που ακολουθήθηκε ήταν ένα ερωτηματολόγιο – συνέντευξη, με ερωτήσεις κλειστού και ανοιχτού τύπου, καθώς και ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών. Το αρχείο διανεμήθηκε στους συμμετέχοντες μέσω email και τους δινόταν η δυνατότητα να το συμπληρώσουν και Online μέσω του google drive forms.

Η προσέγγιση των υπευθύνων κατέστη δύσκολη, με αποτέλεσμα να έχουν συγκεντρωθεί 10 ερωτηματολόγια- συνεντεύξεις. Οι απαντήσεις προήλθαν στην πλειοψηφία τους από τον ΑΣΔΑ και ακολουθούν ο Δήμος Πετρούπολης, Περιστερίου και Αιγάλεω με μία συμμετοχή για τον καθένα, αν και είχαν ενημερωθεί οι αρμόδιοι σε όλους τους Δήμους της Δυτικής Αθήνας. Επίσης για την συγγραφή της εργασίας έγινε έρευνα τόσο σε βιβλιογραφικές πηγές όσο και σε ιστότοπους φορέων και οργανισμών.

12.2. Σχεδιασμός ερωτηματολογίου

Το αντίγραφο του ερωτηματολογίου- συνέντευξης που διατέθηκε στους εμπλεκόμενους βρίσκεται στο παράρτημα Ι της παρούσας εργασίας.

12.3. Αποτελέσματα προσωπικών συνεντεύξεων

) *Επιλέξτε το φορέα σας.*

Οι συνεντευξιαζόμενοι ανήκουν στη πλειοψηφία τους στον Αναπτυξιακό Σύνδεσμο Δυτικής Αθήνας (7) καθώς τα έργα που υλοποιούνται σε «κεντρικό» επίπεδο είναι αυτά που ξεκίνησαν πρώτα και έχουν προχωρήσει σε μεγαλύτερο βαθμό (και κατά συνέπεια οι χειριστές τους έχουν πιο ολοκληρωμένη άποψη αναφορικά με την αποτελεσματικότητά τους) και ακολουθούν οι Δήμοι Αιγάλεω, Περιστερί και Πετρούπολη της Δυτικής Αθήνας.

) *Τμήμα / Ονοματεπώνυμο / Θέση και ειδικότητα στελέχους*

Οι ερωτηθέντες απάντησαν σχετικά με τα ατομικά στοιχεία τους, τη θέση και το φορέα τους όπως παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

ΑΣΔΑ	ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
	ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
	ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ (5)
ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ & ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

) *Σε ποιες από τις ευπαθείς, ευάλωτες ή ειδικές ομάδες καταγράφεται κατά την άποψή σας, υψηλή εμφάνιση / συγκέντρωση στο Δήμο σας;*

Σύμφωνα με τις απαντήσεις που δόθηκαν από τους ερωτηθέντες, υψηλή συγκέντρωση καταγράφεται στους μακροχρόνια άνεργους αλλά και σε άτομα που βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας. Επίσης μεγάλο μερίδιο καταλαμβάνουν οι ηλικιωμένοι καθώς και οι μονογονεϊκές οικογένειες. Με μικρότερο ποσοστό ακολουθούν οι ρομά, οι μετανάστες, οι ΑΜΕΑ καθώς και οι χρόνια ασθενείς, επιβεβαιώνοντας τα ευρήματα της βιβλιογραφικής έρευνας που προηγήθηκε, σύμφωνα με την οποία τα ως βασικά προβλήματα της ευρύτερης περιοχής θεωρούνται η φτώχεια και η ανεργία η οποία κυρίως έχει προκληθεί από τον μαρασμό της επιχειρηματικής δραστηριότητας

) *Πόσο σοβαρά κρίνετε τα προβλήματα κοινωνικής συνοχής στο Δήμο σας;*

Οι ερωτηθέντες απάντησαν πως τα προβλήματα κοινωνικής συνοχής στο Δήμο τους κρίνονται αρκετά σοβαρά με ποσοστό 50%, ενώ το 30% κρίνει ότι τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Δήμος τους είναι πολύ σοβαρά.

) Πόσο σοβαρά κρίνετε τα προβλήματα κοινωνικής ανθεκτικότητας στο Δήμο σας;

Όσο αφορά τα προβλήματα κοινωνικής ανθεκτικότητας, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων απάντησε πως κρίνονται αρκετά σοβαρά με ποσοστό 70% ενώ το 30% θεωρεί πως τα προβλήματα είναι πολύ σοβαρά.

Και στις δύο ερωτήσεις οι απαντήσεις που δόθηκαν από τους συνεντευξιζόμενους έχουν ως αποτέλεσμα τη σοβαρότητα της κατάστασης για τα προβλήματα κοινωνικής συνοχής και ανθεκτικότητας στους Δήμους της Δυτικής Αθήνας με σοβαρότερα να κρίνονται τα θέματα «κοινωνικής ανθεκτικότητας».

) Στο Δήμο σας έχουν σχεδιαστεί έργα ή δράσεις ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής ή κοινωνικής ανθεκτικότητας;

Σε αυτές τις δύο ερωτήσεις οι απαντήσεις που δόθηκαν ποικίλουν έχοντας όμως θετικό πρόσημο, λέγοντας πως ναι, έχουν σχεδιαστεί διάφορες δράσεις κυρίως μέσω του προγράμματος του ΤΕΒΑ (διανομή τροφίμων και ειδών Βασικής Υλικής Συνδρομής ενώ μεγάλη έμφαση δόθηκε στις συνοδευτικές δράσεις / μέτρα του Προγράμματος που καλύπτουν ένα μεγάλο εύρος υπηρεσιών -πρακτικά στο σύνολο των ευπαθών και ευάλωτων ομάδων- χωρίς τους περιορισμούς που τίθενται από τις αυστηρές επιλεξιμότητες των λοιπών συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων), και της ΟΧΕ.

) Στο Δήμο σας εφαρμόζονται έργα ή δράσεις ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής αλλά και της ανθεκτικότητας και ποια είναι αυτά;

Στις συγκεκριμένες ερωτήσεις αναλυτική και περιεκτικότερη ήταν η απάντηση που δόθηκε από τον Γ.Γ του ΑΣΔΑ., η οποία περικλείει και αναλύει ουσιαστικά όλα τα έργα/ δράσεις, ο οποίος ανέφερε τα εξής:

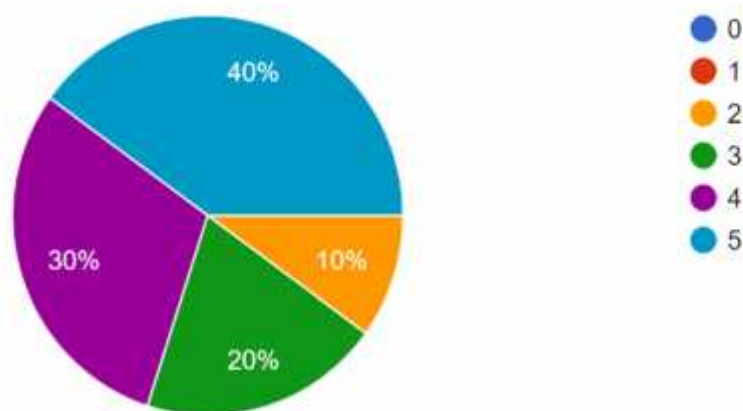
Οι Δράσεις αυτές κωδικοποιούνται σε τρεις Ομάδες 9Α,Β,Γ), ως εξής: Α. Δράσεις που συνδέονται με τη διασύνδεση της κοινωνικής ένταξης των ευπαθών ομάδων που βρίσκονται σε εργασιακή ηλικία με την προώθηση στην αγορά εργασίας: • Δράση με κωδικό 9.1.ΑΣΔΑ.1: «Πιλοτικές Δράσεις Ερευνών της Κινητικότητας, της Δυναμικής και της Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς της Τοπικής Εργασίας (ΔΑΑΕ) στη Δυτική Αθήνα, στο πλαίσιο του “Εθνικού Συστήματος ΔΑΑΕ”» (Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο "ΣΥΜΠΡΑΤΤΩ")», (ΟΔ/Π 3), • Δράση με κωδικό 9.1.ΑΣΔΑ.2: «Διαδημοτικές Δράσεις και Εργαλεία για την Προώθηση των Ευπαθών Ομάδων και των Νέων στην Απασχόληση και στην Επιχειρηματικότητα (Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο "ΣΥΜΠΡΑΤΤΩ")», (ΟΔ/Π 3), • Δράση με κωδικό 9.1.ΑΣΔΑ.3:

«Βελτίωση Δεξιοτήτων Ανέργων που ανήκουν σε Ευπαθείς Ομάδες μέσω Κατάρτισης που οδηγεί σε Πιστοποίηση και Συνοδευτικές Δράσεις Προώθησης στην Απασχόληση και στην Επιχειρηματικότητα (Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο "ΣΥΜΠΡΑΤΤΩ")», (ΟΔ/Π 4). Β. Δράσεις που συνδέονται με τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής, την κοινωνική ενδυνάμωση, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία: • Δράση με κωδικό 9.2.ΑΣΔΑ.1: «Προώθηση, Στήριξη και Παρακολούθηση της Κοινωνικοποίησης και της Ένταξης των Περιθωριοποιημένων Ομάδων (Ρομά, Άστεγοι, Παλιννοστούντες, κ.λπ.)» (Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο "ΔΙΕΥΡΥΝΩ"), • Δράση με κωδικό 9.3.ΑΣΔΑ.1: «Ολοκληρωμένες Δράσεις Πρόληψης και Αντιμετώπισης των Διακρίσεων, Βελτίωσης της Ποιότητας Ζωής και Κοινωνικής Ένταξης των Ειδικών και Ευάλωτων Ομάδων στη Δυτική Αθήνα» (Διαδημοτικά Κοινωνικά Δίκτυα "ΦΡΟΝΤΙΖΩ" και "ΕΝΤΑΣΣΩ"), • Δράση με κωδικό 9.4.ΑΣΔΑ.1: «Δράσεις για την Αντιμετώπιση της Φτώχειας, την Παροχή Υπηρεσιών Ανοιχτής Ειδικής Φροντίδας, την Κοινωνική Ενδυνάμωση και την Κοινωνική Ένταξη στη Δυτική Αθήνα (Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο "ΦΡΟΝΤΙ-ΖΩ")», • Δράση με κωδικό 9.4.ΑΣΔΑ.2: «Δράσεις και Υπηρεσίες Προληπτικής Ιατρικής και Δημόσιας Υγείας στη Δυτική Αθήνα» (Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο "ΥΓΕΙΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ")», • Δράση με κωδικό 9.4.ΑΣΔΑ.3: «Βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των τοπικών κοινωνικών πολιτικών με την ανάπτυξη προηγμένων μορφών ολοκληρωμένης παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και τη συνεχή αξιολόγηση και βελτίωση των ικανοτήτων των επιστημονικών στελεχών των Κοινωνικών Δομών της Δυτικής Αθήνας, σε ένα Ενιαίο και Ιεραρχημένο Κοινωνικό Δίκτυο (Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο "ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ")». Γ. Οι Δράσεις που συνδέονται με την προώθηση της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (ΚΑΛΟ): • Δράση με κωδικό 9.5.ΑΣΔΑ.1: «Παρατηρητήριο και Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες Ανάπτυξης Οικοσυστήματος ΚΑΛΟ στη Δυτική Αθήνα, (Διαδημοτικό Δίκτυο "ΚΟΙΝΩΝΩ")», • Δράση με κωδικό 9.5.ΑΣΔΑ.2: «Συμμετοχικές Δράσεις (co-creation groups) ανάπτυξης κοινωνικών δικτύων (Social Living labs) και επιδεικτικών ενεργειών και πρωτοβουλιών (Pilot Initiatives) για την προώθηση και διάδοση της ΚΑΛΟ στη Δυτική Αθήνα, (Διαδημοτικό Δίκτυο "ΚΟΙΝΩΝΩ)

)] Αν ναι, πόσα από αυτά εντάσσονται στη ΒΑΑ / ΟΧΕ Δυτικής Αθήνας;

Αν ναι πόσα από αυτά εντάσσονται στην ΒΑΑ / ΟΧΕ Δυτικής Αθήνας?

10 απαντήσεις

Παρατηρούμε από τις παραπάνω απαντήσεις ότι η πλειοψηφία των έργων, δεν εντάσσονται στην ΒΑΑ / ΟΧΕ Δυτικής Αθήνας, ωστόσο με ποσοστό 30%, 4 έργα βλέπουμε ότι εντάσσονται.

)] Ποια έργα ή δράσεις έχουν υλοποιηθεί κατά το παρελθόν στο Δήμο;

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνονται τα έργα που μέχρι στιγμής έχουν υλοποιήσει οι Δήμοι και ο ΑΣΔΑ.

ΑΣΔΑ	Δομές φτώχειας, τεχνικά έργα, ΤΕΒΑ, ΟΧΕ 2017-2020.
ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	Κοινωνικό Παντοπωλείο, Κοινωνικό Συσσίτιο, Κοινωνικό Φαρμακείο
ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	Δεν υπήρξαν έργα πριν το 2017
ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ	Δράσεις επιμόρφωσης, Δράσεις για άνεργες γυναίκες, Δράσεις για γονείς, Δράσεις για μαθητές, Δράσεις για ΑΜΕΑ.

)] Υπάρχει σχεδιασμός για την υλοποίηση έργων ή δράσεων στο μέλλον από το Δήμο;

Όλοι οι ερωτηθέντες απάντησαν θετικά ως προς τον σχεδιασμό μελλοντικών δράσεων όπως για παράδειγμα στη Νέα Προγραμματική ΕΣΠΑ 21-27, στην οποία εντάσσεται πλέον και το ΤΕΒΑ.

)] Κατά το παρελθόν σχεδιάστηκε κάποιο έργο που δεν υλοποιήθηκε και αν ναι για ποιους λόγους συνέβη αυτό;

Στην παραπάνω ερώτηση τα προβλήματα που αναφέρθηκαν αφορούσαν την υποστελέχωση των υπηρεσιών αλλά και προσκόμματα σχετικά με εγκρίσεις από το Υπουργείο Εργασίας για παράδειγμα σε ιατρεία μνήμης και πρόληψης της άνοιας. Επιπλέον, αναδεικνύεται και ως

πρόβλημα η καθυστέρηση λήψης των απαραίτητων αδειοδοτήσεων / εγκρίσεων (πχ αναφέρεται για συγκεκριμένο έργο ότι δόθηκε έγκριση με οκτάμηνη καθυστέρηση).

) Ποιο θεωρείτε ως το σημαντικό έργο ή δράση που υλοποιήθηκε από το Δήμο; Ποιο είναι αυτό που προσέφερε κατά τη γνώμη σας τα περισσότερα οφέλη;

Οι απαντήσεις που δόθηκαν στην παραπάνω ερώτηση ποικίλλουν καθώς εκφράζοντας οι συνεντευξιαζόμενοι την προσωπική τους άποψη, αναφέρθηκαν στη σημαντικότητα των έργων κοινωφελούς εργασίας, των κέντρων κοινότητας, του συμβουλευτικού σταθμού κατά της κακοποίησης, για την κοινωνική καινοτομία, το έργο βελτίωσης δεξιοτήτων για ανέργους, ενώ ως «οφέλη» από την υλοποίηση των Έργων/Δράσεων αναδεικνύονται η εφαρμογή κοινών μεθόδων, εργαλείων (πχ κατά την λήψη κοινωνικού ιστορικού, διάγνωσης αναγκών, παραπομπές, κ.λπ.) κάτι που οδηγεί σε οικονομίες κλίμακας καθώς και η στήριξη και βελτίωση των Στελεχών Πεδίου των Κοινωνικών Δομών.

) Ποιο είναι το μεγαλύτερο εμπόδιο ή πρόβλημα που αντιμετωπίσατε κατά την υλοποίηση των έργων ή δράσεων;

Σύμφωνα με τις απαντήσεις που δόθηκαν, οι συνεντευξιαζόμενοι στην πλειοψηφία τους απάντησαν πως οι μεγαλύτερες δυσκολίες που έχουν μέχρι στιγμής συναντήσει αφορούν την υποστελέχωση των υπηρεσιών, τον περιορισμένο χρόνο υλοποίησης των έργων καθώς και τις χρονοβόρες διαδικασίες στα πολλαπλά επίπεδα εγκρίσεων. Σημαντικό πρόβλημα σύμφωνα με το Γ.Γ. του ΑΣΔΑ, κρίνεται και ο τρόπος ταυτοποίησης των ωφελούμενων ο οποίος διαφέρει από Δήμο σε Δήμο.

) Η υλοποίηση των Έργων της ΒΑΑ/ ΟΧΕ θεωρείτε ότι διευκολύνει την κοινωνική ένταξη των ευπαθών ομάδων;

Με θετικό πρόσημο έκλεισε και η παραπάνω ερώτηση αφού όλοι οι ερωτηθέντες απάντησαν πως η υλοποίηση των Έργων της ΒΑΑ/ ΟΧΕ σαφώς και διευκολύνει την κοινωνική ένταξη των ευπαθών ομάδων και μάλιστα την τοποθετούν σε ένα ενιαίο μεθοδολογικό υπόβαθρο, ενώ η συστηματοποίηση των παραπομπών οδηγεί εν τέλει στην συνολική αντιμετώπιση των προβλημάτων, όπως χαρακτηριστικά τόνισε ο κ. Α.Θ.

) Πως ανταποκρίνονται οι ωφελούμενοι στις συστηματικές ατομικές συνεδρίες ή στις λοιπές δράσεις του έργου (εργαστήρια, θεατρικές παραστάσεις, focus group, εκδηλώσεις κ.α) και ποιες από αυτές θεωρείτε ότι έχουν τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα;

Οι ωφελούμενοι με βάση τις απαντήσεις αντιδρούν θετικά στις δράσεις που υλοποιούνται ενώ καταγράφεται σταδιακά αυξημένη συμμετοχή στις δράσεις. Συγκεκριμένα μεγαλύτερη προτίμηση παρατηρείται σε δράσεις πολιτιστικού χαρακτήρα όπως θεατρικές παραστάσεις και εργαστήρια (καθώς λόγω της παρατεταμένης οικονομικής κρίσης δεν δαπανώνται χρήματα από τους ωφελούμενους σε σχετικές δράσεις οι οποίες είναι σημαντικές για την κοινωνικοποίηση, κοινωνική ένταξη κ.λπ.). Επίσης αξίζει να αναφέρουμε πως στο Δήμο Αιγάλεω η απάντηση που δόθηκε ήταν πως οι ωφελούμενοι είναι διστακτικοί στην αρχή και δύσκολα πείθονται να πάρουν μέρος στις δράσεις (σε πολλές περιπτώσεις θέλουν ειδική προσέγγιση κατά την ενημέρωση) στην πορεία όμως και αφού συμμετάσχουν, συνεχίζουν σε αυτές με συνέπεια.

)] Πως κρίνετε την συνολική αποτελεσματικότητα των έργων σε σχέση με τους στόχους που τέθηκαν κατά τη φάση του σχεδιασμού;

Ολοκληρώνοντας τις ερωτήσεις που τέθηκαν στους εμπλεκόμενους των δράσεων περί κοινωνικής συνοχής και ανθεκτικότητας, η συνολική αποτίμηση των έργων κρίνεται στην πλειοψηφία της ως «πολύ καλή» έχοντας βέβαια και άλλες απαντήσεις που θα πρέπει να μας προβληματίσουν, καθώς το ποσοστό που καλύπτει το «πολύ καλή» είναι μόλις 30% ενώ αρκετοί συνεντευξιζόμενοι θεωρούν πως η συνολική αποτελεσματικότητα ήταν «καλή» αλλά υπάρχουν και περιθώρια βελτίωσης.

Σύμφωνα με τις απαντήσεις που ελήφθησαν, οι Δήμοι της Δυτικής Αθήνας έχουν πραγματική εικόνα των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν, τα οποία συνδέονται με δράσεις κοινωνικής συνοχής και ανθεκτικότητας. Τα έργα τα οποία υλοποιήθηκαν στο παρελθόν, αλλά σχεδιάζονται και υλοποιούνται και τώρα, στοχεύουν στο να εξομαλύνουν τις ανισότητες αλλά και να βελτιώσουν και την ποιότητα ζωής των ευάλωτων και ειδικών ομάδων. Οι συνεντευξιζόμενοι κρίνουν πολύ σημαντική αλλά και αποτελεσματική την μέχρι τώρα συμμετοχή των Δήμων σε σχετικές δράσεις, καθώς παρατηρείται πως υπάρχει συμμετοχή των ωφελούμενων. Τέλος εκτιμάται πως υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης αρκεί να ξεπεραστούν τα προβλήματα που αφορούν την υποστελέχωση των Υπηρεσιών, τον περιορισμένο χρόνο υλοποίησης των έργων καθώς και τις χρονοβόρες διαδικασίες στα πολλαπλά επίπεδα εγκρίσεων.

13. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Οι απαντήσεις που λάβαμε στις παραπάνω συνεντεύξεις μας δίνουν την αίσθηση πως έχει γίνει κατανοητός ο σημαντικός ρόλος που διαδραματίζει και θα συνεχίσει να διαδραματίζει η τοπική αυτοδιοίκηση αναφορικά με την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και ανθεκτικότητας και στην κατεύθυνση γίνονται προσπάθειες υλοποίησης έργων/ δράσεων που στοχεύουν σε αυτό.

Στο πλαίσιο της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020, αναγνωρίζοντας εγκαίρως τις ανάγκες της περιοχής αναφορικά με την ενίσχυση της κοινωνικής ανθεκτικότητας, σχεδιάστηκαν και υλοποιούνται στο πλαίσιο της ΟΧΕ μια σειρά δράσεων, ενώ στο πλαίσιο της επόμενης Προγραμματικής Περιόδου (2021-2027) δύναται και αποτελεί στρατηγική επιλογή να υλοποιηθούν δράσεις με στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής, τη μείωση των ανισοτήτων, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών και την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων. Οι υπεύθυνοι, σύμφωνα με τα αποτελέσματα των συνεντεύξεων, έχουν ξεκάθαρη εικόνα για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Δήμοι της Δυτικής Αθήνας καθώς και για το που καταγράφεται μεγαλύτερη συγκέντρωση, η οποία παρατηρείται στους μακροχρόνια άνεργους και στα άτομα που βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας.

Τα «οριζόντια» έργα που υλοποιούνται σε κεντρικό επίπεδο εξειδικεύτηκαν και ξεκίνησαν να υλοποιούνται πιο γρήγορα δίνοντας την απαιτούμενη αρχική ώθηση στην στρατηγική της ΟΧΕ, αντιμετωπίζοντας κοινά θέματα/προβλήματα/ανάγκες στην Δυτική Αθήνα και έχουν αποκτήσει θετικό πρόσημο αποδοχής από τους ωφελούμενους.

Έμφαση θα πρέπει να συνεχίσει να δίνεται σε δράσεις που στοχεύουν στις ευπαθείς, ευάλωτες ή ειδικές ομάδες με έμφαση στους μακροχρόνια άνεργους, στα άτομα που βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας αλλά και στους ηλικιωμένους και στις μονογονεϊκές οικογένειες.

Οι ευπαθείς και ευάλωτες ομάδες χρήζουν υποστήριξης πιο πολύ από κάθε άλλη φορά, ειδικά μετά την οικονομική και υγειονομική κρίση των τελευταίων ετών και συγκεκριμένα στους Δήμους Δυτικής Αθήνας που υπάρχει συσσώρευση αναγκών λόγω των υψηλών επιπέδων ακραίας φτώχειας, ανεργίας, μακροχρόνιας ανεργίας, διακρίσεων, σχολικής διαρροής και, αυξημένης παρουσίας περιθωριοποιημένων ομάδων.

Έμφαση θα πρέπει να δοθεί στη δημοσιοποίηση των Δράσεων που υλοποιούνται προκειμένου να ενημερωθούν οι ωφελούμενοι και να παρακινηθούν να συμμετέχουν

ενεργά. Με τον τρόπο αυτό θα ενισχυθεί περαιτέρω το δυνατό συναίσθημα της αλληλεγγύης το οποίο διακατέχει τους κατοίκους τις Δυτικής Αθήνας και τις ανθρώπινες σχέσεις που δημιουργούνται στις γειτονιές.

Το εργαλείο της ΒΑΑ/ ΟΧΕ αποτελεί πολύτιμη βοήθεια ως προς την κοινωνική ένταξη των ευπαθών ομάδων, τοποθετώντας την σε ένα ενιαίο μεθοδολογικό υπόβαθρο, ενώ η συστηματοποίηση των παραπομπών οδηγεί εντέλει στη συνολική αντιμετώπιση των προβλημάτων της κοινωνικής ένταξης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική βιβλιογραφία

- Δήμος Αγίων Αναργύρων- Καματερού. (2019-2023). *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Αγίων Αναργύρων -Καματερού Φάση Α'; Στρατηγικός Σχεδιασμός.*
- Δήμος Αιγάλεω. (2015-2019). *Στρατηγικό Σχέδιο.* Δήμος Αιγάλεω.
- Δήμος Ιλίου. (2022). *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ιλίου 2020-2023, Α' Φάση Στρατηγικός Σχεδιασμός.* Δήμος Ιλίου.
- Δήμος Πετρούπολης. (2014-2019). *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Πετρούπολης 2014-2019, Στρατηγικός Σχεδιασμός.* Δήμος Πετρούπολης.
- ΕΙΕΑΔ. (2018). *Κοινωνικές Ανισότητες, Κοινωνικά Δικαιώματα και Κοινωνική Πολιτική.*
- ΚΑΒΟΥΝΙΔΗ, Τ. (2014). *ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ: ΔΕΔΟΜΕΝΑ, ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.* Αθήνα: ΚΕΠΕ.
- Μαστροκούκου, Σ. (2022). *Κοινωνική Συνοχή: Συμπεριληπτική Πολιτική στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.* Ανάκτηση από <https://dione.lib.unipi.gr/xmlui/handle/unipi/14242>
- Ματσαγγάνης Μάνος, διαΝΕΟσις. (2021). *Το κοινωνικό κράτος επιταχυντής της βιώσιμης ανάπτυξης.* διαΝΕΟσις.
- Οικονόμου, Α. Α. (2013). «Η συμβολή της Ανθεκτικότητας στην δυνατότητα επιβίωσης ενός συστήματος μετά από μια κρίση: το παράδειγμα των Εναλλακτικών δικτύων οικονομίας στον αστικό και αγροτικό χώρο» Μελέτη Περίπτωσης: Το «Κίνημα της Πατάτας» ή Κίνημα «Χωρίς Μεσάζοντες» στον Ν. Πιε. Αθήνα.
- (2022). *ΟΧΕ ΒΑΑ/ Δυτικής Αθήνας, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Αττική 2014-2020".*
- Παναγιωτοπούλου, Ρ. (2013). Κοινωνική Συνοχή στην Ελληνική Κοινωνία της Οικονομικής Κρίσης. *Κοινωνιολογική Επιθεώρηση, Τεύχος 1*, σσ. 155-178.
- Παπαδοπούλου, Δ. (2017, Ιούλιος). Εισαγωγή ελληνικής έκδοσης Κοινωνική Συνοχή, Κοινωνικός Δεσμός και Αλληλεγγύη. Αθήνα.
- Παπαθανασίου, Α. (2018). Στρατηγικές Αστικής Ανθεκτικότητας, οι περιπτώσεις της Θεσσαλονίκης και της Γλασκώβης. Βόλος, Θεσσαλίας.
- Παπαμιχαήλ, Μ. Α. (2021, Σεπτέμβριος). Χτίζοντας Ανθεκτικές Πόλεις εν μέσω Πανδημίας: η Περίπτωση του Δήμου Βάρης-Βούλας-Βουλιαγμένης. Πειραιάς.

Πρέπη, Ά. (2020, 3 18). *Αριστερή Κίνηση Εργαζομένων Αρχιτεκτόνων*. Ανάκτηση από 100 ανθεκτικές πόλεις: μια ευγενική χορηγία του Ιδρύματος Rockefeller: <https://akea2011.com/2020/03/18/100antheiktikespolis/>

Σκιντζής, Κ. (2016). Η έννοια της Ανθεκτικής Πόλης. Έμφαση στην Κοινωνική Ανθεκτικότητα. Αθήνα. Ανάκτηση από <https://dspace.lib.ntua.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/44435/Resilient%20Cities%20-%20Text%20-%20Final.pdf?sequence=1>

Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού Δήμος Αγίας Βαρβάρας. (2016-2019). *Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού - Α' Φάση Επιχειρηματικού Προγράμματος 2016-2019*. Δήμος Αγίας Βαρβάρας.

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

Berman, Y., & Phillips, D. (2004). Indicators for social cohesion. Paper submitted to the European Network On Indicators of Social Quality of the European Foundation on Social Quality. Amsterdam.

Bollen, K., & Hoyle, R. (1990). Perceived cohesion: a conceptual and empirical examination. *Social Forces*, vol 69, σσ. 479-504.

Carron, A., & Brawley, L. R. (2000). «Cohesion: Conceptual and measurement issues». *Small Group Research*, vol. 31, σσ. 89-106.

Castells, M. (1997). *The power of Identity*. Oxford: Blackwell.

Coleman, J. (1988). Social capital in the creation of human capital. *The American Journal of Sociology*, vol 94, σσ. 95-120.

Davoudi, S. S. (2012). Resilience: A Bridging Concept or a Dead End? "Reframing" Resilience: Challenges for Planning Theory and Practice Interacting Traps: Resilience Assessment of a Pasture Management System in Northern Afghanistan. *Planning Theory & Practice*, vol 13, issue 2, 299-333.

Holling, C. (1973). *Resilience and stability of ecological systems*. Annual Review of Ecology and Systematics.

Jenson, J. (1998). Mapping Social Cohesion: The state of Canadian Research. Ανάκτηση από http://www.cccg.umontreal.ca/pdf/cprn/cprn_f03.pdf

- Kearns, A., & Forrest, R. (2000). Social Cohesion and Multilevel Urban Governance. *Urban studies*, vol 37, σσ. 995-1017.
- Mitroliou, E., & Muller, K. (2015). «*Resilient Cities Report 2015: Global developments in urban adaptation and resilience - Based on the proceedings of the 6th Global Forum on Urban Resilience and Adaptation*». Βόννη, Γερμανία: ICLEI.
- Pahl, R. (1991). The search for social cohesion: from Durkheim to the European Commission . *Archives Europeennes de Sociologie*, vol 32, σσ. 345-360.
- UNISDR. (2012). *'Making Cities Resilient Report 2012: My city is getting ready! A global snapshot of how local governments reduce disaster risk.*
- United Nations. (2022, Σεπτέμβριος). Ανάκτηση από <https://www.un.org/sustainabledevelopment/cities/>

Διαδικτυακοί ιστότοποι

- www.agan.gov.gr. (2022). Ανάκτηση από <https://www.agan.gov.gr/%CE%B7-%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%B4%CE%AE%CE%BC%CE%BF%CF%85>
- www.agiavarvara.gr. (2022). Ανάκτηση από <https://www.agiavarvara.gr/kinoniki-politiki/>
- www.aigaleo.gr. (2022). Ανάκτηση από <https://www.aigaleo.gr/history/>
- www.asda.gr. (2022).
- [www.asda.gr](http://efd.asda.gr/PDF-Files/parousiasi-programmatos/20170906_BAA_OXE_ASDA_ENTYP_YPOBOL_FINAL_v_47_new_E.pdf). (2022). Ανάκτηση από http://efd.asda.gr/PDF-Files/parousiasi-programmatos/20170906_BAA_OXE_ASDA_ENTYP_YPOBOL_FINAL_v_47_new_E.pdf
- [www.efd.asda.gr](https://efd.asda.gr/Diakirikseis.html). (2022). Ανάκτηση από <https://efd.asda.gr/Diakirikseis.html>
- www.espa.gr. (2022).
- [www.espa.gr](https://www.espa.gr/el/Pages/CohesionPolicy_21-27.aspx). (2022, Σεπτέμβριος). Ανάκτηση από https://www.espa.gr/el/Pages/CohesionPolicy_21-27.aspx:
https://www.espa.gr/el/Pages/CohesionPolicy_21-27.aspx
- [www.espa.gr](https://www.espa.gr/el/Pages/newespa21-27.aspx). (2022). Ανάκτηση από <https://www.espa.gr/el/Pages/newespa21-27.aspx>
- [www.fyli.gr](https://fyli.gr/). (2022). Ανάκτηση από <https://fyli.gr/>
- [www.greece20.gov.gr](https://greece20.gov.gr/to-plires-sxedio/). (2022). Ανάκτηση από <https://greece20.gov.gr/to-plires-sxedio/>)
- [www.haidari.gr](https://www.haidari.gr/municipality/perigrafidimou/). (2022). Ανάκτηση από <https://www.haidari.gr/municipality/perigrafidimou/>

www.korydallos.gr. (2022). Ανάκτηση από
<https://korydallos.gr/%ce%bd%ce%b5%cf%8c%cf%84%ce%b5%cf%81%ce%b7-%ce%b9%cf%83%cf%84%ce%bf%cf%81%ce%af%ce%b1/>
www.peristeri.gr. (2022). Ανάκτηση από <https://www.peristeri.gr/to-peristeri/istoria-toy-dimoy/>)
www.urbanproof.eu. (2022). Ανάκτηση από <https://urbanproof.eu/el/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Ερωτηματολόγιο

"Ολοκληρωμένες Χωρικές Στρατηγικές για την κοινωνική συνοχή και ανθεκτικότητα στον αστικό χώρο. Η περίπτωση της Δυτικής Αθήνας."

Σας προσκαλούμε να λάβετε μέρος στην έρευνα που πραγματοποιείται στα πλαίσια της μεταπτυχιακής εργασίας της κας Ανδριάνας Ηλιοπούλου στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Βιώσιμης Ανάπτυξης του Χαροκοπέιου πανεπιστημίου. Η παρακάτω συνέντευξη έχει ως στόχο της να μπορέσουν να ανιχνευτούν και να αξιολογηθούν τα πιθανά προγράμματα κοινωνικής συνοχής και ανθεκτικότητας που υλοποιούνται στη Δυτική Αθήνα είτε οριζόντια είτε στοχευμένα ανά Δήμο καθώς και τα αναμενόμενα αποτελέσματα αυτών και η μέχρι σήμερα πρόοδος/ επίτευξη των στόχων για όσα προγράμματα υλοποιούνται.

Δηλώνω ότι παρέχω τη ρητή και ανεπιφύλακτη συγκατάθεση μου για τη διατήρηση και την επεξεργασία των προσωπικών μου δεδομένων όπως και σε όσες άλλες ενέργειες απαιτούνται για την εκτέλεση των από την συμμετοχή αυτή υποχρεώσεών μου και την επίτευξη των επιτευγμάτων του υπ. Αριθμ. 679/2016 ΚανΕΕ για την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

* Απαιτείται

1. Παρακαλώ επιλέξτε το φορέα σας *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Δήμος Αγίας Βαρβάρας
- Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού
- Δήμος Αιγάλεω
- Δήμος Ιλίου
- Δήμος Περιστερίου
- Δήμος Πετρούπολης
- Δήμος Χαϊδαρίου
- ΑΣΔΑ

2. ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ *

3. Ονοματεπώνυμο *

4. Θέση και ειδικότητα στελέχους *

5. Σε ποιες από τις παρακάτω ευπαθείς, ευάλωτες ή ειδικές ομάδες καταγράφεται κατά την άποψή σας, υψηλή εμφάνιση / συγκέντρωση στο Δήμο σας? *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Μετανάστες/ Πρόσφυγες
- Ρομά
- Μακροχρόνιο άνεργοι
- Άτομα σε κατάσταση φτώχειας
- Αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών
- ΛΜΕΛ
- Χρόνια ασθενείς
- Χρηστες ουσιών
- Άστεγοι
- Ηλικιωμένοι

6. Πόσο σοβαρά κρίνετε τα προβλήματα κοινωνικής συνοχής στο Δήμο σας? *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου σοβαρά	☐	☐	☐	☐	☐	Πολύ σοβαρά

7. Πόσο σοβαρά κρίνετε τα προβλήματα κοινωνικής ανθεκτικότητας στο Δήμο σας? *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

1 2 3 4 5

Καθόλου σοβαρά Πολύ σοβαρά

8. Στο Δήμο σας έχουν σχεδιαστεί έργα ή δράσεις ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής? *

9. Στο Δήμο σας έχουν σχεδιαστεί έργα ή δράσεις ενίσχυσης της κοινωνικής ανθεκτικότητας? *

10. Στο Δήμο σας εφαρμόζονται έργα ή δράσεις ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής και ποια είναι αυτά? *

11. Στο Δήμο σας εφαρμόζονται έργα ή δράσεις ενίσχυσης της κοινωνικής ανθεκτικότητας και ποια είναι αυτά? *

12. Αν ναι πόσα από αυτά εντάσσονται στην ΒΑΑ / ΟΧΕ Δυτικής Αθήνας? *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

0

1

2

3

4

5

13. Ποια έργα ή δράσεις έχουν υλοποιηθεί κατά το παρελθόν στο Δήμο; *

14. Υπάρχει σχεδιασμός για την υλοποίηση έργων ή δράσεων στο μέλλον από το Δήμο; *

15. Κατά το παρελθόν σχεδιάστηκε κάποιο έργο που δεν υλοποιήθηκε και αν ναι *
για ποιους λόγους συνέβη αυτό,

16. Ποιο θεωρείτε ως το σημαντικό έργο ή δράση που υλοποιήθηκε από το Λήμιο *
Ποιο είναι αυτό που προσέφερε κατά τη γνώμη σας τα περισσότερα οφέλη;

17. Ποιο είναι το μεγαλύτερο εμπόδιο ή πρόβλημα που αντιμετωπίσατε κατά την *
υλοποίηση των έργων ή δράσεων;

18. Η υλοποίηση των Έργων της ΒΑΑ/ΟΧΕ θεωρείτε ότι διευκολύνει την κοινωνική *
ένταξη των ευπαθών ομάδων;

19. Πως ανταποκρίνονται οι ωφελούμενοι στις συστηματικές απομικές συνεδρίες ή *
στις λοιπές δράσεις του έργου (εργαστήρια, θεατρικές παραστάσεις, focus
group, εκδηλώσεις κ.α.) και ποιες από αυτές θεωρείτε ότι έχουν τη μεγαλύτερη
αποτελεσματικότητα?

20. Πως κρίνετε την συνολική αποτελεσματικότητα των έργων σε σχέση με τους *
στόχους που τέθηκαν κατά τη φάση του σχεδιασμού?

Αυτό το περιεχόμενο δεν έχει δημιουργηθεί και δεν έχει εγκριθεί από την Google.

Google